

Vlaams
Parlement

stuk **15** (2010-2011) – Nr. 5-H
ingediend op 2 december 2010 (2010-2011)

Ontwerp van decreet

houdende de algemene uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2011

Beleidsbrief
Gelijke Kansen 2010-2011

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen
uitgebracht door de dames Fatma Pehlivan en Vera Celis
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert.

Vaste leden:

de heer Jos De Meyer, de dames Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Sabine Poleyn;
de heer Wim Van Dijck, mevrouw Gerda Van Steenberge, de heer Wim Wienen;
de dames Irina De Knop, Marleen Vanderpoorten;
de dames Kathleen Deckx, Fatma Pehlivan;
de dames Vera Celis, Goedele Vermeiren;
de heer Boudewijn Bouckaert;
mevrouw Elisabeth Meuleman.

Plaatsvervangers:

de heren Paul Delva, Jan Durnez, de dames Cindy Franssen, Katrien Schryvers;
de heren Frank Creyelman, Chris Janssens, mevrouw Katleen Martens;
de dames Ann Brusseel, Fientje Moerman;
de heren Chokri Mahassine, Ludo Sannen;
de heren Willy Segers, Kris Van Dijck;
de heer Jurgen Verstrepen;
mevrouw Mieke Vogels.

Stukken in het dossier:

15 (2010-2011) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
– Nr. 2 t.e.m. 4: Amendementen

12-A (2009-2010) – Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

13 (2010-2011) – Nr. 1 en 2: Toelichtingen bij de begroting

14 (2010-2011) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

16 (2010-2011) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof

745 (2010-2011) – Nr.1: Beleidsbrief

747 (2010-2011) – Nr. 1: Beleidsbrief

INHOUD

I. Gelijke Kansen.....	6
1. Toelichting door de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel	6
1.1. Begroting 2011	6
1.2. Beleidsbrief	7
1.2.1. Het gelijkekansenbeleid	7
1.2.2. Het gelijkebehandelings- of antidiscriminatiebeleid	9
2. Bespreking – tussenkomsten van de leden.....	10
2.1. Tussenkomst van mevrouw Cindy Franssen.....	10
2.2. Tussenkomst van mevrouw Gerda Van Steenberge	12
2.3. Tussenkomst van mevrouw Marleen Vanderpoorten	13
2.4. Tussenkomst van mevrouw Fatma Pehlivan	14
2.5. Tussenkomst van mevrouw Vera Celis	15
2.6. Tussenkomst van mevrouw Elisabeth Meuleman	16
2.7. Tussenkomst van de heer Boudewijn Bouckaert	17
3. Bespreking – antwoorden van de minister en replieken.....	18
3.1. SD 1 Alle Vlaamse beleidsdomeinen integreren een gelijkekansen- perspectief in hun werking.....	18
3.1.1. Antwoord van de minister	18
3.1.2. Replieken	18
3.2. SD 3 Mannen en vrouwen participeren evenwichtig aan het maatschappelijk leven	19
3.2.1. Antwoord van de minister	19
3.2.2. Replieken	20
3.3. SD 4 Mannen en vrouwen aanzetten tot een evenwichtige participatie aan huishoud- en zorgtaken	20
3.3.1. Antwoord van de minister	20
3.3.2. Replieken	21
3.4. SD 5 Het uitwerken van een genuanceerde en niet-stereotyperende beeldvorming van mannen en vrouwen (in o.a. media) – SD 16 De beeldvorming van vrouwen en mannen, van allochtonen en autochtonen, van mensen met en van mensen zonder functiebeperking, van holebi's en hetero's in de media is genuanceerd en niet-stereotyperend	21
3.4.1. Antwoord van de minister	21
3.4.2. Repliek	21

3.5. SD 6 Het thema handicap wordt uitgebouwd als volwaardig beleids-thema van het Vlaamse gelijkemansbeleid.....	22
3.5.1. Antwoord van de minister	22
3.5.2. Repliek	22
3.6. SD 8 Het verhogen van het welbevinden van holebi's en transgenders	22
3.6.1. Antwoord van de minister	22
3.6.2. Replieken	22
3.7. SD 9 De beeldvorming van holebi's en transgenders is niet-stereotyperend en heeft aandacht voor de diversiteit binnen de holebi- en transgendergemeenschap	23
3.7.1. Antwoord van de minister	23
3.7.2. Replieken	23
3.8. SD 11 De publieke ruimte wordt voor iedereen integraal toegankelijk	24
3.8.1. Antwoord van de minister	24
3.9. SD 12 Mondelinge, schriftelijke, audiovisuele of digitale publieke-informatie wordt voor iedereen leesbaar en verstaanbaar	24
3.9.1. Antwoord van de minister	24
3.10. SD 15 Het gelijkemansbeleid komt tot stand in samenwerking met verschillende partners en in een multilevesetting	24
3.10.1. Antwoord van de minister	24
3.10.2. Replieken.....	24
3.11. SD 17 Feitelijke discriminaties worden bestreden.....	25
3.11.1. Antwoord van de minister	25
3.11.2. Replieken.....	25
II. Onderwijs – Uitgavenbegroting 2011	25
1. Toelichting door de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel	25
1.1. Algemene inleiding	25
1.2. Macrogegevens onderwijs	26
1.3. Het loonmodel en de werkingsmiddelen	27
1.3.1. De algemene uitgangspunten bij de opmaak van het loonmodel	27
1.3.2. Werkingsmiddelen basisonderwijs en secundair onderwijs	28
1.4. Specifieke accenten rond bepaalde thema's	28
2. Algemene bespreking – tussenkomsten van de leden.....	30
2.1. Tussenkoms van de heer Jos De Meyer	30
2.2. Tussenkoms van mevrouw Gerda Van Steenberge	31
2.3. Tussenkoms van mevrouw Marleen Vanderpoorten	31
2.4. Tussenkoms van mevrouw Elisabeth Meuleman	33
2.5. Tussenkoms van mevrouw Vera Celis	35

2.6. Tussenkoms van mevrouw Kathleen Deckx	35
2.7. Tussenkoms van mevrouw Kathleen Helsen	36
3. Algemene bespreking – antwoorden van de minister en replieken.....	36
3.1. Algemeen	36
3.2. Onderzoek en ontwikkeling (O&O)	39
3.3. AGION.....	39
3.4. Uitrusting nijverheidsscholen.....	40
3.5. Loopbaandebat.....	40
3.6. Kleuteronderwijs.....	41
3.7. DBFM.....	41
3.8. Afschaffing van de mentoruren – stagebegeleiding.....	41
3.9. Lerarentekort.....	42
3.10. Hbo5.....	42
3.11. Expertisecentra	42
3.12. Terbeschikkingstelling.....	43
3.13. Reguliere scholenbouw en brede school	43
3.14. Dyslexiesoftware	45
3.15. Leren en Werken	45
4. Artikelsgewijze bespreking	46
4.1. Entiteit FB0 – Departement Onderwijs en Vorming	46
4.2. Entiteit FC0 – Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi).....	55
4.3. Entiteit FD0 – Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs en studietoelagen (AHOVOS)	57
4.4. Entiteit FE0 – Agentschap voor Onderwijscommunicatie (AOC)	59
4.5. Entiteit FH0 – Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming (AKOV).....	59
5. Indicatieve eindstemming	60
Gebruikte afkortingen	61

De Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen heeft de haar toegewezen decreetsbepalingen en programma's van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2011 (*Parl. St. Vl. Parl. 2010-11, nr. 15/1*), besproken tijdens haar vergaderingen van 18 en 25 november en 2 december 2010.

De uitgavenbegroting werd besproken in samenhang met:

- het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2011 (*Parl. St. Vl. Parl. 2010-11, nr. 778/1*);
- de beleidsbrief Onderwijs – Beleidsprioriteiten 2010-2011 (*Parl. St. Vl. Parl. 2010-11, nr. 745/1*).
- de beleidsbrief Gelijke Kansen – Beleidsprioriteiten 2010-2011 (*Parl. St. Vl. Parl. 2010-11, nr. 747/1*)

De opmerkingen bij de begroting Gelijke Kansen werden verwerkt in de onderstaande bespreking van de beleidsbrief Gelijke Kansen. Het verslag van de bespreking van de beleidsbrief Onderwijs is terug te vinden in *Parl. St. Vl. Parl. 2010-11, nr. 745/2*.

I. GELIJKE KANSEN

1. Toelichting door de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel

1.1. Begroting 2011

Minister *Pascal Smet* stelt dat het gelijkekansenbeleid een beleid is dat op twee sporen loopt. Enerzijds zijn er de eigen initiatieven die de minister bevoegd voor het gelijkekansenbeleid zelf neemt, anderzijds zijn er de initiatieven die de andere ministers nemen om de gelijke kansen te versterken binnen de eigen beleidsdomeinen. De voorgelegde begroting betreft enkel de middelen van de minister bevoegd voor het gelijkekansenbeleid.

Behoudens de toepassing van de lineaire besparingen zijn er maar een beperkt aantal wijzigingen. Inhoudelijk wil de minister graag enkele klemtonen leggen in zijn toelichting, beperkt tot de basisallocaties waar de naar zijn mening meest belangrijke aanpassingen aan gebeurd zijn.

Ten eerste is er de vermindering van de middelen toegekend aan de nominatief gefinancierde organisaties. Binnen de Vlaamse Regering is overeengekomen om, teneinde een oplossing te kunnen bieden aan de budgettaire krapte, een lineaire besparing toe te passen, ook op organisaties die nominatief gefinancierd worden.

Ten tweede is er de overdracht van middelen inzake aangepast vervoer naar het beleidsdomein Mobiliteit Sedert 2001 is er, vanuit het beleidsdomein Gelijke Kansen, een basiswerking gefinancierd van de diensten aangepast vervoer. Voortgaande op de visie dat elke minister een gelijkekansenbeleid moet uitwerken voor de eigen beleidsdomeinen was deze inbedding niet langer correct. Minister Smet zegt dat hij daarom, samen met zijn diensten, hierover de nodige gesprekken is aangegaan met minister Crevits en haar diensten. De enige correcte inbedding van de diensten aangepast vervoer is immers Mobiliteit. Hij is dan ook bijzonder blij, en hij wil minister Crevits hierbij uitdrukkelijk loven, dat zij er samen zijn in geslaagd – waar men in het verleden niet is gelukt – om deze diensten in te bedden binnen het beleidsdomein waar dit hoort. Hij wil wijzen op het grote belang van een juiste inbedding. Niet alleen zijn de door hem corresponderende middelen voor 2011 (961.000 euro), overgeheveld naar de begroting mobiliteit, minister Crevits heeft ook meteen beslist dat zij dit bedrag zal verhogen. Dat is uiteraard een bijzonder goede zaak. Het is nu aan het beleidsdomein Mobiliteit om een duurzame structurele oplossing te zoeken

voor deze diensten. Uiteraard zijn de diensten van minister Smet zeer bereid om de opgebouwde kennis in dit dossier te delen.

Ten derde zijn er de middelen voor de werking van Enter vzw en Intro vzw. Enter en Intro zijn beide sterkhouders voor de verwezenlijking van een effectief toegankelijkheidsbeleid in Vlaanderen. De financiering van beide organisaties kwam ten dele onder druk door het aflopen van de middelen die verbonden zijn aan het Limburgplan. Tot 2009 werd de werking van beide organisaties immers voor 300.000 euro gefinancierd via dit plan. Aangezien de belangrijke rol die Enter en Intro spelen in het Vlaamse Gelijkekansenbeleid heeft de minister sedert de begrotingscontrole 2010 naar een structurele oplossing gezocht. Daar waar de middelen in 2010 nog werden toegevoegd via een herverdelingsbesluit, staan ze nu rechtstreeks in de begroting ingeschreven.

1.2. Beleidsbrief

De minister zegt dat zijn toelichting van de beleidsbrief Gelijke Kansen 2010-2011 in grote mate is gebaseerd op de managementsamenvatting. Hij zoomt eerst in op beide componenten van het gelijkekansenbeleid, en gaat vervolgens nader in op het zogenaamde gelijkebehandelingsbeleid of antidiscriminatiebeleid.

1.2.1. *Het gelijkekansenbeleid*

- De horizontale component van het Vlaamse gelijkekansenbeleid

Op 9 juli 2010 heeft de Vlaamse Regering het doelstellingenkader goedgekeurd dat is tot stand gekomen in het kader van de opencoördinatiemethode (OCM) van het gelijkekansenbeleid. Dit kader focust op drie thema's, met name toegankelijkheid van infrastructuur, gender en seksuele identiteit. Dit kader biedt een overzicht van de verschillende doelstellingen waartoe de verschillende ministers, per beleidsdomein, zich geëngageerd hebben. Dit kader moet, en wordt, nu verder uitgewerkt op het niveau van actieplannen. Het is het opzet om deze actieplannen in december 2010 aan de Vlaamse Regering over te maken, waarna de concrete uitvoering kan beginnen.

Deze legislatuur is het aantal beleidsthema's van het gelijkekansenbeleid verruimd met de thema's handicap en toegankelijkheid van informatie. Aangezien het om nieuw beleid gaat, loopt de ontwikkeling van een doelstellingenkader niet synchroon met het bovengemelde doelstellingenkader. Hier is het opzet om dit (tweede) doelstellingenkader eveneens aan de Vlaamse Regering voor te leggen in december 2010. De hiermee verbonden actieplannen zullen midden 2011 worden opgeleverd. Ook hier verloopt het proces via de commissie Gelijke Kansen en in nauwe samenwerking met het middenveld.

Met het oog op een betere opvolging van het OCM-proces werkt de minister intussen aan gelijkekansenindicatoren die de evoluties van het beleid in kaart kunnen brengen. De genderindicatoren worden begin 2011 opgeleverd waarna een nulmeting (in april 2011) wordt opgezet. Rond de andere gelijkekansen thema's start najaar 2010 de ontwikkeling van gepaste indicatoren. Voor wat het thema handicap betreft, wenst de minister indicatoren te hebben tegelijkertijd met de indiening van de actieplannen. Deze indicatoren moeten ook dienstig zijn voor de monitoring van het beleid in het kader van het VN-verdrag inzake de rechten voor personen met een handicap.

- De verticale component van het Vlaamse gelijkekansenbeleid

Voor wat het thema gender betreft, start de minister verschillende initiatieven die het brede publiek meer genderbewustzijn moeten bijbrengen. Zo wordt een grote sensibiliseringscampagne voorbereid die zich richt op scholen, media en de culturele sector.

Ook zet hij in op een meer evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen binnen bestuursorganen. Op het niveau van de Vlaamse overheid stelt hij een rapport op rond de toepassing van het MEP-decreet (decreet van 13 juli 2007 houdende bevordering van een meer evenwichtige participatie van vrouwen en mannen in advies- en bestuursorganen van de Vlaamse overheid) en doet hij zo nodig een aantal voorstellen ter verbetering. Wat betreft de private sector maakt hij een inventaris en analyse van bestaande initiatieven en goede praktijken en werkt hij aan een plan van aanpak.

Daarnaast krijgt de bestrijding van de loopbaankloof extra aandacht. Samen met de Vlaamse ministers bevoegd voor Werk en Economie en vanuit zijn eigen bevoegdheid Onderwijs, werkt hij een actieplan uit. Zelf zet hij een aantal sensibiliserende initiatieven op die de Vlaming laat reflecteren over de impact van loopbaanbeslissingen. Hij plant een brochure waarin de consequenties ervan worden toegelicht. Ook werkt hij verder aan een notariële clausule waarin afspraken over compensaties bij een eventuele relatiebreuk kunnen worden vastgelegd. Met het oog op een betere verdeling van huis- en zorgtaken wil hij ook de opname van ouderschapsverlof bij vaders stimuleren. Hiervoor laat hij een informerende brochure maken die verspreid wordt samen met Kind en Gezin.

Voor wat het thema handicap betreft, verfijnt de minister de Vlaamse beleidsvisie op dit binnen het gelijkkansenbeleid nieuw thema, gaat hij op zoek naar lacunes in de wetenschappelijke onderbouw, zet hij zijn prospectie van het middenveld verder en zet hij de nodige partnerships op. Ook neemt hij zijn rol op als ‘focal point’ voor Vlaanderen met betrekking tot de implementatie van het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, actief op. In concreto is de opdracht van dit ‘contactpunt’ (de administratie Gelijke Kansen in Vlaanderen) in eerste instantie de opmaak en eindredactie van de Vlaamse bijdrage aan het eerste rapport dat, medio 2011, moet worden bezorgd aan de VN-commissie inzake de rechten voor personen met en handicap.

Naast de engagementen die de andere Vlaamse ministers in het OCM-kader op het handicapthema zullen nemen, geeft minister Smet extra aandacht aan de stereotype beeldvorming die rond mensen met een handicap leeft. Hij zoekt naar manieren om de expertendatabank meer op dit thema in te zetten en bereidt een brede sensibiliserende campagne voor.

Voor wat het thema seksuele identiteit betreft bouwt de minister in het kader van zijn holebi- en transgenderbeleid een tweesporenbeleid uit dat enerzijds gericht is op het opsporen en wegwerken van structurele belemmeringen, discriminaties en maatschappelijke weerstanden, en dat anderzijds gericht is op het empoweren van de doelgroep zelf. Hierbij is er veel oog voor deelgroepen binnen de holebi- en transgenderpopulatie. Hij organiseert ook een tweede editie van het Zzzip-onderzoek (enkele dagen geleden bleken er al 1500 personen de online-survey te hebben ingevuld). Net als in 2005 wordt het een grootschalig onderzoek naar de leefsituatie van holebi's in een brede waaier aan maatschappelijke domeinen. Hij heeft daarbij ook enkele vragen laten opnemen die specifiek betrekking hebben op discriminatie.

Met het oog op een verhoogd welbevinden van jonge holebi's, ontwikkelt hij instrumenten om holebiseksualiteit te bespreken in het lager en middelbaar onderwijs, en om van schoolinstellingen expliciet holebi- en diversiteitsvriendelijke omgevingen te maken. Daarnaast laat hij schoolmaterialen screenen en richt hij zich vervolgens tot uitgeverijen met een antwoord op de vraag: wat is niet goed, en hoe kan het beter?

Om een grondig zicht te krijgen op de noden van oudere holebi's organiseert de minister een ‘Roze Belweek’. Het gaat hier om een bevraging die wordt ingeleid door een opvallende bekendmakingscampagne waaraan ook bekende senioren en/of oudere holebi's deelnemen. Hij maakt ook werk van een informatiebrochure voor werkgevers van transgenders. Lesbiennes empowert hij via de ondersteuning van de jaarlijkse L-Day.

Holebi(wens)ouders ondersteunt hij onder meer via projecten gericht op het informeren en met elkaar in contact brengen van holebi(wens)ouders.

Hij engageert zich om de aandacht voor holebi's en transgenders op de internationale agenda te zetten. Zo heeft hij half november, tijdens het Belgisch EU-voorzitterschap, een colloquium voor Europese beleidsmakers en vertegenwoordigers uit het middenveld georganiseerd over 'LGBT and Education' (LGBT: Lesbian, Gay, Bisexual and Transgendered).

Voor wat het thema integrale toegankelijkheid betreft, wil de minister eind 2010, aan de Vlaamse Regering een wijzigingsbesluit op de Toegankelijkheidsverordening ter definitieve goedkeuring voorleggen. Tegelijkertijd stelt hij de aangepaste versies van de begeleidende instrumenten ter beschikking en organiseert hij in het voorjaar 2011 een aantal vormingsmomenten voor architecten en stedenbouwkundige ambtenaren. Ook de voorbereidingen voor de installatie van een verplicht adviessysteem worden opgestart. Om de doeltreffendheid van deze verordening te kunnen beoordelen is er in 2012 een grondige evaluatie gepland.

Met het oog op een bredere bekendmaking van Universal Design binnen de Vlaamse architectuuropleidingen lanceert de minister een tweede editie van de wedstrijd rond dit thema en zorgt hij voor een aanbod van gastcolleges in verschillende ontwerpopleidingen. Ook lanceert en promoot hij in 2011 de vernieuwde databank Toegankelijk Vlaanderen en besteedt hij een opdracht uit tot doorlichting van een aantal publieke gebouwen in functie van deze databank.

Op niveau van het nieuwe beleidsthema toegankelijkheid van informatie, wil hij het Anysurferlabel ingang doen vinden in de private sectoren. Daarvoor zet hij een aantal vormingstrajecten voor webbouwers op. Eveneens binnen dit thema bekijkt hij hoe sleutelteksten die onder zijn bevoegdheid vallen, in toegankelijke versies kan verspreiden. Dit in navolging van zijn hertaalde beleidsnota's die in november gelanceerd worden, en die hij aan de commissieleden zal bezorgen.

Voor wat het thema nieuwe Vlamingen betreft, mobiliseert de minister het betrokken middenveld om het genderbewustzijn ook binnen deze groep te laten doorwerken. Daarom zal hij (goede) projecten ondersteunen die tot doel hebben om het open debat over relatievorming en de man-vrouwverhoudingen daarbinnen, te stimuleren. Ook projecten die de betrokkenheid van vaders bij de opvoeding en het gezinsgebeuren stimuleren, krijgen extra aandacht. Verder ambieert hij een aantal concrete initiatieven die het taboe doorbreken dat binnen de groep van etnisch-culturele minderheden leeft rond holebiseksualiteit.

Beleid maken en uitvoeren is een zaak van velen, ieder met zijn deelopdracht. Daarom investeert minister Smet ook in deze periode in het versterken van partnerschappen. Hij blijft aandacht hebben voor een sterke structurele samenwerking met het middenveld, het academisch niveau en de andere bestuursniveaus en stuurt waar nodig bij. Zo zal hij stappen ondernemen om de rol van de middenveldorganisaties ten aanzien van het Vlaamse genderbeleid scherp te stellen. Met het oog op het aflopen van het mandaat van het huidig Steunpunt Gelijkekansenbeleid wordt ook deze samenwerking grondig geëvalueerd.

1.2.2. Het gelijkebehandelings- of antidiscriminatiebeleid

Wat het tweede luik van het gelijkekansenbeleid, het gelijkebehandelings- of antidiscriminatiebeleid, betreft, bouwt en versterkt de minister verder het netwerk aan Meldpunten Discriminatie, onder andere via een professionele ondersteuning van de reeds erkende meldpunten. In dat verband hoopt de minister samen met de parlementsleden – en hij zal daartoe ook de nodige initiatieven nemen zodra er een nieuwe Federale Regering is – dat deze periode eindelijk voortgang kan worden gemaakt met de interfederalisering van het

Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding (CGKR). Initieel was voorzien in het regeerakkoord dat deze interfederalisering moest klaar zijn een jaar na de start van de Vlaamse Regering. Deze deadline is niet gehaald. Binnen de Vlaamse Regering is nu overeengekomen dat verder werk wordt gemaakt van een interfederalisering en dat de voortgang ervan zal geëvalueerd worden tijdens het zomerreces.

De minister besluit dat hij bij de toelichting enkel de ‘highlights’ uit de beleidsbrief heeft overlopen. In de beleidsbrief zit nog veel meer, kleine en grote projecten en initiatieven.

2. Bespreking – tussenkomsten van de leden

2.1. Tussenkomst van mevrouw Cindy Franssen

Mevrouw *Cindy Franssen* geeft de minister een pluim omdat hij bij elke maatregel vermeldt wat er al gerealiseerd is tijdens het eerste parlementaire jaar en over welke basisallocatie het gaat. Dat vergemakkelijkt de vergelijking tussen de beleidsbrief en de begroting. In bijlage ontbreekt een overzicht van de acties die de minister ondernomen heeft om moties van het parlement uit te voeren. Bovendien is het niet altijd duidelijk welke gelijkheidsmiddelen recurrent en welke projectmatig zijn.

CD&V dringt er nog steeds op aan om het specifieke gelijkheidskansenonderwerp mannen-vrouwen niet te laten ondersneeuwen in een subdoelgroepenbenadering. Keer op keer maakt de minister die fout hoewel dat tegen het regeerakkoord is. Deze opmerking betekent niet dat het lid de andere doelgroepen niet belangrijk vindt.

De horizontale component van het Vlaamse gelijkheidskansenbeleid (zie SD 1) wordt aangepakt met de opencoördinatiemethode (OCM). Het is jammer dat het parlement nog niet beschikt over de nieuwe actieplannen 2011-2012 die passen in die OCM. Volgens de timing van het decreet hadden de plannen op 13 oktober 2010 ingediend moeten zijn. De ambtelijke commissie voor Gelijke Kansen speelt een belangrijke rol bij de OCM. Die commissie stelt de actieplannen op, volgt de voortgang en voert de evaluatie ervan uit. Die verslagen waren onder de vorige minister raadpleegbaar via de Cel Gelijke Kansen Vlaanderen, maar nu niet meer. Het zou goed zijn als dat opnieuw het geval zou worden.

In het kader van de eerste operationele doelstelling (OD 1.1) over een masterplan Gelijke Kansen is er sprake van tal van consultancyopdrachten. Zo is Ernst&Young aangesteld voor het verwerken van de input van het middenveld. Welke zijn de criteria om een beroep te doen op de consultancybedrijven? Heeft Vlaanderen niet zelf de expertise in huis om de beleidsnota's te screenen op het genderspect, of om de input van het middenveld te verwerken? Aan wie is de consultancyopdracht voor de voorbereiding van het doelstellingskader OCM Handicap gegend?

Niet alle advies- en bestuursorganen hebben een evenwichtige aanwezigheid van mannen en vrouwen (OD 3.2). Over welke organen gaat het? Kan de minister een lijst ervan aan het parlement bezorgen? Voor de evenwichtige aanwezigheid van mannen en vrouwen in advies- en bestuursorganen van de privésector verwijst de minister naar het Scandinavische model. In Noorwegen moet in bestuursorganen van economisch overheidsbedrijven en beursgenoteerde bedrijven 40 procent van het andere geslacht zijn. Wil de minister dat Noorse model volgen?

De minister zal in 2010 een studie bestellen die past in het actieplan ter bestrijding van de loopbaankloof (OD 3.3). Is die studie al toegekend en zo ja aan wie? Het lid verwijst naar een resolutie over de loopbaankloof van het einde van vorige regeerperiode (*Parl. St. Vl. Parl. 2008-09, nr. 2220/3*). De resolutie bevat heel wat interessante aanbevelingen waar de minister mee rekening kan houden.

Op welke manier zal meer genderbewustzijn bij tweeverdieners de kwetsbare groep van alleenstaande ouders op de arbeidsmarkt versterken (OD 3.4)? De minister engageert zich om aantal resultaten van het onderzoek van het Steunpunt Gelijkekansenbeleid naar loopbaankansen van alleenstaande ouders aan te bevelen bij zijn collega-ministers. Het lid mist concrete maatregelen en financiële verbintenissen om aan dit belangrijk probleem te verhelpen. Het hangt immers sterk samen met armoede. Vlaanderen beschikt over een goed actieplan Armoedebestrijding. Het lid hoopt dat er de nodige middelen voor worden vrijgemaakt.

De minister is voorstander van een genuanceerde en niet-stereotyperende beeldvorming van mannen en vrouwen, maar in de beleidsbrief staan geen concrete acties onder de specifieke strategische doelstelling (SD 5). Er worden dus onder die doelstelling ook geen financiële middelen voor vrijgemaakt, maar wel onder de ruimere strategische doelstelling 16, de beeldvorming van vrouwen en mannen, van allochtonen en autochtonen, van mensen met en van mensen zonder functiebeperking, van holebi's en hetero's in de media. Dat is een goede doelstelling want de media heeft meer dan ooit een grote invloed op wat mensen denken en doen. Journalisten zijn echter maar één doelgroep, ook de reclamewereld speelt een ontzettend grote rol. De Vlaamse overheid en/of de organisaties gelieerd aan de Vlaamse overheid zouden daar op moeten letten.

Om het welbevinden van de transgenders te verhogen, maakt de minister 6000 euro vrij voor een informatiebrochure voor werkgevers (OD 8.7). Kan de minister daar meer uitleg bij geven?

In het kader van een niet-stereotiepe beeldvorming (SD 9) van holebi's en transgenders, maakt de minister op de begroting 2011 25.000 euro voor de Belgian Pride vrij. Zijn dit eenmalige middelen? Op welke wijze draagt de parade bij tot een niet-stereotiepe beeldvorming? Krijgen de vrouwenorganisaties ook 25.000 euro voor de Nationale Vrouwendag, voor de Internationale Vrouwendag, de dag van de Internationale strijd tegen geweld op vrouwen?

Zijn de middelen voor de organisatie van een mensenrechtenconferentie in 2013 nieuw? Zijn ze eenmalig? Wat is het opzet van deze internationale conferentie en hoe past die onder strategische doelstelling 9? Plant de minister deze regeerperiode gelijkaardige internationale conferenties voor andere gelijkheidsdoelgroepen?

In de begroting 2009 werd het aanzienlijke bedrag van 250.000 euro bestemd voor de databank ToegankelijkVlaanderen (OD 11.5). Kan de minister in het begin van 2011, als de databank operationeel moet zijn, meedelen of de middelen volstonden? En of er extra kosten gemaakt zijn voor die databank?

De minister zal de convenants met de provincies over de provinciale steunpunten toegankelijkheid herbekijken (OD 11.6). Hoe past dat in de interne staatsvorming?

In het kader van begrijpbare en toegankelijke overheidsinformatie (OD 12.2), wordt er voor de toegankelijke herschrijving van de beleidsnota's van de minister 32.000 euro op de begroting 2009 (BA AI000) vrijgemaakt. Als er voldoende middelen zijn, heeft het lid er geen problemen mee dat de beleidsnota's herschreven worden, maar dat is in ieder geval geen prioriteit. Kansengroepen zijn meer gebaat bij begrijpelijke administratieve documenten die ze nodig hebben in het dagelijkse leven. Dat staat trouwens duidelijk in het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding.

Op de begroting 2009 bestemde de minister 12.800 euro (2009 BA AI004) voor baby-cursussen voor nieuwe Vlamingen (OD 13.2). De minister zal het initiatief voortzetten. Gebeurt dat in samenwerking met Kind en Gezin? Overlegt hij daarover met de minister van Gezin?

Heeft de minister al geraamd hoeveel de lezingenreeks met buitenlandse intellectuelen en kunstenaars in het kader van operationele doelstelling 13.4, zullen kosten? Minister *Pascal Smet* antwoordt dat de kosten beperkt zijn: een treinticket van Parijs-Brussel, een maaltijd en eventueel een overnachting. Mevrouw *Cindy Franssen* vraagt of de lezingenreeks niet nog een sterker signaal zou zijn, mocht de minister ook de officiële instanties van bijvoorbeeld Marokko en Turkije bij het initiatief betrekken. Dat is vast niet gemakkelijk, maar misschien is het een idee voor een volgende fase.

De interministeriële conferentie heeft een verdeelsleutel naar voren geschoven ter financiering van de interfederale coördinatiestructuur en een onafhankelijke instantie (OD 15.3). Vlaanderen draagt 181.000 euro bij, maar dat bedrag staat niet op de begroting Gelijke Kansen. Op welke begrotingspost zal dit budget ingeschreven worden?

2.2. Tussenkost van mevrouw Gerda Van Steenberge

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* is het eens met de algemene opmerkingen van mevrouw Franssen. De beleidsbrief heeft het voordeel van de duidelijkheid. Wat de horizontale component betreft (SD 1), had het lid ook graag de actieplannen gekregen.

De minister wil een sensibilisatiecampagne voeren over genderbewustzijn (OD 2.1). Die campagne moet leiden tot een product dat kan worden ingezet in een tweede campagne. Wat bedoelt de minister daar precies mee? Mevrouw Van Steenberge wil ook wat meer uitleg bij de genderklik en het genderklikplan.

Het lid is verheugd dat de minister aandacht schenkt aan de combinatie arbeid-gezin, zowel voor moeders als vaders (SD 4). Ook de notariële clausule (OD 3.3) draagt haar goedkeuring weg. Ze pleit er steeds voor om de pensioenrechten te berekenen per gezin. De partner die minder werkt, loopt immers na een scheiding een groter gevaar om in armoede terecht te komen.

De Girls' Day in Vlaanderen (OD 3.3), om de horizontale segregatie tegen te gaan door meisjes van 10 à 12 jaar te stimuleren voor technische studierichtingen, is goed maar eenzijdig. Ook jongens moeten gestimuleerd worden om te kiezen voor zachtere sectoren. In de hardere sectoren zijn de lonen doorsnee hoger. Mevrouw Van Steenberge vindt dat de zachtere moeten worden opgewaardeerd. Een focus op de zachte sectoren kan helpen het beeld te nuanceren. Waarom dus ook geen Boys' Day om jongens te stimuleren voor bijvoorbeeld de lerarenopleiding of verpleegkundige opleidingen?

Vorig jaar beloofde de minister een communicatie via het OCMW over de kwetsbare groep van alleenstaande ouders op de arbeidsmarkt. Welke effecten heeft dat gehad? Ook dit lid vindt het vreemd dat meer genderbewustzijn bij tweeverdieners de kwetsbare groep van alleenstaande ouders op de arbeidsmarkt moet versterken (OD 3.4). De andere initiatieven voor die groep zijn trouwens zeer vrijblijvend.

De minister wil de genderkloof bij het ouderschapsverlof dichten (OD 4.1). Europa heeft plannen om het zwangerschapsverlof uit te breiden. Dat stuit op heel wat tegenkanting bij de werkgevers. Zo vindt UNIZO dat een verlenging van het zwangerschapsverlof ten koste moet gaan van andere verlofvormen. Wat denkt de minister daarover? Zal hij overleggen met de werkgeversorganisaties?

Om een genuanceerde en niet-stereotiepe beeldvorming van mannen en vrouwen te stimuleren, wil de minister zich onder andere tot de media richten (SD 5). Maar zijn beleidsbrief wijdt enkel uit over de media. Mevrouw Van Steenberge verwijst naar haar vraag om uitleg over stereotiepe beeldvorming in de reclame (*Hand. VI. Parl. 2010-11, C30, blz. 14*) en een klacht van de KAV tegen reclame voor herenpakken waar vrouwen in een onder-

danige rol geportretteerd worden (modelabel Suit Supply) om te bewijzen dat ook reclame een belangrijke rol in de beeldvorming speelt.

De beleidsbrief is te nadrukkelijk gefocust op de holebi's. De andere doelgroepen komen minder aan bod. Dat geldt ook voor mensen met een handicap. Gelijke Rechten voor Iedere Persoon met een handicap (GRIP) klaagt aan dat het VN-verdrag nog niet toegepast is. De minister heeft zich beperkt tot het oprichten van een meldpunt. Hoe komt het dat Vlaanderen zo laat is? Over zes maand moet er immers al een eerste rapport verschijnen.

Hoe spreekt het Zzzip-onderzoek de holebi's aan (OD 8.1)? Wat houdt het onderzoek precies in? Mevrouw Van Steenberge is blij dat het nieuwe Zzzip-onderzoek rekening houdt met haar verzuchting om een vergelijking mogelijk te maken met bevindingen over de heteropopulatie.

Het project van Çavaria waarin de zichtbaarheid van en de beeldvorming over holebi's in leer- en leesboeken die veelvuldig gebruikt worden in het lager onderwijs, grondig wordt doorgelicht (OD 8.3), vindt zij redelijk eng. Op hun website las zij verder dat Klasse voor een audiovisuele reportage op zoek is naar een lesbisch paar met kinderen dat moeilijkheden ondervindt in de communicatie met de school. Men wil blijkbaar problemen uitvergrooten en zo meehelpen aan de creatie ervan.

Zij vraagt zich in dat verband af waarom holebiseksualiteit bespreekbaar moet gemaakt worden in het onderwijs voor kinderen tussen 6 en 12. Wat bedoelt de minister precies met de uitspraak dat Gelijke Kansen zorgt voor de instrumenten en Onderwijs voor de implementatie? Wat is de verhouding tussen deze doelstelling en de vrijheid van onderwijs?

Verder heeft het lid vragen bij de onderverdeling van de holebi's in subgroepen als biseksueel (OD 8.6) en transgender (OD 8.7). Om hoeveel mensen gaat het nog in dergelijke categorieën?

Op haar vraag legt minister *Pascal Smet* uit dat op zijn aandringen – en wellicht dat van anderen – minister Reynders de schrapping van de bijdrage van de Nationale Loterij aan het project met Intro vzw voor de toegankelijkheid van festivals, ongedaan heeft gemaakt. Voor Enter vzw is er, na het wegvallen van de subsidie uit het Limburgfonds, een structurele oplossing gevonden binnen de begroting Gelijke Kansen (OD 11.6).

Vervolgens stelt mevrouw *Gerda Van Steenberge* vast dat de minister niet alleen bij de ene operationele doelstelling over nieuwe Vlamingen, maar ook bij diverse andere (zie SD 13) het onderscheid maakt met andere Vlamingen. Waar is dat voor nodig? Op haar volgende vraag in dit verband antwoordt minister *Pascal Smet* dat de Marokkaanse schrijver die bekend werd met een ophefmakende brief aan zijn moeder, ondertussen in Parijs woont. Zijn overkomst is dus organiseerbaar, al zal men op de veiligheid moeten letten.

Tot slot blijft mevrouw *Gerda Van Steenberge* bij haar overtuiging dat de meldpunten (zie SD 17) in het beleid voor gelijke behandeling en antidiscriminatie niet correct zijn, evenmin als dat beleid zelf en de samenwerking met het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding (CGKR).

2.3. Tussenkomen van mevrouw Marleen Vanderpoorten

De fractie van mevrouw *Marleen Vanderpoorten* is positief over de beleidsbrief, die de accenten van vorig jaar overneemt. Dat is ook het geval voor gender in het bijzonder. De brief is op dat vlak conform aan de beleidsnota, maar niet aan het regeerakkoord. Het glazen plafond wordt immers niet aangepakt. Er is evenmin aandacht voor de ondersteu-

ning van vrouwelijk ondernemerschap. Het lid zal hierop terugkomen bij de bespreking van de beleidsbrief Onderwijs.

Aangezien 2020 nog erg ver weg is, vraagt zij welke doelstellingen de minister tijdens deze regeerperiode al wil bereiken voor de evenwichtige participatie van mannen en vrouwen in de verschillende domeinen van de samenleving. Zij informeert ook naar de stand van zaken met betrekking tot het masterplan dat de beleidsnota beloofde. Welke initiatieven staan in het genderklikplan?

Nog niet alle advies- en bestuursorganen van de Vlaamse overheid zijn evenwichtig samengesteld (OD 3.2). Kan de minister een overzicht geven van de problematiek? Waarom ontbreekt de loonkloof in de beleidsbrief?

De titel van het onderdeel over seksuele identiteit – in Vlaanderen is er respect voor iedereen, ongeacht zijn of haar seksuele identiteit – is helaas nog steeds eerder wensdroom dan realiteit. Er bestaat in Vlaanderen immers heel wat schijntolerantie voor holebi's en transgenders. Dat meer dan vroeger wordt aanvaard dat homoseksualiteit bestaat, neemt niet weg dat genderfobie woedt. Een tweetal jaar geleden wees een onderzoek uit dat jongeren alarmerend negatief ingesteld zijn ten aanzien van homoseksualiteit. Andere studies tonen aan dat holebi's nog steeds worden gepest en gediscrimineerd op het werk. Bij die groep zijn er ook hogere zelfmoordcijfers en kansen op depressie. In heel wat allochtone gemeenschappen is openlijke homoseksualiteit een taboe.

Het werk is nog zeker niet af, besluit mevrouw Vanderpoorten, die daarop vraagt wanneer het in de beleidsnota aangekondigde actieplan klaar zal zijn. Omdat transgenders een veel kleinere groep vormen en zeer specifieke problemen hebben, pleit zij voor een duidelijk onderscheid tussen de initiatieven voor beide. Ze mogen niet op één hoopje worden gegooid. Vervolgens merkt zij op dat een meerjarenplan structurele financiering nodig maakt, terwijl het huidige beleid nog steeds niet gebaseerd is op bij decreet vastgelegde erkenningscriteria. Is de minister het eens dat die laatste wenselijk zijn?

Belangrijk is ook de verspreiding van informatie over het thema. Wordt de expertendatabank (OD 16.1) veel gebruikt? Heeft men zicht op het profiel van de doorsnee gebruiker?

Ook het onderwijs speelt een wezenlijke rol in de kennisoverdracht over dit onderwerp (OD 8.3). In tegenstelling tot mevrouw Van Steenberge vindt zij dat juist al in het basisonderwijs een belangrijke aanzet moet worden gegeven, zij het vanzelfsprekend op het niveau van de kinderen. De minister heeft aandacht voor het onderwijs in zijn beleidsbrief maar niet voor de individuele leerkrachten. Zij bepalen immers de effectieve kennisoverdracht, ook als scholen te kwader trouw zijn. Daarnaast kunnen zij een rol spelen als vertrouwenspersoon voor onzekere jongeren. Zelfmoordpogingen nopen tot blijvende aandacht.

Wat is de stand van zaken in de financiering van de World Outgames in Antwerpen in 2013 (SD 9)? Is de projectaanvraag van çavaria goedgekeurd? Hoe wordt de bijdrage van Gelijke Kansen (150.000 euro) besteed? Klopt het dat de organisatoren op een hogere subsidie hadden gerekend? Wordt regelmatig met hen overlegd?

2.4. Tussenkomen van mevrouw Fatma Pehlivan

De fractie van mevrouw *Fatma Pehlivan* kan zich terugvinden in de beleidsbrief. Zij waardeert de opencoördinatiemethode, want gelijke kansen vormen een verantwoordelijkheid van de hele Vlaamse Regering. Elke minister moet binnen zijn beleidsdomein op dit vlak een beleid voeren. Heel positief is verder dat de minister het middenveld betreft.

Het schoentje knelt nog altijd bij de evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in bestuursorganen (OD 3.2). Hoe gaat de minister dat concreet aanpakken? In

welke organen is er nog steeds geen evenwicht? Het lid is ook geïnteresseerd in cijfers over de loonkloof en suggereert ze voortaan aan de beleidsbrief toe te voegen. Zij merkt op dat de minister vaak aandacht schenkt aan de nieuwe Vlamingen maar niet bij de loopbaankloof, terwijl ze bij hen nochtans veel groter is dan bij andere Vlamingen.

Zij attendeert erop dat de bespreking plaatsvindt op de Internationale Dag voor de Uitsluiting van het Geweld tegen Vrouwen. Daarover staat echter niets in de beleidsbrief. Hoe komt dat?

Wat de implementatie van het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap en de campagne tegen stereotiepe beeldvorming over gehandicapten betreft, vraagt mevrouw Pehlivan bijzondere aandacht voor de nieuwe Vlamingen. Ook seksuele identiteit is zeer moeilijk bespreekbaar bij hen, maar dat is niettemin nodig. Het initiatief van de minister is goed, ook al moet men op termijn verder kunnen gaan.

De operationele doelstelling (13.1) om een open debat over relatievorming en man-vrouw-verhouding in die gemeenschappen te stimuleren, kan zij alleen maar ondersteunen. Zij wijst op mogelijke samenwerking met Welzijn op het vlak van opvoedingsondersteuning. In Gent loopt een project met Marokkaanse en Turkse vaders. De minister wil de rolverdeling doorbreken, maar geeft in zijn beleidsbrief te weinig aandacht aan rolmodellen en de rol die media spelen in de zichtbaarheid. Hoe denkt de minister samen te werken met zijn collega van Media om zijn plannen te verwezenlijken? Doel moet zijn om clichés te doorbreken, waarvan zij erkent dat ze ook in de gemeenschappen zelf leven. De minister trekt 30.000 euro uit voor taboedoorbrekende gesprekken, zijn collega Bourgeois 1 miljoen euro. Is er een verband?

Hoe komt dat slechts een percent van de experts in de databank nieuwe Vlamingen zijn (OD 16.1)? Het lid pleit voor een bewustmakingscampagne.

Het is positief dat er al elf meldpunten zijn tegen feitelijke discriminatie (zie SD 13). Het lid vraagt zich wel af of niet meer moet ingezet worden op hun bekendmaking. In verband met de opvolging van de klachten pleit zij voor het interfederaliseren van het CGKR. De kloof met het lokale niveau is immers te groot. Ook van het Instituut voor Gelijkheid van Mannen en Vrouwen is een Vlaamse versie nodig, omdat veel bevoegdheden intussen niet langer federaal zijn.

2.5. Tussenkomen van mevrouw Vera Celis

De fractie van mevrouw *Vera Celis* staat volledig achter de evenwichtige, gestructureerde en heldere beleidsbrief. Zij suggereert om de opdeling in realisaties, geplande initiatieven en budgettaire weerslag te veralgemenen tot alle beleidsdomeinen. Verder zou zij graag een lijst krijgen van de voor 2011-2012 geplande studies met hun doelstelling, uitvoerder, opleveringsdatum en kostprijs.

Wat de creatie van een genderbewustzijn in Vlaanderen betreft (OD 2.1), vraagt het lid meer details over de wedstrijd die de minister wil organiseren.

Op welke manier inspireren de Scandinavische voorbeelden hem bij het streven naar een evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in de bestuursorganen van de privésector (OD 3.2)? Staat hij positief tegenover streefcijfers of quota? Tegen wanneer wordt het actieplan ter bestrijding van de loopbaankloof afgerond (OD 3.3)? Kunnen initiatieven als Girls' Day – of Boys' Day – op een steun van 40.000 euro blijven rekenen? Is er een band met Onderwijs en Wetenschap en Innovatie?

Vervolgens informeert zij welke initiatieven de minister plant om naast de bewustmaking over diversiteit in scholen en jeugdbeweging (OD 8.3), ook in verenigingen als sportclubs de openheid voor homoseksualiteit en transgender te bevorderen.

Wat de toegankelijkheid van websites betreft (OD 12.1), wil het lid weten of alle Vlaamse overheidssites al zijn uitgerust met het Anysurferlabel. Vervolgens vraagt zij of de laagdrempelige versies van de beleidsnota's, die door Toemeka vzw zijn uitgewerkt (OD 12.2), ook digitaal worden verspreid.

Wat de nieuwe Vlamingen betreft, wil ook mevrouw Celis weten of de workshops voor jonge vaders (OD 13.2) hun doel hebben bereikt. Wat heeft de conferentie 'LGBT and Education' opgeleverd (OD 15.3 en OD 15.4)? Tot slot vraagt zij of ondertussen al cijfermateriaal beschikbaar is over de huwelijksmigratie.

2.6. Tussenkomen van mevrouw Elisabeth Meuleman

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* vraagt wie in de opencoördinatiemethode uiteindelijk verantwoordelijk is voor de realisatie van de gezamenlijke doelstellingen.

Artikel 24 van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap schrijft inclusief onderwijs op alle niveaus voor. Vlaanderen heeft nog heel wat werk bij de realisatie daarvan, want nu is dat alleen toegankelijk voor sterke ouders, die de weg kunnen vinden en zelf een groot deel van de ondersteuning bieden. Welke maatregelen heeft de minister in het verschiet, wetende dat hij al op 1 augustus 2011 een eerste keer moet rapporteren (OD 15.3)?

Het lid vindt de maatregelen die de minister naar voren schuift ten aanzien van de nieuwe Vlamingen absoluut terecht. Maar de minister mikt uitsluitend op de bewustmaking van de doelgroep en niet op de bevordering van hun gelijke kansen op werk en onderwijs. Dat is een groot hiaat in de beleidsbrief.

Wat beeldvorming betreft (SD 5), zit het grootste probleem niet bij de journalistiek maar in de reclamewereld. De minister verwees bij een eerdere vraag daarover door naar de Jury voor Ethische Praktijken inzake Reclame (JEP), terwijl hij ook zelf maatregelen zou kunnen nemen. De KAV eist in een brochure dat de overheid, conform de resolutie van het Europees Parlement van 3 september 2008 over het effect van marketing en reclame op de gelijkheid tussen vrouwen en mannen, bewustmakingsacties opzet tegen seksistische, beledigende of vernederende beelden van vrouwen en mannen in reclame en marketing. De overheid moet ook verder onderzoek naar de beeldvorming ondersteunen en daarover publiek verslag uitbrengen.

Campagnes over gender ontwikkelen om stereotiep denken te voorkomen, zit wel in de beleidsbrief, erkent mevrouw Meuleman, het middenveld betrekken via opvoeding en onderwijs ook. Goede praktijken van reclamemakers via een publieksprijs in de schijnwerpers brengen, is een andere optie. De overheid kan verder de JEP beter bekendmaken om de drempel te verlagen, en beschikt dus wel degelijk over een hele rist mogelijkheden ten aanzien van de privésector, besluit het lid. Wat het modelabel Suit Supply deed, kan echt niet.

Vervolgens vraagt zij of de minister erkent dat de opvolging van de klachten bij de meldpunten niet toereikend is. Zo ja, wat gaat hij daaraan doen?

Wat vindt hij van het pleidooi van de Vrouwenraad om het ritsprincipe op kandidatenlijsten bij de lokale verkiezingen (OD 3.1) uit te breiden van de eerste drie plaatsen tot de hele lijst?

Tot slot informeert het lid waarom het bedrag dat wordt uitgetrokken voor de L-Day (SD 9), is teruggebracht tot 3000 euro, zonder apart bedrag voor Brussel.

2.7. Tussenkoms van de heer Boudewijn Bouckaert

Ook de heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, waardeert de keuze van de beleidsbrief – die belangrijke maatschappelijke waarden nastreeft – voor aansporing en stimulering in de plaats van repressie. Wel vindt hij dat te vaak onnodig Engels wordt gebruikt, zoals ‘empoweren’ in de plaats van ‘weerbaar maken’.

Over gender bestaan nogal wat gedachtestromingen. Sommigen stellen dat de rolverdeling tussen mannen en vrouwen natuurlijk is, volgens anderen is zij een constructie. De minister helt volgens de voorzitter te gemakkelijk naar de tweede kant over. In tegenstelling tot mevrouw Van Steenberge erkent hij wel dat de grote aandacht voor holebi's terecht is. Zij vormen inderdaad geen grote groep maar hun probleem is dat helaas nog altijd wel. Als voorbeelden geeft hij de verklaringen van aartsbisschop Léonard en de houding van allochtone jongeren.

In het kader van de loopbaankloof vindt hij de inzet op notariële clausules een goed idee (OD 3.3). Hij signaleert dat relatiebreuken inderdaad een belangrijke oorzaak van armoede vormen (OD 3.4). Maar het mag niet bij onderzoek blijven, waarschuwt hij, waarop minister *Pascal Smet* repliceert dat het onderzoek in 2011 af is.

De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, verklaart vervolgens dat hij er niets tegen heeft dat men eens kijkt naar stereotiepen in leermateriaal, maar een systematische doorlichting (OD 8.3) doet hem aan 1984, het boek van Orwell, denken. Hij wijst erop dat de boeken door privébedrijven worden gemaakt. De voorzitter verkiest daarom richtlijnen en de mogelijkheid om klacht neer te leggen bij overtreding. Hij waarschuwt voor censuur. Wat het bespreekbaar maken van holebiseksualiteit in de lagere school betreft, vindt hij dat men omzichtig moet omspringen met de kinderen en hen niet overladen. Daarom pleit hij tegen bruuske confrontatie en voor ernstig overleg met seksuologen en pedagogen. Men moet ook rekening houden met de visie van de ouders.

Wat de geplande mensenrechtenconferentie betreft (SD 9), rijst de vraag of zoiets de taak van de overheid is. Om een propagandaslag te vermijden, zou hij dat overlaten aan de universiteiten en het middenveld.

Vervolgens informeert hij hoe de organisaties die gesubsidieerd worden in het kader van OD 15.1, verantwoording afleggen over de besteding van de middelen. Kan de commissie dat inzien?

Verder stelt hij zich vragen bij het plan om een artikelenreeks in *De Journalist* te financieren (SD 16). Wie gaat ze schrijven? Is dat een taak van de overheid om opinies te subsidiëren?

Lijst Dedecker is voorstander van de afschaffing van het CGKR, aangezien daarvoor al parketten en rechtbanken bestaan. Daar is echter geen meerderheid voor, en dan is de splitsing in een Vlaamse en een Franstalige kamer de tweede beste keuze (OD 17.2). Hij hoop dat de Vlaamse kamer in dat geval de jurisprudentie wijzigt dat een meerderheid niet zou kunnen gediscrimineerd worden. Die redenering houdt immers geen steek.

Voor de meldpunten loopt hij niet warm. De heer Bouckaert pleit ervoor te onderzoeken in welke mate ze bijdragen aan echte oplossingen in de samenleving. Waarom sensibiliseert het Antwerpse meldpunt tegen de moedertaaleis in vacatures (OD 17.4)?

3. Bespreking – antwoorden van de minister en replieken

3.1. SD 1 Alle Vlaamse beleidsdomeinen integreren een gelijkekansenperspectief in hun werking

3.1.1. Antwoord van de minister

Minister *Pascal Smet* is blij met de vele positieve reacties op zijn beleidsbrief. Hij wijst er wel op dat de minister van Gelijke Kansen niet op zijn eentje alle gelijke kansen kan realiseren. Zijn budget en zijn ploeg zijn zeer beperkt, wat hem verplicht tot kiezen. Zijn hoofdtaak ziet hij als coördineren en stimuleren. Hij wil zijn collega's wel degelijk aanspreken.

Hij nodigt mevrouw Meuleman uit om zijn collega-ministers te ondervragen in de andere commissies over wat ze realiseerden binnen hun bevoegdheden. Dat is ook de bedoeling van de opencoördinatiemethode en meteen ook de verklaring waarom minister Bourgeois over 1 miljoen euro beschikt voor de uitvoering van het beleid en hijzelf over een veel kleiner bedrag voor de stimulansen.

Vervolgens onderstreept hij dat de aandacht voor doelgroepen als holebi's of mensen met een handicap, niet betekent dat de gelijkheid van man en vrouw minder belangrijk is. Het is niet het een of het ander. De verschillende thema's doorkruisen elkaar bovendien.

Daarop gaat minister Smet in op de timing. Het doelstellingenkader is goedgekeurd en wordt thans vertaald in actieplannen. De meeste zullen tegen begin 2011 klaar zijn. Hij geeft er de voorkeur aan om de nodige tijd te nemen met het oog op kwaliteit en meetbare objectieven, in de plaats van snel algemene doelen te formuleren.

De gevraagde lijst met geplande studies belooft hij te bezorgen. De genderindicatoren moeten in april klaar zijn, samen met de resultaten van de nulmeting.

De reden waarom een beroep wordt gedaan op consultancy voor de begeleiding van de opencoördinatiemethode, is niet dat de overheid onvoldoende expertise in huis heeft, maar wel onvoldoende personeel. De opdracht is ondertussen gegund aan Ernst&Young.

3.1.2. Replieken

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* wilde met haar kritiek op de brochure over het doelstellingenkader 2010-2014 niet de cel Gelijke Kansen treffen. Zij vindt wel dat actieplannen geschikter zijn voor een parlementaire bespreking dan een lijst van doelstellingen.

Wat het lid ook mist in de beleidsbrief, is elke band met het beleid van Volksgezondheid inzake hiv-besmetting. Dat moet mogelijk zijn, want de minister neemt wel degelijk aangelegenheden op die onder andere ministers ressorteren, zoals het Anysurferlabel.

Minister *Pascal Smet* repliceert dat hij de canvassen die hij in het kader van het Europese voorzitterschap heeft laten bevestigen aan het gebouw van de hoofdstedelijke openbare bibliotheek (HOB) op het Muntplein, waarop foto's worden geprojecteerd die Europese jongeren via Netlog hebben opgestuurd, op 1 december, Wereldaidsdag, ter beschikking stelt voor projecties van Designers Against AIDS. Hij geeft wel toe dat dit niet in de beleidsbrief staat en belooft na te denken over de suggestie van het lid.

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* werpt op dat de lacune opvalt omdat er zoveel over holebi's in de beleidsbrief Gelijke Kansen staat. Zij wijst erop dat het aantal besmettingen toeneemt.

Maar niet in Brussel, merkt minister *Pascal Smet* op. Er moet eens bekeken worden hoe dat komt, want het is tegen de verwachtingen in.

Hij wijst vervolgens op een doelstelling bij zijn collega Vandeurzen uit het hoofdstuk over seksuele identiteit, waarin het welbevinden van holebi's en transgenders wordt verhoogd door specifieke aandacht in de geestelijke en gezondheidszorg, onder andere op het vlak van seksuele gezondheid. Daarmee wordt hiv bedoeld, maar ook andere seksueel overdraagbare aandoeningen.

Mevrouw *Irina De Knop* merkt op dat het holebi-actieplan pas een jaar na de aankondiging klaar zal zijn. Minister *Pascal Smet* antwoordt dat de acties op zich al in de beleidsbrief staan, maar wel nog moeten uitgewerkt worden. Hij is daarmee bezig, wat mevrouw *Irina De Knop* apprecieert. Ze kijkt ernaar uit.

Vervolgens gaat ze in op de horizontale dimensie van de beleidsnota, meer specifiek de pijnpunten bij Welzijn. In de beleidsbrief staat daar echter weinig over in. Het lid pleit ervoor om in elk geval hiv-preventie explicieter op te nemen. Zij vertrouwt erop dat de minister bij zijn collega aandringt op een brede voorlichtingscampagne en op de uitwerking van gerichte bewustmakingsinitiatieven, in samenwerking met Sensoa en Çavaria. Andere welzijnsonderwerpen, die wel worden aangehaald maar zonder te specificeren wat de minister aan zijn collega wil vragen, zijn adoptie door paren van hetzelfde geslacht en zelfmoordpreventie.

Minister *Pascal Smet* denkt dat het actieplan waarmee Welzijn het doelstellingskader concreetiseert, al klaar is. Het zal samen met alle andere bekendgemaakt worden in januari of februari 2011. De hiv-preventie heeft hij zelf niet in zijn beleidsbrief vermeld, omdat zij niet zijn bevoegdheid is en omdat zij thuishoort in het doelstellingskader van de opencoördinatiemethode.

Ook mevrouw *Irina De Knop* gebruikt het argument dat dit de minister blijkbaar niet belet om andere elementen met dezelfde status wel te vermelden. Daarop belooft minister *Pascal Smet* om volgend jaar een alinea over dit punt op te nemen.

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* blijft het een lacune vinden dat in de beleidsbrief niets staat over de kansen voor nieuwe Vlamingen op de werkvloer. Zij beseft dat minister Bourgeois een en ander moet uitvoeren, maar het is toch minister Smet die de beleidsvisie Gelijke Kansen uittekent?

Mevrouw *Fatma Pehlivan* stelt voor dat de minister effectief een puntensysteem in gebruik neemt om als coördinerend minister zijn collega's te beoordelen bij de uitvoering van het gelijkekansenbeleid op hun domein. Zij vraagt bijzondere aandacht daarbij voor Inburgering en de gendermainstreaming binnen die sector en voor Ambtenarenzaken.

3.2. SD 3 Mannen en vrouwen participeren evenwichtig aan het maatschappelijk leven

3.2.1. Antwoord van de minister

De stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van het Participatiedecreet kan de minister niet geven, vanwege technische problemen met de VLIOM-databank (Vlaamse instellingen, organen en mandaten) wat de rapportering betreft. Het is aan de kanselarij om die op te lossen. Minister Smet hoopt haar in het voorjaar van 2011 te kunnen opmaken. Als generieke doelstelling werd in de opencoördinatiemethode opgenomen dat elke minister zelf verantwoordelijk is voor de juiste inbreng van zijn gegevens. De minister signaleert dat hij af en toe op regeringsvergaderingen samenstellingen van raden van bestuur tegenhoudt die niet conform zijn aan het meerjarenplan. Wat de private sector betreft,

wijst hij erop dat hefboomen zoals quota een federale aangelegenheid zijn. Toch wil hij aan bewustmaking doen samen met VOKA en de SERV.

Voor de studie over de loopbaankloof is een offerteaanvraag vertrokken naar de verschillende universiteiten. Daarin wordt gevraagd naar een deconstructie van het probleem loopbaankloof met aanduiding welke partners een rol kunnen spelen in de oplossing ervan. De studie wordt dit jaar nog gegund en het is de bedoeling de resultaten voor advisering aan de SERV en de Vlor voor te leggen.

Dat het genderbeleid niet inspeelt op alleenstaande ouders of armoede komt opnieuw doordat keuzes moeten gemaakt worden. Daarom opteert de minister voor ouderparen, tot welke groep trouwens ook de meeste alleenstaande ouders aanvankelijk behoorden. Hij herinnert in dat verband aan het notariële initiatief dat hij toelichtte.

De suggestie van een Boys' Day neemt hij mee, maar hij wijst er wel op dat het gaat om de subsidiëring van projecten die het middenveld voorstelt. Voor Girls' Day kwam er een voorstel van Agoria.

Wat het ritsprincipe bij de lokale verkiezingen betreft, werd in het regeerakkoord afgesproken om aan de top te beginnen. De Vlaamse Regering heeft ondertussen de strengste vorm goedgekeurd: de eerste twee plaatsen moeten door personen van verschillende sekse worden bekleed. Over de volledige rits bestaat geen consensus binnen de meerderheid.

3.2.2. Replieken

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* is niet langer tegen quota op voorwaarde dat ze onderdeel zijn van een ruimer beleid. Zo passen die van de Scandinavische landen in hun regeling voor ouderschapsverlof, waarvan de duur ver boven het Europese gemiddelde ligt.

Op de herhaalde vraag van mevrouw *Vera Celis* legt de *minister* nogmaals uit dat quota een federale bevoegdheid zijn, waardoor hij zich moet beperken tot sensibiliseren. Alles wat men in de Scandinavische landen om de quota heen bouwt, kan daarbij inspireren.

3.3. SD 4 Mannen en vrouwen aanzetten tot een evenwichtige participatie aan huishouden zorgtaken

3.3.1. Antwoord van de minister

De *minister* onderschrijft het standpunt van het Vrouwen Overleg Komitee dat de verlenging van het zwangerschapsverlof voor vrouwen zonder te kijken naar het ouderschapsverlof voor mannen, geen goede zaak is. Hij stelt voor om te wachten op de vertaling van de Europese regeling door de lidstaten.

Vrouwelijk ondernemerschap vormt onderdeel van de opencoördinatiemethode en komt dus ook terug in het actieplan loopbaankloof. Hij attendeert erop dat ondernemerschap als belangrijke competentie is opgenomen in de hervorming van het secundair onderwijs, voor jongens en meisjes.

Voor het beleid inzake partnergeweld is Welzijn bevoegd, maar aan het nationale actieplan wordt wel meegewerkt door Onderwijs, dat er aandacht aan besteedt in Klasse, en door Gelijke Kansen, dat projecten rond genderbewustzijn en gelijkheid van vrouwen en mannen, in het bijzonder bij allochtonen, ondersteunt.

Doel van het genderklikplan is mensen over dit thema doen nadenken. In de eerste fase wordt aan studenten gevraagd een campagnebeeld te ontwikkelen, waaruit een winnend ontwerp wordt gekozen. In de tweede helft van het jaar komt er een actieve website over

gender, waarop alle initiatieven die uit het middenveld komen, zichzelf kunnen presenteren. De bedoeling is om heel breed te gaan. De artikelen in *De Journalist* worden niet door de overheid geschreven, onderstreept hij, maar door journalisten. De overheid betaalt ze wel, in het kader van de bewustmaking.

3.3.2. *Replieken*

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* meent dat partnergeweld onder de bevoegdheden van de minister zou moeten vallen. Op de websites van de Brusselse en federale overheden is er bij *Gelijke Kansen* wél aandacht voor partner- en gezinsgeweld, met name in het kader van de *Week van de Diversiteit*. Ook in Vlaanderen zou dit een transversaal gegeven moeten zijn.

3.4. SD 5 Het uitwerken van een genuanceerde en niet-stereotyperende beeldvorming van mannen en vrouwen (in o.a. media) – SD 16 De beeldvorming van vrouwen en mannen, van allochtonen en autochtonen, van mensen met en van mensen zonder functiebeperking, van holebi's en hetero's in de media is genuanceerd en niet-stereotyperend

3.4.1. *Antwoord van de minister*

De aanpak van de beeldvorming wordt inderdaad beperkt tot de media, geeft de *minister* toe. Zij werden gekozen omdat zij een erg belangrijke rol spelen.

De expertendatabank (OD 16.1) is een belangrijk instrument, dat 13 keer per dag wordt geconsulteerd. Van de opgenomen personen, is 1 op 4 allochtoon en 92% vrouw. Mensen met een handicap zijn inderdaad minder vertegenwoordigd maar daar wordt aan gewerkt. Ook de andere doelgroepen worden voortdurend geactualiseerd en vernieuwd. Beeldvorming is als operationele doelstelling opgenomen in de opencoördinatiemethode, zowel bij gender als seksuele identiteit, en binnenkort ook bij handicap, wat dus betekent dat elke minister dit moet meenemen in zijn beleid.

Over de campagne van het modelabel *Suit Supply* wenst hij geen mening te geven, want die is niet relevant. Wie dat aanstootgevend vindt, moet maar klacht neerleggen bij de JEP. Die moet beoordelen of een grens werd overschreden. Er spelen erg veel contextuele factoren mee. Zeker is dat seks verkoopt.

Het klopt dat de beleidsbrief geen lijst van moties bevat maar de minister belooft daar volgend jaar wel voor te zorgen.

3.4.2. *Repliek*

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* vindt het antwoord van de minister over de beeldvorming in de reclame onvoldoende, in het bijzonder zijn voornemen om niets te doen. Zij is niet preuts, geen voorstander van censuur en weet dat seks verkoopt. Wat haar stoort, is de promotie van ongelijkheid door vrouwen voor te stellen als onderdanige lustobjecten. Op school tracht men jonge meisjes assertief te maken en leert men hen neen zeggen, maar in de reclame wordt precies het omgekeerde getoond. Zij pleit voor bewustmaking en herinnert aan haar suggesties ter zake. Het lid neemt wel aan dat ook mannen als lustobject worden voorgesteld, maar ze zou toch graag eens de verhouding kennen. Bestaat daar onderzoek over?

3.5. SD 6 Het thema handicap wordt uitgebouwd als volwaardig beleidsthema van het Vlaamse Gelijkekansenbeleid

3.5.1. Antwoord van de minister

Over handicap, een nieuw thema, staat inderdaad nog niet zo heel veel in de beleidsbrief, geeft de *minister* toe. Hij belooft verdere uitwerking in de toekomst, in nauwe samenwerking met Welzijn.

3.5.2. Repliek

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* houdt een pleidooi om het leezorgkader in Onderwijs, waarbinnen het inclusief onderwijs wellicht zijn plaats zal krijgen, uit te tekenen uitgaande van gelijke kansen en rechten. Het is de taak van de minister van Gelijke Kansen om dat project te trekken, zeker nu het VN-verdrag er is. Uiteraard kan het niet op een-twee-drie uitgevoerd worden, maar dat is geen excuus aangezien het verhaal al veel langer meegaat.

3.6. SD 8 Het verhogen van het welbevinden van holebi's en transgenders

3.6.1. Antwoord van de minister

Volgens de *minister* is het belangrijk dat kinderen van jongs af aan weten dat holebi's bestaan, zonder dat men hun dat moet opdringen. Hij erkent het belang van omzichtigheid. Aan Çavaria werd gevraagd om alle schoolboeken te bekijken op hun genderneutraliteit. Op basis van de bevindingen wil de minister met de uitgevers rond de tafel gaan zitten met het oog op mogelijke richtlijnen en aandachtspunten op het vlak van de beeldvorming over diversiteit. Als voorbeelden geeft hij een gekleurd kind, een kind met een handicap, twee mama's en gescheiden ouders. Voor de duidelijkheid voegt de minister er aan toe dat hij hier enkel stimulerende initiatieven kan nemen, en via deze weg auteurs en uitgevers van schoolboeken overtuigen dat zij in hun leerboeken een correct beeld van onze samenleving brengen.

Wat de populatie van de subgroepen betreft, is het aantal niet determinerend maar wel de problematiek, zoals de voorzitter eerder al zei. Het klopt dat het in de transgenderproblematiek om een heel beperkt aantal mensen gaat, maar hun problemen zijn wel heel ernstig. De minister wil die bespreekbaar maken en hen helpen waar hij kan. Een overzicht van de concrete holebiacties op grond van de beleidsbrief belooft hij tegen de homofobie-dag op 17 mei.

3.6.2. Replieken

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* is blij dat de minister voor lagereschoolkinderen het onderscheid maakt tussen opdringen en sensibiliseren.

De problemen van transgenders wil ze niet minimaliseren, ze wil er alleen op wijzen dat het beleid moet gericht zijn op de maatschappij en niet op individuen.

Minister *Pascal Smet* antwoordt dat de categorie transgender ruimer is dan alleen transseksuelen. Er zijn mannen die zich als vrouwen verkleden, waaruit heel wat depressieve toestanden voortvloeien. Voor mevrouw *Gerda Van Steenberge* is de definitie nog altijd onduidelijk, waarop minister *Pascal Smet* haar een informatieve nota belooft.

3.7. SD 9 De beeldvorming van holebi's en transgenders is niet-stereotyperend en heeft aandacht voor de diversiteit binnen de holebi- en transgendergemeenschap

3.7.1. *Antwoord van de minister*

De *minister* medefinanciert de Belgian Pride, omdat dit een belangrijk middel is voor correcte beeldvorming. Doel is de kwaliteit te verhogen. Achter de schermen is hij als verhinderd schepen van de stad Brussel feitelijk medeorganisator van de Pride. Het is belangrijk dat ook Vlaamse holebi's deelnemen, meent hij. De Vrouwendag krijgt trouwens het dubbele: 50.000 euro. De L-Day wordt jaarlijks als project gesubsidieerd, waarvoor dit jaar niet meer dan 3000 euro werd gevraagd.

De Vlaamse Regering is niet betrokken bij de organisatie van de World Outgames. Zij sprak wel af dat minister Muyters, minister Bourgeois en hijzelf elk maximum 150.000 euro zouden verstrekken, gespreid over drie jaar. Die bedragen kennen de organisatoren vanaf het begin. Minister Smet zet die inderdaad in voor de organisatie van een mensenrechtenconferentie. Ter illustratie verwijst hij naar de website over het evenement in de rand van het Europese voorzitterschap rond holebi's en onderwijs, waarvoor Vlaanderen heel wat lof oogstte. De minister wil iets soortgelijks bereiken in de sportwereld.

3.7.2. *Replieken*

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* heeft vragen bij de correcte beeldvorming die de Belgian Pride zou garanderen. Overdreven opzichtigheid stoot mensen juist tegen de borst. Het exhibitionisme op zich stoort haar niet, maar ze vraagt zich wel af of het goed is voor de holebi's zelf.

Minister *Pascal Smet* repliceert dat daarover een debat aan de gang is. Hij vindt dat de Pride moet evolueren van een optocht naar een straatfeest van de diversiteit, waar ook hetero's op afkomen. De minister geeft Montréal als voorbeeld.

In dat verband roept mevrouw *Gerda Van Steenberge* de vraag op waarom holebi's eigen wereldspelen moeten hebben. Kunnen die mannen en vrouwen niet gewoon sporten?

De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, sluit zich daarbij aan. Waarom moeten sportevenementen worden georganiseerd voor holebi's apart? Doel is toch juist dat seksuele voorkeur er niet toe doet? Hij kan wel begrijpen dat er Olympische Spelen zijn voor gehandicapten, maar daar is een fysieke reden voor. Anderzijds erkent hij dat privéorganisaties vrij zijn om om het even wat in te richten. Vraag is wel of de overheid dat moet ondersteunen.

De *minister* treedt hem bij, mochten we in een ideale wereld leven. In de praktijk is het echter in sommige sporttakken niet evident om als homoseksuele man aan bod te komen. Daaruit is het initiatief ontstaan, dat tegelijk competitie, ontspanning en toeristisch evenement is geworden. Voor dat laatste trekt collega Bourgeois geld uit. Het feit dat er zoveel mensen aan deelnemen, bewijst dat het aan een behoefte beantwoordt, argumenteert de minister.

De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, vindt dat het beleid zich beter zou richten op het wegnemen van vooroordelen in de reguliere competities.

3.8. SD 11 De publieke ruimte wordt voor iedereen integraal toegankelijk

3.8.1. Antwoord van de minister

De databank Toegankelijk Vlaanderen waarvoor 250.000 euro wordt uitgetrokken, is complex. De *minister* noemt de informatieverschaffing voor mensen met een handicap, de automatische, gedetailleerde rapporten, en de monitoring van het beleid.

Wat de interne staatshervorming betreft, denkt de minister dat men toegankelijkheid kan zien als een grondgebonden aangelegenheid en dat de steunpunten dus provinciaal georganiseerd kunnen blijven. Hij wijst er wel op dat het debat nog niet is beslist en dat de Vlaamse Regering alsnog een andere beslissing zou kunnen nemen. In afwachting werkt hij verder binnen het bestaande kader.

3.9. SD 12 Mondelinge, schriftelijke, audiovisuele of digitale publieke informatie wordt voor iedereen leesbaar en verstaanbaar

3.9.1. Antwoord van de minister

De *minister* verduidelijkt dat voor de verwerving van het Anysurferlabel door de overheid minister Bourgeois bevoegd is. Van de toegankelijke beleidsnota's is een digitale versie beschikbaar. Deze zal op de website van Gelijke Kansen in Vlaanderen worden gepubliceerd.

3.10. SD 15 Het gelijkekansenbeleid komt tot stand in samenwerking met verschillende partners en in een multilevelsetting

3.10.1. Antwoord van de minister

De *minister* zegt dat voor het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap er een aanspreekpunt is, in het internationale jargon 'focal point' (brandpunt) genaamd, met het oog op de rapportering en de coördinatie van de Vlaamse Regering. Hij wijst erop dat het verdrag niet eist dat alles meteen uitgevoerd wordt. Dat kan geen enkel land.

Overigens is het federale niveau verantwoordelijk voor de rapportering, meer bepaald federaal staatssecretaris Delizée. Over de financiering is de afspraak nog niet rond. Van zodra dat wel het geval is, zullen de middelen bij een begrotingsaanpassing toegevoegd worden aan het budget.

De terechte opmerkingen over allochtonen en handicap worden meegenomen in de opencoördinatiemethode voor inburgering, waarvan minister Bourgeois het actieplan opmaakt.

3.10.2. Replieken

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* begrijpt niet waarom bij personen met een handicap een onderscheid moet gemaakt worden tussen allochtonen en anderen.

Minister *Pascal Smet* legt uit dat in de allochtone gemeenschap mensen met een handicap anders behandeld worden. De aanvaarding is er problematisch. Zij moet, ook wat de holebiproblematiek betreft, nog een evolutie doormaken die onze samenleving al heeft doorgemaakt. Doel van het beleid is om op een verstandige manier die aan de gang zijnde evolutie te versnellen.

3.11. SD 17 Feitelijke discriminaties worden bestreden

3.11.1. Antwoord van de minister

De *minister* ziet de meldpunten niet als klikcentrales. Zij hebben vooral een bemiddelingsfunctie, soms is een gesprek al voldoende voor een oplossing. De meldpunten worden binnen twee jaar geëvalueerd. Het CGKR en het Instituut voor Gelijkheid van Mannen en Vrouwen blijven onveranderd zolang er geen Federale Regering is, ook al wenst de minister zelf dat het CGKR geïnterfederaliseerd wordt, en dat er ook voor het aspect genderdiscriminatie een interfederale oplossing gevonden wordt.

De moedertaalvereiste bij vacatures is onredelijk. Men kan perfect in België geboren zijn en heel goed Nederlands spreken, en toch een andere moedertaal hebben. De eisen moeten geformuleerd worden op het vlak van de kennis van het Nederlands.

3.11.2. Replieken

Op vraag van mevrouw *Gerda Van Steenberge* verklaart minister *Pascal Smet* dat zijn voorkeur uitgaat naar een interfederaal centrum voor racismebestrijding. Pas als dat niet mogelijk blijkt, moet, conform het regeerakkoord, een Vlaams centrum worden opgericht. Dat zal echter heel veel geld kosten dat op dit moment niet begroot is. De termijn van een jaar, waarna de Vlaamse Regering zelf tot de actie zou overgaan, is opgeschort zolang er geen volwaardige Federale Regering is.

Tot slot dankt de minister de medewerkers van de cel Gelijke Kansen voor hun harde werk, dat ook internationaal gewaardeerd wordt. De *voorzitter* sluit zich daarbij aan.

Er wordt schriftelijk een motie van aanbeveling aangekondigd door Lijst Dedecker, Groen!, Open Vld, Vlaams Belang en namens de meerderheidsfracties CD&V, sp-a en N-VA.

II. ONDERWIJS – UITGAVENBEGROTING 2011

1. Toelichting door de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel

1.1. Algemene inleiding

De *minister* zegt dat de opmaak van een onderwijsbegroting altijd een ingewikkelde maar tegelijk uitdagende en creatieve taak is om tot een evenwicht te komen tussen de realiteit met daaraan verbonden budgettaire beperkingen en het verder invullen van kwalitatief beleid.

Ook in 2011 levert Onderwijs zijn bijdrage in het in 2009 vooropgestelde besparingsplan van de Vlaamse Regering met de bedoeling de begroting opnieuw financieel gezond te maken. Het afgesproken bedrag in de besparingsoefening werd nagekomen en werd al omstandig toegelicht in de toelichting van de begrotingsopmaak 2010 (*Parl. St. VI. Parl. 2009-10, nr. 15/4-H*). De genomen specifieke besparingsmaatregelen komen in 2011 op kruissnelheid omwille van de afstemming op schooljaren in Onderwijs.

De minister stelt dat hij in 2011 ook heeft gezorgd voor bijkomende middelen om de continuïteit van het onderwijsbeleid verder te zetten. Zo zijn er bijvoorbeeld de extra middelen voor busbegeleiding, voor schoolinfrastructuur, en voor de uitbouw van het Kenniscentrum Onderwijs.

Hij wenst te benadrukken dat in uitvoering van cao VIII enerzijds het vakantiegeld verder wordt opgetrokken tot 92% van het geïndexeerde referentiemaandsalaris om zo de koopkracht van de personeelsleden in het onderwijs te verbeteren. Dit betekent voor alle onderwijsniveaus een toename van 40,1 miljoen euro. Anderzijds heeft hij 3 miljoen euro bijkomend voorzien voor de zorgcoördinatie vanaf het schooljaar 2010-2011.

Het is niet zijn bedoeling om bij de toelichting exhaustief alle deelcomponenten van de onderwijsbegroting te belichten. Er zijn immers de teksten van de memorie van toelichting bij de verschillende programma's en de beleidsbrief waarin de beleidsaccenten voor het begrotingsjaar 2011 uitgebreid aan bod komen.

De minister zal achtereenvolgens volgende elementen nader toelichten:

- een aantal macrogegevens van de Vlaamse onderwijsbegroting;
- het loonmodel en de werkingsmiddelen;
- een aantal specifieke accenten rond bepaalde thema's.

1.2. Macrogegevens onderwijs

Als eerste parameter geeft de minister de groei van het onderwijsbudget weer. Bij vergelijking van de beleidskredieten onderwijs stelt hij vast dat het onderwijsbudget 2011 ongeveer constant blijft ten opzichte van de begroting 2010. Hij waarschuwt wel dat de middelen voor de overschrijding van de spilindex van augustus 2010, die concreet een stijging van de lonen vanaf oktober 2010 met zich mee brengt, nog niet in de onderwijsbegroting 2011 staan ingeschreven maar op een algemene centrale provisie waar alle uitgaven van de volledige Vlaamse Gemeenschap voor deze maatregel gecentraliseerd worden. In totaal gaat het over 131,976 miljoen euro.

In absolute cijfers evolueert de onderwijsbegroting, weergegeven in beleidskredieten, als volgt:

	IN DUIZEND EURO	%-STIJGING PER JAAR
2006	8.395.945	
2007	8.876.527	5,7
2008	9.353.719	5,4
2009	9.318.513	-0,4
2010	9.867.990	5,9
2011	9.867.210	0,0%
Met index	9.993.186	1,01%

Tabel: evolutie van de Vlaamse onderwijsbegroting

Rekening houdend met de nog te herverdelen middelen van de index komt er nog 131,976 miljoen euro bij. Dat geeft een totaal van 9.993.186 euro of een toename van 1,01%. (Het onderwijsbudget stijgt nominaal en procentueel dus wel degelijk ten opzichte van 2010 in plaats van te dalen.)

Het cijfermateriaal op het vlak van het Bruto Regionaal Product (BRP) is slechts beschikbaar tot 2008. Het aandeel van de onderwijsbegroting in functie van het BRP kent een lichte stijging met een aandeel van 4,4% ten aanzien van telkens 4,3% in 2006 en 2007. De minister benadrukt dat deze percentages niet mogen worden verward met die welke in internationale publicaties worden gebruikt. In internationale context wordt de definitie van de OESO (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling) gebruikt, waarbij alle uitgaven naar de onderwijsinstellingen in kaart worden gebracht. Niet enkel

de cijfers van de feitelijke onderwijsbegroting, maar ook de uitgaven van de gemeenten, de uitgaven van Syntra, alle uitgaven voor Onderzoek & Ontwikkeling, de kosten van de administratie, het kindergeld van de 18-25-jarigen en de Europese middelen worden daarin verrekend. Ook omvatten de Vlaamse OESO-cijfers – zoals in de ons omringende landen – de pensioenlasten.

Het recentste cijfer volgens de OESO-definitie heeft betrekking op de begroting 2007 en bedraagt 5,8%. Hierdoor komen de Vlaamse middelen voor onderwijs opnieuw boven het gemiddelde van de OESO-lidstaten uit. Op vraag van de commissieleden antwoordt de minister dat het gemiddelde 5,7% bedraagt.

Het aandeel van de beleidskredieten in de totaliteit van de Vlaamse begroting bedraagt voor begrotingsopmaak 2011 (inclusief index) 39,04 %. Voor de begrotingsopmaak 2010 was dit 39,3%. Een lichte daling, maar de minister vraagt er rekening mee te houden dat hierin de recurrente besparingen zijn meegerekend.

1.3. Het loonmodel en de werkingsmiddelen

1.3.1. De algemene uitgangspunten bij de opmaak van het loonmodel

De lonen omvatten het leeuwenaandeel van de onderwijsbegroting. De evolutie van deze middelen is sterk gelinkt aan factoren zoals inflatie, leerlingenevolutie, de vergrijzing en de lopende akkoorden van sectorale programmatie voor onderwijs.

De loonkredieten 2011 worden bij de initiële begroting geraamd op basis van de gekende loonuitgaven 2009. De inschatting van het aantal te betalen personeelsleden (uitgedrukt in budgettaire fulltime equivalenten) is gebeurd aan de hand van de betalingen tot en met april 2010. Voor de raming van de resterende maanden van schooljaar 2009-2010 wordt een extrapolatie gemaakt op basis van de al gekende maanden. Om de raming te maken voor het schooljaar 2010-2011 wordt gebruik gemaakt van de gekende leerlingenevoluties van 1 februari 2010. De raming van het schooljaar 2011-2012 gebeurt op basis van de leerlingenprognose.

De gehanteerde elasticiteit geeft de relatie weer tussen de leerlingenevolutie en de omkadering. Bij stijging van de leerlingenpopulatie wordt uitgegaan van een elasticiteit van 125%, bij daling bedraagt de elasticiteit 75%. Gelet op de onzekerheid van deze parameter werd zoals bij begrotingscontrole 2010 de impact ervan (12,1 miljoen euro) op een aparte provisie voorzien binnen de onderwijsbegroting.

Een andere voorname factor is de vergrijzingcoëfficiënt. De twee belangrijke componenten van vergrijzing zijn enerzijds het effect van de baremieke verhogingen en anderzijds de vervanging van oudere personeelsleden door jongere en bijgevolg goedkopere medewerkers. De factor wordt gedifferentieerd naargelang het onderwijsniveau. Bij de begrotingscontrole 2010 werd uitgegaan van een gemiddelde vergrijzing van 0,062%. Voor een aantal sectoren wordt deze opgetrokken zodat de gemiddelde vergrijzing voor 2011 stijgt tot 0,154%. Omwille van de onzekerheid van deze parameter werd beslist om de impact van deze verhoging (5,7 miljoen euro) ook op de aparte provisie in te schrijven. De doortrekking van de gemiddelde vergrijzing van 0,062% van 2010 naar 2011 is wel degelijk verrekend in het loonmodel (4,1 miljoen euro).

Het stopzetten van het bonussysteem met betrekking tot tbs (terbeschikkingstelling) voorafgaand aan het rustpensioen waarbij de effectieve uitstapmogelijkheid wordt verschoven van 55 naar 56 jaar voor de kleuterleiders en naar 58 jaar voor de overige personeelscategorieën leidt tot een daling van 569 budgettaire fulltime equivalenten.

Het vakantiegeld wordt verder opgetrokken tot 92% in het kader van cao VIII. Voor alle onderwijsniveaus, inclusief het hoger onderwijs, betekent dit een toename van 40,1 miljoen euro. Om de transparantie te bevorderen, wordt dit bedrag op een aparte cao-provisie gezet.

Het optrekken van de RSZ-bijdrage voor het Fonds Sluiting Ondernemingen stijgt met 0,1% waardoor de lonen stijgen met 1,5 miljoen euro.

Enerzijds dalen de behoeften voor de RKW (Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers) met 10 miljoen euro ingevolge een wijziging van de federale regelgeving met betrekking tot de RKW waarbij eenmalig 13 maanden moesten betaald worden in 2010 terwijl dit in 2011 terug 12 maanden is. Anderzijds stijgen de lonen met 1 miljoen euro door de actualisatie van de betalingen voor de RKW en de schoolpremie.

Bij de raming van de loonkredieten 2011 wordt bovendien rekening gehouden met de budgettaire weerslag van het overhevelen van middelen uit het provisioneel krediet algemene middelen. Voor de aanpassing van de bekwaamheidsbewijzen in de centra voor volwassenenonderwijs wordt bijkomend 1,3 miljoen euro voorzien in het loonmodel.

Het modulair onderwijs op basis van opleidingsprofielen is vanaf 1 september 2010 de maatstaf. Daarin is geen onderscheid meer tussen onderwijsgraden, onderwijsvormen, noch tussen technische vakken en praktijkvakken. Daardoor is er een vereenvoudigd systeem van salarisschalen nodig, dat vooral gunstig is voor de leraar secundair volwassenenonderwijs.

Ten slotte komen de besparingsmaatregelen, die van start zijn gegaan in 2010, op kruissnelheid waardoor de lonen dalen met 34,2 miljoen euro.

1.3.2. *Werkingsmiddelen basisonderwijs en secundair onderwijs*

De werkingsmiddelen basisonderwijs en secundair onderwijs worden sinds het schooljaar 2008-2009 berekend volgens het nieuwe financieringsmechanisme waarbij naast schoolkenmerken ook de leerlingenkenmerken in rekening worden gebracht. De kredieten die in de begroting zijn ingeschreven worden enerzijds voor 40% jaarlijks aangepast aan de evolutie van het totaal aantal punten berekend op basis van het puntengewicht van iedere leerling. Anderzijds worden ze voor 60% aangepast door toepassing van het indexmechanisme. Als gevolg van de algemene financieel-economische situatie kent deze indexatie voor 2011 een negatief resultaat. De minister zegt dat hij 723.000 euro bijkomende middelen heeft voorzien om dit negatief bedrag te neutraliseren.

Zoals in 2010 worden ingevolge de genomen besparingsmaatregelen de middelen die vrijkomen door de natuurlijke afvloeï van het administratief, meester-, vak- en dienstpersoneel van het gemeenschapsonderwijs ook in 2011 niet toegevoegd aan de werkingsmiddelen. Om de basisfinanciering van de scholen niet aan te tasten door deze maatregel wordt de voorziene verhoging van het bedrag voor leerlingenkenmerken eveneens in 2011 uitgesteld. Dit zorgt voor een bijkomende besparing van 2,2 miljoen euro.

In totaal stijgen de werkingsmiddelen ingevolge deze bewegingen met 2,4 miljoen euro.

1.4. Specifieke accenten rond bepaalde thema's

– *Voorbereiding hervorming secundair onderwijs*

In een eerste stap om de hervorming van het secundair onderwijs in goede banen te leiden, heeft de minister 90.000 euro voorzien (voor kosten verbonden aan de voorbereiding van het decreet). Het is de bedoeling om alle leerlingen zo ver mogelijk te brengen in

de ontwikkeling van hun kennis, vaardigheden en attitudes door middel van onder meer een vlotte doorstroom vanuit het basisonderwijs, een versterking van de studiekeuze- en schoolloopbaanbegeleiding en een nieuwe structuur van het secundair onderwijs.

– *Werkingsuitkeringen hoger onderwijs*

Als gevolg van de werking van het kliksysteem van de verschillende variabele onderwijsdeelbudgetten uit de werkingsenveloppe hoger onderwijs nemen de kredieten met 11,2 miljoen euro toe. Enerzijds neemt op basis van de evolutie van het aantal opgenomen studiepunten het variabel professioneel onderwijsdeelbudget hoger onderwijs met 2% toe. Anderzijds dalen de middelen voor de academische bachelors bij de hogescholen met 2% ingevolgt hetzelfde mechanisme.

Aangezien bij de universiteiten de verhouding van 55%/45% tussen de middelen voor onderwijs en de middelen voor onderzoek gewaarborgd moet blijven, nemen ook de middelen voor het onderzoek bij de universiteiten in 2011 met 3,2 miljoen euro toe.

– *Tbs hoger onderwijs*

Aangezien er in het begrotingsjaar 2011 vanuit het hoger onderwijs geen instap in het tbs-systeem meer mogelijk is op 57 jaar, valt de kostprijs van het bonusstelsel tbs en het tbs-stelsel 58+ 3,1 miljoen euro lager uit dan geraamd bij de begrotingscontrole 2010.

– *Busbegeleiding*

Bovenop bijkomende middelen voor indexering, zegt de minister dat hij voor een extra budget van 534.000 euro heeft gezorgd voor busbegeleiding collectief leerlingenvervoer om de nieuwe ritten van De Lijn te honoreren.

– *Schoolinfrastructuur*

Bovendien wordt supplementair 1 miljoen euro in 2011 voorzien om de capaciteitsproblemen in het kader van schoolinfrastructuur verder op te vangen.

– *Kenniscentrum*

De minister stelt dat hij ook voor een extra informaticabudget heeft gezorgd voor de opstart en stapsgewijze uitbouw van een Kenniscentrum Onderwijs. Het heeft als doel op een actievere en kwaliteitsvolle manier gegevens ter beschikking te stellen die relevant zijn voor het creëren van informatierijke omgevingen. Voor deze betere gegevensuitwisseling tussen alle partners wordt een financieel pad uitgetekend waarbij in 2011 al een eerste stap wordt gezet met het inschrijven van 1 miljoen euro.

– *Betaalkredieten AGION*

In de begroting 2011 zijn ook 22,975 miljoen euro extra betaalkredieten ingeschreven voor AGION. Dit moet volgens de minister normaal gezien volstaan om de achterstand die ontstaan is door het versneld doorsturen van facturen in te halen. Bij de begrotingscontrole 2011 zal op basis van een geactualiseerde betaalkalender een aangepast krediet worden ingeschreven.

2. Algemene bespreking – tussenkomsten van de leden

2.1. Tussenkomst van de heer Jos De Meyer

De heer *Jos De Meyer* zegt dat deze begroting in het algemeen wordt gekenmerkt door de uitdaging om meer te doen met minder middelen. Dat is niet alleen zo voor Onderwijs, maar ook voor de andere departementen. De minister-president heeft die boodschap duidelijk meegegeven in de Septemberverklaring. Dan is het belangrijk om de juiste prioriteiten te bepalen binnen de begroting in het algemeen, en binnen de begroting van Onderwijs.

De spreker denkt dat er af en toe zal moeten worden aangeklopt bij de minister van Begroting om er hem attent op te maken dat de belangrijkste grondstoffen in Vlaanderen nog steeds de hersenen van de jonge mensen zijn. Om voldoende kwaliteitsvol onderwijs te kunnen blijven aanbieden, zijn er voldoende middelen nodig. Als dat moet gebeuren, dan zal de minister een bondgenoot hebben aan deze commissie, aldus de heer De Meyer. Hij merkt op dat de minister binnen zijn eigen begroting de juiste prioriteiten moet stellen. Tijdens zijn eigen inleiding heeft de minister al op een aantal inspanningen gewezen. De spreker wil hier nog een paar elementen aan toevoegen.

Bepaalde zaken zullen in 2011 goed moeten worden opgevolgd. Over het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION) is reeds eerder een discussie gevoerd. In zijn interpellatie heeft de heer De Meyer erop gewezen dat er misschien niet enkel in 2010 een tekort zal zijn (*Hand. VI. Parl. 2010-11, C57*). Hij vreest dat dit risico ook voor 2011 bestaat. Zijn ondertussen goedgekeurde met redenen omklede motie (*Parl. St. VI. Parl. 2010-11, nr. 796/1*), die door sommige leden van de oppositie als het absolute minimum is omschreven, is in dit verband zeer belangrijk. De heer De Meyer probeert op deze manier te voorkomen dat AGION in 2011 weer in dezelfde situatie zou terechtkomen. Uit het onderzoek van de Vlaamse begroting door het Rekenhof blijkt trouwens dat hij zich in goed gezelschap bevindt. De laatste zin over AGION luidt als volgt: “Het risico is derhalve niet uitgesloten dat ook de kredieten van het begrotingsjaar 2011 zijn onderschat.” (*Parl. St. VI. Parl. 2010-11, nr. 16/1, p. 24*). De heer De Meyer roept de administratie en het kabinet dan ook op dit aandachtig op te volgen.

Met betrekking tot de uitrustingstoelagen, de middelen voor de zware didactische hulpmiddelen voor het technisch en het beroepsonderwijs, herhaalt de heer De Meyer de bezorgdheid die hij het voorgaande jaar al heeft geuit. De beleidsbrief, waarin uitdrukkelijk staat vermeld dat die toelagen opnieuw zullen worden ingevoerd, had hem hoopvol gestemd. Hij dacht immers dit ook onmiddellijk in de begroting terug te vinden. Dit blijkt niet het geval te zijn. Er is reeds een decreet in het leven geroepen om deze toelagen opnieuw mogelijk te maken. De minister heeft vorig jaar verklaard hier werk van te willen maken. De heer De Meyer zou hier dan ook graag wat meer uitleg over krijgen.

Vorig jaar hebben verschillende leden van de meerderheid en de oppositie hun bezorgdheid om de afschaffing van de mentoruren geuit. Een paar weken geleden hebben de hogescholen een noodkreet geslaakt. De stagebegeleiding voor de lerarenopleiding blijkt problematisch te verlopen. De afschaffing van de mentoruren speelt hierbij zeker een rol. De heer De Meyer heeft begrip voor het feit dat de minister met minder middelen moet werken en prioriteiten moet stellen. Hij vraagt zich evenwel af of het niet creatief zou zijn oudere personeelsleden die nu vervroegd uitstappen door middel van ‘incentives’ te stimuleren om hun kennis, die ze gedurende jaren hebben vergaard, nog even ten dienste te stellen van de jongere collega’s die worden opgeleid. De heer De Meyer weet dat de minister het loopbaandebat in de loop van de legislatuur wil voeren. Hij dringt er echter op aan dit punt niet te veel uit te stellen. De discussie over het einde van de loopbaan is zeker een heikel punt. Dit vergt een heel overlegproces. De mentoruren moeten tijdens dit overleg zeker aan bod komen.

Een ander probleem dat al eerder aan bod is gekomen, betreft de toename van het aantal leerlingen in de steden en in de landelijke gebieden. Er wordt soms gevreesd dat het niet mogelijk zal blijken voldoende personeelsleden te vinden. De heer De Meyer vraagt zich af hoe deskundige mensen met eventuele bijkomende stimuli ertoe kunnen worden aangezet langer te blijven werken.

De heer De Meyer herhaalt dat hij erop rekent dat met betrekking tot de omkadering en de werkingsmiddelen van het kleuteronderwijs in de loop van deze legislatuur een inhaalbeweging zal plaatsvinden. Hetzelfde moet volgens hem ook voor de omkadering van de directies in het basisonderwijs gebeuren.

2.2. Tussenkomenst van mevrouw Gerda Van Steenberge

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* merkt op dat de Vlaamse Regering voor het kaasschaaf-principe heeft gekozen. De Vlaams Belangfractie is het daar niet mee eens. De Vlaamse Regering moet keuzes maken. Onderwijs is een zeer belangrijk departement. Daar moet in worden geïnvesteerd. Dat wordt constant herhaald, bij elke vraag om uitleg, in elk betoog. Die algemene besparing bij Onderwijs ziet het Vlaams Belang niet zitten. En als er dan toch moet worden bespaard op het departement, dan worden de verkeerde keuzes gemaakt.

Mevrouw Van Steenberge sluit zich aan bij de opmerking van de heer De Meyer over AGION. Het Rekenhof zegt immers dat het heeft vastgesteld dat de kapitaaloverdrachten aan AGION in 2010 niet volstaan voor de betaling van alle facturen van infrastructuurwerken die door de scholen in 2010 worden ingediend. De factoren die de doorlooptijd van de werken beïnvloeden zijn in de ramingsmethode van AGION onvoldoende opgevolgd of verwerkt. Het risico bestaat dat de kredieten voor 2011 ook onderschat zijn. De huidige problemen zouden zich volgend jaar kunnen herhalen.

De O&O-kredieten voor 2011 binnen Economie, Wetenschap en Innovatie en Onderwijs en Vorming gaan globaal licht achteruit in vergelijking met de initiële begroting 2010. Bij de bespreking van de hervorming van het hoger onderwijs heeft de hele commissie, over de partijgrenzen heen, gewezen op het feit dat de kredieten voor O&O niet achteruit mogen gaan. De minister moet opletten met die daling, juist wegens de hervorming van het hoger onderwijs.

In zijn beleidsbrief zegt de minister dat er voor de uitrusting van de nijverheidsscholen geen projectmatige oplossing meer moet zijn maar een structurele. Op de begroting is die projectmatige steun inderdaad weg, het budget daarvoor is nul, maar er is geen structurele oplossing voor in de plaats gekomen. Mevrouw Van Steenberge ziet dan ook een contradictie tussen de beleidsbrief en de begroting.

Vlaanderen heeft weer een opmerking gekregen van Eurostat in verband met de pps-constructie (publiek-private samenwerking) voor scholenbouw. Die zou moeten worden ingeschreven in het budget en dat is niet gebeurd. Welk gevolg zal die uitspraak van Eurostat hebben op het budget van Onderwijs en op dat van de Vlaamse Regering in het algemeen?

2.3. Tussenkomenst van mevrouw Marleen Vanderpoorten

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* probeert zich te beperken tot de begroting, alhoewel die bespreking samenhangt met de beleidsbrief. De opmerkingen van vorig jaar blijven behouden. Een zuinig beleid is oké maar zoals de vorige sprekers al gezegd hebben, is onderwijs te belangrijk om op te besparen.

Mevrouw Vanderpoorten vindt dat onder het mom van ‘geen geld’ erg weinig wordt gedaan; het mag geen excuus worden om niets te doen. Er worden wel aanzetjes gegeven.

Het komt allemaal erg versnipperd over. Dat was vorig jaar ook het geval, maar toen was de legislatuur amper zes maanden gevorderd. Toen kreeg de minister nog het voordeel van de twijfel. Nu kan het lid niet gelukkig zijn met de voorliggende begroting.

Maatregelen die vorig jaar door de meerderheid werden goedgekeurd, blijven trouwens nazinderen. De heer De Meyer verwees al naar de afschaffing van de mentoruren. De minister kan dat wel uitleggen, maar het zindert na. Misschien gebruikt men het te pas en te onpas, maar dit is niet de gelukkigste maatregel. De lerarenopleiders melden dat het in de scholen vaak tegengestelde reacties veroorzaakt; ze zeggen bijvoorbeeld dat ze dan ook niet meer kunnen optreden als stageschool. Daar moet men eens over nadenken. Mevrouw Vanderpoorten weet dat de twee los staan van elkaar, maar ze wil aantonen dat een maatregel gevolgen kan hebben op andere vlakken.

Nog zo'n maatregel van vorig jaar is de programmatiestop in het secundair onderwijs. De hervorming van het secundair zal nog wel even op zich laten wachten en intussen blijft er een gebrek aan flexibiliteit bestaan om studierichtingen op te richten die soms van belang zijn, ook voor de arbeidsmarkt. Er zijn wel afwijkingen mogelijk. Mevrouw Vanderpoorten vraagt of de programmatiestop opgeleverd heeft wat de minister ervan verwachtte.

In de begroting en de beleidsbrief wordt heel vaak verwezen naar aankomende initiatieven. Er gaan studies en evaluaties gebeuren. Er komen visieteksten of conceptnota's. Het is een massa. De minister zal zijn kenniscentrum absoluut nodig hebben om dat allemaal in kaart te brengen en daar ook nog iets mee te doen achteraf. Er worden ook grote hervormingen aangekondigd: de hervorming van het secundair onderwijs, het decreet Deeltijds Kunstonderwijs en leerzorg. Er komt een nieuw Participatiedecreet en er is het lerarenloopbaan debat. Over die grote initiatieven gaat veel tijd. Zal daar in deze legislatuur nog iets concreets van komen? Volgens Open Vld is het beter – als er zo weinig geld is – om een aantal deelinitiatieven te nemen zodat men ten minste vooruit kan en dat de grote knelpunten niet blijven hangen.

Bijvoorbeeld met betrekking tot de jonge leerkrachten die heel snel terug uitstappen, ziet mevrouw Vanderpoorten geen enkele aanzet tot oplossing. Nochtans is dat een heel groot probleem. Onderwijs moet kwaliteitsvol blijven en dat kan niet zonder kwaliteitsvolle leerkrachten. Mevrouw Vanderpoorten vindt dat dit een heel grote zorg is waarvan minister Smet elke nacht moet wakker liggen.

Mevrouw Vanderpoorten vindt dat er te weinig gebeurt met eerder gemaakte studies en experimenten. Zo was er eerst Accent op Talent, dan de experimenteerschool, dan de proeftuinen. Dat wordt nu helemaal afgebouwd. Zij vraagt zich af wat er nu concreet overblijft van Accent op Talent. Het bedrijfsleven was daar nochtans een zeer geïnteresseerde en enthousiaste partner.

Volgens mevrouw Vanderpoorten wordt alles op de lange baan geschoven en gaat er kostbare tijd verloren. Daardoor is Vlaanderen volgens haar een generatie aan het verliezen. Er wordt zo niet wekelijks dan toch maandelijks gedebatteerd over de ongekwalificeerde uitstroom. Zij vindt dat er niet nog eens zeven, acht jaar moet worden gewacht vooraleer dat wordt aangepakt. Mevrouw Vanderpoorten benadrukt dat zij dit niet aanklaart omdat zij in de oppositie zit, maar omdat zij dit een terechte zorg vindt ten aanzien van een hele generatie jongeren die niet meer graag naar school gaat. Veel jongeren vinden het onderwijs niet meer 'cool', las ze onlangs in een krant. Ze vindt niet dat iedereen elke dag juichend naar school moet, maar er is toch een mate van leerplezier nodig.

De spreker mist in de beleidsbrief over het algemeen de prioriteiten. Zij vindt het te vaak van alles een beetje naast elkaar en zij vraagt zich af hoe al die initiatieven aan elkaar han-

gen en waar minister Smet naartoe wil met het onderwijs. Dat is haar na het lezen van de begroting en de beleidsbrief helemaal niet duidelijk.

Volgens mevrouw Vanderpoorten komen een aantal heel belangrijke initiatieven en goed-gekeurde decreten er niet echt uit. Zij geeft als voorbeeld hbo5. Dat zit nog altijd niet goed, zo blijkt uit een aantal reacties, ook uit het volwassenenonderwijs. Nochtans kon tijdens het maatschappelijk debat over het hoger onderwijs regelmatig op hoorzittingen worden gehoord dat hbo5 voor diegenen die niet onmiddellijk klaar zijn voor het hoger onderwijs zo belangrijk is als schakel tussen het secundair onderwijs en het hoger onderwijs. Ook daar heeft zij zeker nog bijkomende vragen.

Mevrouw Vanderpoorten heeft nog enkele punctuele vragen bij de begroting. Misschien had er hier en daar nog wat geld kunnen bespaard worden. Zo heeft in het leerplichtonderwijs de terbeschikkingstelling (tbs) nog altijd geen definitieve regeling. Kleuteronderwijzeressen kunnen al een aantal jaren op 56 op tbs gaan en de anderen op 58. Tot vorig jaar moesten die mensen inleveren op hun loon. Sedert 1 september 2010 is dat niet meer zo. Dat betekent, aldus mevrouw Vanderpoorten, dat er meer moeten worden betaald. Zij vraagt minister Smet hoeveel meer. Iemand die nu op tbs gaat, ontvangt minder dan iemand die vorig jaar op tbs ging. Ze vraagt zich af of men dat niet beter had doorgetrokken.

Het modulaire systeem in het secundair onderwijs is een experiment dat in 2000 is gestart. Mevrouw Vanderpoorten zegt daar altijd een groot voorstander van te zijn geweest. Maar heel vlug bleek het een duur systeem te zijn. Normaal gezien had het moeten lopen tot 2007. Nu wordt het systematisch verlengd, ook met het oog op de hervorming van het secundair onderwijs. Mevrouw Vanderpoorten vraagt hoeveel meer dan het gewone secundair onderwijs het kost, en of het niet iets had kunnen opbrengen, indien men het tijdig had geëvalueerd en bijgestuurd.

Mevrouw Vanderpoorten vraagt, zoals de heer De Meyer, of er in de begroting wel in voldoende geld is voorzien voor scholenbouw, zodat de problemen die enkele weken geleden aan het licht zijn gekomen kunnen worden opgelost.

Volgens de spreker hebben de middelen voor bijzondere onderzoeksfondsen (BOF) een gecombineerde besparing voor de beleidsdomeinen Wetenschap en Onderwijs als doel. Voor de universiteiten is dat problematisch, want het BOF is de eerste financiering van het wetenschappelijk onderzoek. Het BOF is nu al voor drie jaar nominaal bevroren, maar de levensduurte blijft toenemen. Het BOF bestaat uit 60 percent lonen en 20 percent werkingsmiddelen en is dus onderhevig aan de index. Daardoor ontstaat een groot probleem voor de universiteiten. 5 percent van het BOF werd in 2010 niet uitgekeerd. Mevrouw Vanderpoorten vraagt of dit bevroren blijft, dan wel of het toch nog wordt uitgekeerd. Minister *Pascal Smet* antwoordt bevestigend.

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* ziet toch ook een aantal positieve elementen in de begroting. Zij is tevreden met de oprichting van een kenniscentrum. Zij vindt dat noodzakelijk. Ook de extra middelen voor zorgcoördinatie vindt zij een goede zaak.

De minister heeft in zijn toelichting zelf gezegd dat de onderwijsbegroting ingewikkeld is, maar ook uitdagend en creatief. Mevrouw Vanderpoorten besluit dat dit juist is, maar dat ze niet veel ziet van het creatieve. Ze vindt dat er een gemiste kans is om echt belangrijke initiatieven en problemen op te lossen.

2.4. Tussenkoms van mevrouw Elisabeth Meuleman

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* kan de vorige sprekers vooral bijtreden. Ze is het absoluut eens met mevrouw Van Steenberge dat het kaasschaafprincipe een zeer kortzichtige

manier van beleidvoeren is. Het is absoluut niet visionair. Het betekent dat de Vlaamse Regering – en ze benadrukt dat ze dus niet enkel minister Smet viseert – geen prioriteiten naar voren schuift. Mevrouw Meuleman denkt dat er een aantal bijzonder belangrijke prioriteiten zijn en een aantal uitdagingen. Denk maar aan de grote steden, aan de demografische uitdagingen. De prioriteiten vindt men terug op sociaal vlak: kinderopvang, welzijn, en ook onderwijs. Net deze domeinen zouden er moeten uitspringen.

Mevrouw Meuleman zegt dat minister Smet zich in zijn toelichting heeft verdedigd en dat hij vindt dat hij het niet zo slecht heeft gedaan. Onderwijs zou het minst getroffen zijn door de kaasschaafbesparingen. Mevrouw Meuleman denkt dat het nog steeds niet genoeg zal zijn om een goed en voldoende onderwijsbeleid te voeren.

De spreker heeft ook het gevoel dat men nog een jaar probeert te overbruggen om dan vanaf 2012, als er zogenaamd opnieuw beleidsruimte zal zijn, voluit te beginnen met de grote initiatieven die gepland zijn. Groen! kan een aantal daarvan zeker ondersteunen. Ze vindt dat er wel een tweede jaar van het mandaat van minister Smet geruisloos voorbijgaat en dat een aantal zaken in de pijplijn blijven. Bovendien was het debat in de plenaire vergadering van 1 december 2010 over de toekomstige beschikbare middelen verontrustend. Het is de vraag of de beleidsruimte – 800 miljoen euro waarop minister-president Peeters rekent vanaf 2012 – er zal komen. Het zou kunnen dat die als sneeuw voor de zon zal verdwijnen en dan staat men nergens met de kaasschaafbegroting. Dan zal de Vlaamse Regering serieuze gesprekken moeten voeren en mevrouw Meuleman hoopt dat minister Smet krachtig op tafel zal kloppen.

Mevrouw Meuleman is echt van mening dat er nog altijd verkeerde keuzes worden gemaakt. In de begroting wordt gekozen voor infrastructuurwerken, bijvoorbeeld 45 miljoen euro voor een tunnel onder een gewestweg. Dat bedrag is er ongeveer nodig om de omkadering van het kleuteronderwijs gelijk te schakelen met die van het lager onderwijs. Minister *Pascal Smet* zegt dat de uitgave voor een tunnel een eenmalige uitgave is, terwijl de omkadering van het kleuteronderwijs een recurrente uitgave is. Minister Smet vindt het intellectueel geen juiste vergelijking. Mevrouw *Elisabeth Meuleman* zegt dat het geen probleem is om dat bedrag voor overbodige infrastructuurwerken ieder jaar op de begroting van Openbare Werken te vinden. Ze zegt dat de uitgaven voor de tunnel ook recurrent zijn omdat die voor een paar jaar zijn ingeschreven.

Zij pleit voor kleine kleuterklassen en kleinere klassen in het basisonderwijs. Minister Smet heeft een ronde van Vlaanderen gedaan waarbij hij met mensen uit het onderwijs heeft gesproken. Mevrouw Meuleman doet een gelijkaardige maar kleinschaliger toer. Ze doet haar best om in voorbereiding van het congres van Groen! zoveel mogelijk onderwijsmensen te spreken. Dé roep is om iets te doen aan de grootte van de klassen. Er zijn nog steeds kleuterklassen met 30 kleuters. Een leerkracht zei dat ze de kinderen enkel kon leren om te vechten voor de poppenhoek, te vechten voor de aandacht van de juf, op te komen voor hun rechten. Ze had geen tijd om problemen te detecteren zodat ze gedifferentieerd kon werken. Mevrouw Meuleman zegt dat ze die keuze nergens in de begroting terugvindt.

Er zijn ook de demografische uitdagingen. De minister heeft het creëren van plaatsen redelijk onder controle. Het lijkt erop dat men volgend jaar in Gent nog een jaar zal kunnen overbruggen en dat het ook in Antwerpen zal lukken om voor volgend schooljaar 2011-2012 bijkomende plaatsen te creëren. Maar daarna beginnen de grote problemen. De demografische boom zal niet gedaan zijn en ook daar is de omkadering een probleem. Men is bezig met de grootste infrastructurele noden en die zullen wellicht opgelost kunnen worden. Mevrouw Meuleman is echt bevreesd over de omkadering en de klassengrootte, wat fundamenteel is voor een onderwijsbeleid. De algemene opmerking is dus dat men een aantal keuzes niet mag missen.

Samenhangend met de demografische uitdagingen en de uitdagingen in de grote steden is er het gelijkekansenonderwijsbeleid. Groen! heeft dat altijd belangrijk gevonden. Ook daar zijn er een aantal sluipende besparingen en een aantal projecten die niet worden voortgezet. Voor een aantal zaken worden er geen duidelijke keuzes gemaakt. Wat gelijke kansen betreft, is de ontwikkeling van de brede school heel belangrijk. Hoewel de minister het daarmee eens is, zijn er nergens extra middelen voor opgenomen in de begroting. Er worden proeftuinen gestopt, maar de vraag is wat er gebeurt met de conclusies. Taalondersteuning wordt ook fel verminderd. Het Samenwerkingsverband Netgebonden Pedagogische Begeleiding (SNPB) dat onder meer bedoeld was voor de ondersteuning van anderstaligen in de steden, deelt ook serieus in de klappen. Er is geen duidelijke keuze gemaakt voor de ondersteuning van het gelijkeonderwijskansenbeleid in deze begroting en mevrouw Meuleman betreurt dat.

2.5. Tussenkoms van mevrouw Vera Celis

Mevrouw *Vera Celis* geeft aan dat besparen altijd pijn doet voor iedereen. Een overschotverhaal brengen is altijd veel aangenamer. De besparingen gaan over een totaalbedrag van 58 miljoen euro. De generieke besparingen bedragen ruim 52 miljoen euro en de eenmalige besparingen 5,8 miljoen euro. Zij vindt dat men voor Onderwijs niet over wilde besparingen kan spreken. Er is serieus over nagedacht. In Vlaanderen beseft men echt wel dat er middelen naar Onderwijs moeten gaan. Dat neemt niet weg dat het een pijnlijke zaak is om te moeten besparen. De middelen komen van de Vlaamse belastingbetaler en het is zeker belangrijk dat die besteed worden op een manier die de doelmatigheid van het onderwijs ten goede komt. Men heeft echter nog altijd te maken met overvolle kleuterklassen en jonge leerkrachten die afhaken, en schooldirecteurs en leerkrachten die niet gevonden worden. Er is nog te veel ongekwalficeerde uitstroom en de infrastructuur, ook wel voor sport en ICT, is dikwijls sterk verouderd. NT2'ers staan nog op wachtlijsten en het onderwijs in Brussel en de Vlaamse Rand komt onder druk te staan. Op korte en zeker op lange termijn is er nog heel wat werk aan de winkel. Mevrouw Celis wil dat er kwaliteitsvol onderwijs wordt gegarandeerd en dat mag iets kosten. Men moet er goed over waken dat het geld van de Vlaamse belastingbetaler terecht komt waar dat moet terechtkomen.

2.6. Tussenkoms van mevrouw Kathleen Deckx

Mevrouw *Kathleen Deckx* is blij dat mevrouw Celis begonnen is met te zeggen dat er in tijden van budgettaire krapte op een heel degelijke manier is nagedacht over de opstelling van de begroting. De minister, zijn kabinet en de administratie hebben een goede poging gedaan om tot goede resultaten te komen. Mevrouw Deckx is daar heel erg tevreden over. Ze heeft in het verleden al vastgesteld dat de minister een crisis op een heel snelle en adequate manier kan oplossen en het verheugt haar om vast te stellen dat de minister fameuze bedragen inschrijft om tegemoet te komen aan de capaciteitsproblematiek die er nog altijd is. Ook het opstarten van een kenniscentrum is heel belangrijk.

De minister plant extra middelen op verschillende provisies om de evoluties van leerlingenaantallen en de vergrijzing bij leerkrachten het hoofd te bieden. De negatieve index waardoor de budgetten voor het secundair en basisonderwijs zouden dalen, wordt zo gecompenseerd. Mevrouw Deckx vindt dat een heel positieve maatregel. Voor scholen is het zo al moeilijk om het hoofd boven water te houden. Een vermindering van de budgetten zou wellicht rampzalig zijn geweest.

De minister geeft bijzondere aandacht aan het busvervoer voor kinderen in het buitengewoon onderwijs. Het is niet aanvaardbaar dat die jongeren heel lang op bussen zitten. Daarom vindt de spreker het belangrijk dat de minister daarvoor een extra bedrag van 534.000 euro plant.

Mevrouw Deckx heeft wel nog vragen bij het dyslexieverhaal. Een tijd geleden heeft ze daar een vraag over gesteld. In vergelijking met het aantal aanvragen kregen slechts heel weinig scholen een dyslexiesoftwarepakket toebedeeld, of een subsidie om dat aan te kopen. Dat budget is nu verhoogd, maar wellicht is het nog niet voldoende. In mei heeft de minister gezegd dat hij overleg gaat plegen met de pedagogische begeleidingsdiensten. De spreekster vraagt of daar nu een oplossing voor komt en of die budgetten niet nog altijd te laag zijn.

Voor het Erasmusproject zou er een budgetprobleem zijn. Mevrouw Deckx wil weten of dat klopt en hoe daar in 2011 mee wordt omgegaan.

Het is positief dat er voor volgend jaar extra betaalkredieten zijn ingeschreven voor AGION, maar zal dat voldoende zijn, zo vraagt de spreekster zich af.

2.7. Tussenkost van mevrouw Kathleen Helsen

Mevrouw *Kathleen Helsen* vindt de begroting niet echt een verrassing. Die ligt in het verlengde van de begroting van vorig jaar. Er is een financiële krapte. Vandaag moet er nog niet worden gediscussieerd over de middelen die nodig zijn voor het nieuwe beleid. Nu is het alleen uitkijken dat de besparingen in Onderwijs beperkt worden gehouden. Deze Vlaamse Regering heeft daar aandacht aan geschonken en heeft de besparingen dan ook beperkt gehouden.

De spreekster is bekommerd om de middelen die dit en het volgende schooljaar ter beschikking zullen staan voor het systeem Leren en Werken. Daarvoor is een gesloten enveloppenfinanciering. In de begroting is geen grote wijziging gepland van de bedragen. CD&V hoopt dat kan worden geëvolueerd van een gesloten naar een open enveloppe omdat het gaat over leerplichtonderwijs. De spreekster hoopt dat de minister dat in de regering verdedigd krijgt, en vraagt dat de minister daarvoor de nodige inspanningen wil doen. In de begroting is dat nu niet terug te vinden. Het is nog bij te sturen, het is nog niet dramatisch, maar ze wil dat vandaag nog op de tafel leggen.

3. Algemene bespreking – antwoorden van de minister en replieken

3.1. Algemeen

Minister *Pascal Smet* stelt eerst en vooral dat het feit dat men meer moet doen met minder middelen, voor alle beleidsdomeinen geldt, niet alleen voor Onderwijs. Alles wijst erop dat niet alleen de overheid, maar ook de privésector in de komende jaren meer zal moeten doen. Het klopt dat men dan de juiste prioriteiten moet stellen. De minister benadrukt dat Onderwijs al een belangrijke inspanning heeft gedaan en dit jaar 142 miljoen euro heeft bespaard. Dat is meer dan in vergelijking met vorig jaar. Er is een tweejarig besparingsproject afgesproken na onderhandelingen met de vakbonden en de werkgevers. Men wist vorig jaar al dat dit zou gebeuren. Ondanks de oefening die er is gedaan om 142 miljoen euro te besparen merkt men dat de onderwijsbegroting met 1,01 percent stijgt in absolute cijfers, als men de indexprovisie meerekent. Wat de relatieve uitgaven van de Vlaamse Regering betreft, stelt de minister vast dat er een daling is van 39,3 percent naar 39,04 percent, ondanks de gedane besparingen. Dat is in vergelijking met vorig jaar een daling met 0,26 percent. Na de begrotingscontrole kan dat nog minder zijn. Niemand zal ontkennen dat Onderwijs geen belangrijke inspanning heeft gedaan. Men kan ook niet zeggen dat men plotseling op Onderwijs zwaar zou besparen om de toekomst van de Vlaamse jeugd weg te nemen. Dat gebeurt niet. Er is een heel belangrijke inspanning gedaan, maar die is beperkt als men de uiteindelijke resultaten bekijkt.

Minister Smet ontwaart enige contradictie in de kritiek van Open Vld. Enerzijds wordt hem verweten dat hij te lang nadenkt en te traag gaat, anderzijds wordt er gezegd dat hij

bij het formuleren van een voorstel te snel gaat en te weinig overleg pleegt. Minister Smet zegt dat hij, toen hij in september 2009 minister werd, zeer goed heeft geluisterd naar alle onderwijspartners. Er werd duidelijk gevraagd om de eerste twee jaar geen fundamentele wijzigingen door te voeren. Na de wijzigingen van het einde van de vorige legislatuur wil men tijd en rust om alles te verwerken en toe te passen op het terrein. Dat was een heel duidelijke vraag van zowel de scholen als de koepels, de vakbonden en de leerkrachten. Minister Smet zegt dat hij daar heel goed naar heeft geluisterd. Sommigen zouden zelfs vijf jaar geen veranderingen willen, maar daar zal minister Smet niet op ingaan.

De regering heeft een heel ambitieus programma afgesproken, en er zijn tussen alle dingen die moeten gebeuren veel verbanden. Wie spreekt over de hervorming van het secundair onderwijs, spreekt ook over de problematiek van de eindtermen, over de leerkrachtenop-
leiding en over leerzorg. Dat zijn allemaal omvangrijke dossiers. Dan is er nog de hervorming van het deeltijds kunstonderwijs, en de capaciteitsproblemen die er zijn bijgekomen, en de DBFM die moet worden doorgestart.

Al die grote dossiers moeten weloverwogen worden aangepakt. Minister Smet zegt dat de mensen van de administratie en het kabinet al zeer hard werken aan al die dossiers. Hij zal eind dit jaar met zijn administratie in het kader van de beleidsraad een geactualiseerde boordtabel van al die zaken presenteren. Daarop zal te zien zijn hoever die zaken na anderhalf jaar staan en wat er nog moet worden gedaan. Als je ergens wilt komen, zegt minister Smet, moet je plannen. Minister Smet herinnert eraan dat die hele besparingsoefening samen werd gedaan en dat daar heel wat tijd in kruipt. Bovendien waren er cao-onderhandelingen. Het onderwijs heeft voor de komende twee jaar een cao. Die wordt nu besproken door de achterban van de vier vakbonden.

Er worden dingen overgenomen uit de proeftuinen, aldus de minister. In heel de hervorming van het secundair onderwijs wordt heel wat gebaseerd op die proeftuinen. Er kunnen ook gewoon dingen gebeuren door praktijkveranderingen in scholen, zonder dat er regelgevend werk nodig is.

Minister Smet is het er niet mee eens dat mevrouw Vanderpoorten namens Open Vld zegt dat het duidelijk is dat er geen visie achter zit, maar hij begrijpt dat Open Vld een oppositierol te vervullen heeft. De minister zegt dat er wel degelijk aan wordt gewerkt en dat men het de komende maanden en jaren wel zal merken. Hij merkt op dat het bij het langeafstandslopen niet verstandig is om in het begin al te sprinten want dan is men vlug buiten adem. Bovendien worden de prijzen aan de eindmeet uitgereikt.

De minister vindt dat deze begroting toont hoe belangrijk het onderwijs is voor de Vlaamse Regering. Hij is ook bijzonder blij met de uitspraken van minister-president Peeters dat Onderwijs zijn deel gedaan heeft en dat verdere inspanningen onmogelijk zijn. Hij is blij dat dat wordt erkend. Dat is de filosofie die van bij het begin werd gehandhaafd: Onderwijs moet een relatief kleine maar toch belangrijke inspanning doen. De minister wil niet ontkennen dat er in het verleden altijd luchtballonnen in de begroting zaten, die zijn er nu allemaal uit. Hij zal alles goed opvolgen, dat weet de oppositie diep in haar binnenste.

– *Replieken*

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* vindt het naar eigen zeggen griezelig dat de minister weet wat de oppositie denkt. Zij stelt dat de minister over de hervormingen een paar keer herhaalt dat hij hard aan het werken is en dat ook zijn kabinet en de administratie zeer hard werkt. Daarmee bedoelt hij onrechtstreeks dat het Vlaams Belang vindt dat zijn mensen en de administratie niet hard werken. De minister ontkent dat en zegt dat hij daar zelfs geen seconde aan gedacht heeft.

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* zegt dat het uiteraard belangrijk is om naar de vakbonden te luisteren. Ze betwist dat niet, maar ze vindt dat het gaat om kritisch luisteren. Het is belangrijk om vooruit te willen. Zowel bij het loopbaandebat als bij de hervorming van het secundair onderwijs en enkele andere zaken zegt de minister dat het een breed debat moet worden en dat men heeft gevraagd om twee jaar niet te veel wijzigingen door te voeren. Mevrouw Vanderpoorten wijst erop dat in het onderwijs alles met alles te maken heeft: als men begint over het secundair onderwijs, begint men over de lerarenopleiding en het loopbaandebat. Het hangt allemaal aan elkaar vast. Het dko komt er zijdelings via cultuur ook nog wel bij. Maar als men alles aan alles koppelt, is men op den duur het onderwijs in één keer aan het hervormen en dat gaat natuurlijk niet. Ergens moet men trancheren en een aantal beslissingen nemen.

Ze is echt bang van het feit dat jongeren tegen hun zin naar school blijven gaan, dat er een ongekwalficeerde uitstroom blijft bestaan en dat de kwaliteit van de leraren achteruitgaat. Net als de andere fracties heeft ook Open Vld bezoek gehad van lerarenopleiders die zeggen dat de instroom in het basisonderwijs nu al voor 75 procent uit tso en bso komt. Dat hoeft geen probleem te zijn, maar als men voor al die studenten maatwerk moet gaan toepassen, dan verliest men heel veel energie, tijd en geld. Men moet toch vooruit. Men kan daar niet mee blijven wachten. Dat is haar bezorgdheid. Mevrouw Vanderpoorten is het eens met de minister dat het wel goed is om masters op alle niveaus te hebben, maar nu gaat men in de tegengestelde richting door het hoge percentage studenten uit het bso. Men kan dat niet allemaal compenseren door daar masters tegenover te zetten. Ze weet niet goed welke richting de minister uit wil gaan. Het minder werken van jonge leerkrachten vindt zij een zinvolle suggestie. Als jonge leerkracht moet men nogal wat tijd steken in voorbereiding en het leren kennen van de schoolomgeving en dergelijke.

Mevrouw Vanderpoorten vreest dat men te lang aarzelt en te veel overleg pleegt. Uiteindelijk moeten er knopen worden doorgehakt en het is belangrijk dat de minister op tijd voorstellen lanceert. Het is evident en belangrijk dat hij ondertussen verder gaat met cao IX, maar door het gebrek aan middelen zitten daar niet veel grote dingen in. Het zijn vooral kleinere overlegpunten met de vakbond die aan bod komen. Dat kunnen wel belangrijke zaken zijn voor individuen, maar op het vlak van de visie zitten er daar niet veel wijzigingen.

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* merkt op dat het gebrek aan nieuwe beleidsinitiatieven dit jaar door besparingen nu als beleidsrust voorstellen, niet helemaal intellectueel eerlijk is. Beleidsrust wil zeggen dat men tijd vraagt om een aantal initiatieven goed uit te werken, maar daarvoor moeten die wel gecontinueerd kunnen worden. Als het gaat over bijvoorbeeld mentorschap, proeftuinen of bedrijfsstages en zeker wat betreft de mentoruren is er niet voldoende beleidsrust geweest om dat op een goede manier uit te kunnen bouwen.

Verder merkt mevrouw Meuleman op dat de minister de wachtlijsten voor Nederlands als tweede taal minimaliseert. In een antwoord op een actuele vraag heeft de minister gezegd dat hij 4,8 miljoen euro wil uittrekken. Dat was wel samen met minister Bourgeois voor inburgering, maar ook onder andere voor het aanleren van taal. In het budget Onderwijs is nu de weerslag zichtbaar, namelijk 52.000 euro eventueel. Dat is een heel groot verschil en ze vraagt zich af of de problemen met dat bedrag opgelost zullen zijn. Ze denkt het niet.

De heer *Ludo Sannen* zegt het in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting te hebben gehad over het onvoldoende ter beschikking stellen van betaalkredieten, niet alleen bij AGIO maar ook op andere terreinen. Iedereen was het er toen over eens dat het de taak moet zijn van de minister van Begroting om ervoor te zorgen dat er altijd voldoende betaalkredieten aanwezig zijn. Betaalkredieten, zegt de heer Sannen, zijn geen beleidskredieten. Het zijn gevolgen van beleid en van het vastleggen. Het kan dus niet dat er daar op de een of andere manier in de toekomst tekorten zijn. De heer Sannen

zegt dat minister Muylers beloofd heeft dat hij daar bij de opmaak van een volgende begroting rekening mee zal houden.

Tot mevrouw Vanderpoorten zegt de *minister* dat de oorzaak van de ongekwalificeerde uitstroom in ons land de stijging is van het aantal kinderen in het buitengewoon onderwijs. En ook het aantal doorverwijzingen stijgt. Daarom worden samen met minister Vandeurzen – minister Smet zegt heel blij te zijn met de goede samenwerking – gemeenschappelijke protocollen afgesproken om te komen tot een diagnose. Dan zal er ook een controlemechanisme op de doorverwijzing door de CLB's en andere instanties worden uitgewerkt. Dat is nu nog niet zichtbaar, zegt minister Smet. Het zal zijn zoals met zijn voorganger, voegt hij er nog aan toe: de eerste twee jaren van de legislatuur worden de decreten voorbereid, en de laatste drie jaren zal er hard moeten gewerkt aan de besprekingen en de stemmingen ervan.

Tot slot zegt de minister dat mevrouw Meuleman gelijk heeft: de 4,8 miljoen euro stond op het budget van minister Bourgeois van Inburgering. Het stond op 2010 en niet op 2011. Intellectueel klopt haar vergelijking niet. Er is beleidsrust gevraagd, en dat wordt ook gegeven. Mevrouw Meuleman heeft, zegt minister Smet, een punt met betrekking tot de mentoruren. Hij had nog één of twee jaar moeten wachten vooraleer daar conclusies uit te trekken.

3.2. Onderzoek en ontwikkeling (O&O)

Wat onderzoek en ontwikkeling betreft, klopt het volgens de *minister* dat men waakzaam moet zijn. Minister-president Peeters heeft al duidelijk gezegd dat men naar de tweede helft van deze legislatuur moet kijken hoe en wanneer men die doelstellingen gaat bereiken en of men dat nog wil. Als het antwoord op die vraag positief is, moet men nagaan hoe men die gaat bereiken. De Vlaamse Regering is momenteel met die oefening bezig. Onderwijs heeft heel goed nagedacht waar men die besparingen zou doorvoeren. Dat is vorig jaar al gebeurd. De minister herinnert eraan dat dit in heel nauw overleg met de vakbonden en de werkgevers is gebeurd.

De minister zegt dat het er inderdaad naar uit ziet dat de blokkeringen binnen de Vlaamse begroting niet zullen worden opgeheven. Dat zal inderdaad een impact hebben. In Onderwijs zal die impact er vooral zijn op de middelen voor het Bijzonder Onderzoeksfonds (BOF).

– Replieken

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* vindt dat de minister zeer licht over O&O is gegaan. Zij wil hem waarschuwen: er was op 2 december een werklunch met de VLHORA, en daar is anderhalf uur gepraat over O&O. De middelen mogen zeker niet dalen. Die dalen wel. Ze vestigt er de aandacht op dat de minister daarover heel weinig zegt.

Wat de impact op de BOF-middelen betreft, een element van het wetenschappelijk onderzoek, merkt mevrouw *Marleen Vanderpoorten* op dat iedereen er heel erg van overtuigd is dat onderzoek ongelooflijk belangrijk is en dat er niet op bespaard mag worden, als men met de VLHORA rond de tafel zit. In de commissie hoort ze daar echter niets over zeggen. Ze begrijpt dat de minister dit allemaal voorstelt en wil uitvoeren, maar ze vindt het eigenaardig dat de meerderheid dat zomaar volgt.

3.3. AGION

De *minister* stelt dat in de hele AGION-discussie nog niet duidelijk aan bod gekomen is dat die middelen met 17 miljoen euro zijn verhoogd in vergelijking met het budget 2009 en 2010. In 2011 komt er nog eens 23 miljoen euro bij. Hij ontkent niet dat er in te weinig

geld was voorzien. Hij heeft uitgelegd dat dit kwam door een onvoorziene stijging, die sneller heeft plaatsgevonden dan verwacht omdat men geen beheerder is van die facturen. In de toekomst moet worden nagegaan hoe die monitoring kan worden verbeterd. Hij is het er wel mee eens dat er een risico voor 2011 is wat betreft de voorziene betalingskredieten, hoewel er in 23 miljoen euro extra is voorzien. In de begrotingscontrole zal gekeken worden hoeveel extra geld er nodig is op basis van wat er extra is uitgegeven en van wat er kan worden verwacht. Minister Smet zegt dat ook de huidige situatie wordt bekeken. Eind 2010, ten laatste begin 2011 zal er zicht zijn op het werkelijke probleem. Het is niet omdat er een factuur minder of later wordt betaald, dat dat problematisch zou zijn voor de scholen. Minister Smet ontkent niet dat het voor sommige scholen problematisch is, maar men moet de juiste draagwijdte daarvan zien.

– *Replieken*

De heer *Jos De Meyer* wil voorkomen dat minister Smet dit ooit nog meemaakt. Zoiets kan volgens hem niet. Er werd inderdaad 23 miljoen euro toegevoegd aan de begroting, maar deskundigen zeggen dat er dit jaar mogelijk 35 miljoen euro te weinig zou zijn. Volgens de heer De Meyer doen die mensen dat niet met de natte vinger. Mocht het waar zijn, dan start minister Smet met heel wat miljoenen minder dan dit jaar. De heer De Meyer hoopt op een goede monitoring. Bij de begrotingsaanpassing moet het nodige worden gedaan.

3.4. Uitrusting nijverheidsscholen

Voor de uitrusting van het technisch en beroepsonderwijs werd een decreetale basis gemaakt. In de begroting is daarvoor niet in geld voorzien, zegt de *minister*, maar het is opgenomen in de beleidsbrief. Al was het maar om iedereen wakker te houden. Er zal worden afgewacht hoe de situatie de volgende maanden en jaren evolueert in begrotingstermen.

– *Replieken*

Met de uitrustingstoelagen waarover hij in zijn beleidsbrief spreekt, creëert minister Smet bij de heer *Jos De Meyer* en bij vele scholen hoge verwachtingen. Het wettelijk kader werd decretaal al mogelijk gemaakt bij de aanpassing van het decreet vorig jaar. Als minister Smet dat nu in zijn beleidsbrief schrijft en het is niet voorzien in de begroting, dan vraagt de heer De Meyer zich af of het mogelijk is dat dit bij de begrotingsaanpassing volgend jaar zal worden gedaan, zodanig dat het vanaf het schooljaar 2011-2012 wel mogelijk is. Want minister Smet moet toch een bepaalde bedoeling hebben als hij het in zijn beleidsbrief schrijft zonder het in zijn begroting op te nemen.

De *minister* durft de heer De Meyer niets te beloven.

3.5. Loopbaandebat

De *minister* zegt rekening te zullen houden met de suggestie van de heer De Meyer over het geven van stimuli in het loopbaandebat. Daarin moeten alle aspecten van een loopbaan worden bekeken.

– *Replieken*

De heer *Jos De Meyer* wil de minister verwijzen naar de denksporen die er ooit geweest en gerealiseerd zijn in de periode van toenmalig minister Daniël Coens in verband met de stagiairs. Hij vraagt dat men ook kijkt naar de verloning en het werkvolume die er op dat moment waren. Mogelijk is daar enige inspiratie te vinden.

3.6. Kleuteronderwijs

Er moet volgens de *minister* inderdaad voor het kleuteronderwijs een inhaaloperatie komen. Deze inhaaloperatie wordt op dit ogenblik voorbereid. Het is de bedoeling dat dit vanaf 1 september 2012 merkbaar zal zijn in de scholen.

3.7. DBFM

De *minister* beantwoordt de vraag van mevrouw Van Steenberge over de debudgettering bij Eurostat. Ook de heer Van Mechelen stelde, in de plenaire zitting van 1 december 2010, een vraag over de DBFM-operatie (Design Build Finance Maintain). Minister Smet vindt het normaal dat bij dat soort operaties vragen worden gesteld. Dat moet niet worden gedramatiseerd. Minister Smet zegt dat op dit ogenblik wordt bekeken wat de antwoorden zijn. Eurostat heeft nog geen definitief antwoord gegeven. Men zal afwachten of Eurostat de constructie die werd gevalideerd door de Nationale Bank, het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) en advocaten kan aanvaarden.

3.8. Afschaffing van de mentoruren – stagebegeleiding

Mevrouw Vanderpoorten verwees naar de mentoruren. De *minister* heeft een beetje een ambigu gevoel bij het debat over stage en leerkrachten opleiden. Vroeger bestonden de mentoruren niet en toen deed men het wel. Er is trouwens ook een verschil tussen mentoruren die bedoeld zijn om beginnende leerkrachten te ondersteunen en stages die bedoeld zijn om studenten-leerkrachten op te leiden. Vroeger gebeurde het dus wel zonder de extra middelen; nu gebeurt het minder of beperkt.

De minister heeft aan zijn kabinetsmedewerkers gevraagd om met al die mensen samen te zitten om het probleem te onderzoeken. De boodschap was dat de minister er zich niet mee moest bezighouden, maar dat de mensen op het terrein het voor dit schooljaar zouden oplossen. Er bestaat ook een reflectiegroep die nagaat hoe men dit in de toekomst beter kan uitwerken en hoe men betere structurele afspraken kan maken.

De minister ontkent niet dat het wegvallen van de mentoruren in heel wat scholen hard is aangekomen, zeker in die scholen die het ter harte namen. De minister stelt wel vast dat de reactie op het terrein heel gemengd is. Sommige mensen zeggen dat ze geen probleem hebben met de afschaffing, andere zeggen dat door samen te werken op het niveau van de scholengroep er ook geen problemen zijn.

De minister ontkent helemaal niet dat het een moeilijke maatregel was. De maatregel is trouwens goedgekeurd door het Vlaams Parlement. Er is toen ook duidelijk gezegd dat men in het leerkrachtenloopbaandebat zal onderzoeken of er misschien een intelligentere vorm van mentoruren kan worden gevonden om beginnende leerkrachten te ondersteunen. Een van de pistes die op tafel zouden kunnen liggen, is dat men beginnende leerkrachten aan het begin van hun loopbaan minder voor de klas zou laten werken. Zulke issues wil men in het leerkrachtenloopbaandebat bespreken zonder taboes.

De minister is het dus niet eens met mensen die zeggen dat men geen ideeën heeft over de leerkrachtenloopbaan. Er zijn heel veel ideeën. Maar als men iets fundamenteel wil veranderen, dan moet men met alle betrokken partijen – vakbonden, overheid, werkgevers – zonder taboes en op hun informele manier ‘out of the box’ durven te denken. Dat is geen gemakkelijke oefening, omdat men aan mensen vraagt om zekerheden even opzij te zetten. Voor een vakbond – het ligt nu eenmaal in de aard van de organisatie om te beschermen – is dat altijd een ietwat moeilijkere oefening dan voor anderen. De minister wil dit alles bespreken weg van de media en van de publieke fora. Er zijn dus heel wat dingen waar men niet veel over hoort of weet, maar die op het terrein wel degelijk bezig zijn. Zo is men op het terrein ook heel intensief bezig met leerzorg.

3.9. Lerarentekort

De *minister* ligt niet wakker van het lerarentekort, hoewel het hem natuurlijk wel bezighoudt. Maar een tekort van 320 leerkrachten op een totaal van 110.000, toont aan dat het probleem op dit moment nog wel beheersbaar is. Het probleem zal zeer acuut worden over tien tot vijftien jaar, wanneer de vergrijzing in het onderwijs zich doorzet. Het betekent dat men er nu al mee bezig moet zijn en dat men vooral moet nagaan hoe men ervoor kan zorgen dat een op drie van de beginnende leerkrachten het onderwijs niet verlaat. Blijft die ene leerkracht op drie immers in het onderwijs, of men kan dat aantal sterk beperken, dan wint men tijd voor de komende jaren en is het probleem deels opgelost. Ook wordt 40 percent van die jonge leerkrachten gedwongen deeltijds te werken, terwijl ze eigenlijk voltijds willen werken. De minister wijst erop dat mevrouw Vanderpoorten ter zake een verdienstelijke poging heeft gedaan. Als men daarop structureel kan werken, is het probleem er nog wel aan de horizon, maar zal het de komende jaren beheersbaarder zijn. De minister herhaalt dat hij een voorstander is van de mogelijkheid van masters, met masterverloning, in het basisonderwijs en de eerste graad van het secundair onderwijs. Dat heeft een kostprijs, misschien niet meteen de eerste jaren, maar wel op termijn. Men is daar dus wel degelijk mee bezig.

3.10. Hbo5

Wat hbo5 betreft, stelt de *minister* dat er opnieuw gesprekken zijn. Dat komt opnieuw in een stroomversnelling wat de profielen betreft. Als dat niets oplevert, heeft de Vlaamse Regering een ontsnappingsroute. Dan zal ze alternatieve kaders uitwerken. Dat zal de komende dagen worden afgetoetst met de sociale partners. Midden december 2010 vindt daarover een vergadering plaats. De minister hoopt echter in het hele debat met de sociale partners eindelijk een stap voorwaarts te kunnen zetten.

3.11. Expertisecentra

Wat het expertisecentrum voor de leerlingenparticipatie betreft, zegt de *minister* dat expertisecentra natuurlijk nuttig kunnen zijn, maar persoonlijk vraagt hij zich af, zoals velen wellicht, of heel de recente explosie van expertisecentra en steunpunten bij de Vlaamse overheid wel de beste werkwijze is. Dat zal zeer grondig worden geëvalueerd. Tegen midden volgend jaar zullen ter zake duidelijke beslissingen worden genomen.

– Replieken

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* blijft benadrukken dat het expertisecentrum belangrijk is. In de evaluatie van het Participatiedecreet is een van de aanbevelingen dat het toch wel zinnig zou zijn dat het expertisecentrum er zou komen, onder andere tegenover de ouders. Ook leerkrachten hebben altijd ondersteuning nodig. Dat kan niet altijd geleverd worden door pedagogische begeleidingsdiensten waar de minister vorige week naar verwees. Zelfs die hebben die expertise vaak nodig als ondersteuning. Het is destijds decretaal verankerd in een paarse regering, waar de sp.a deel van uitmaakt. Ze weet niet waarom de sp.a op dat vlak van idee is veranderd.

De *minister* merkt op dat mevrouw Vanderpoorten nu veronderstelt dat de CD&V-fractie ertegen zou zijn.

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* reageert dat CD&V toen wel tegen het Participatiedecreet was. Dat is ondertussen misschien veranderd, en dat is dan een evolutie in goede zin.

Mevrouw *Kathleen Helsen* stelt dat CD&V voor participatie is, maar het niet eens was met de manier waarop het in het decreet geregeld werd en is.

3.12. Terbeschikkingstelling

De *minister* komt tot de besparing die mevrouw Vanderpoorten had voorgesteld bij de terbeschikkingstelling (tbs) in het leerplichtonderwijs, met het bonussysteem en het wachtgeld. Het klopt dat het gedaan is met die bonussen. Die mensen vallen terug op het oude systeem. Voor mensen die nieuw in het systeem komen, zal de overheid inderdaad drie percent meer betalen, aangezien het wachtgeld hoger ligt dan vroeger. De minister stelt dat te hebben laten gebeuren omdat zijn voorganger dat destijds had afgesproken met de vakbonden en hij ter zake duidelijke verbintenissen op zich had genomen. De minister heeft ervoor gekozen het leerkrachtenloopbaanpact niet te hypothekeren en die verbintenissen dus na te leven. Die voorgestelde beperkte extra besparing zal dus niet gebeuren.

– Replieken

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* vindt het erg dat mensen die vorig jaar hebben gekozen voor de tbs een aantal percenten minder per maand krijgen dan mensen die nu met tbs gaan. Ze vindt het sympathiek dat de minister het engagement van zijn voorganger wil volgen, maar ze vindt het een gemiste kans. Ook dat steekt nu in het loopbaan debat. Het komt allemaal samen en het wordt heel veel. Ze vraagt hoeveel die 3 percent verschil concreet betekent. Het is nu het eerste jaar en binnen vijf jaar komt dat op kruissnelheid. Als de minister niet direct kan antwoorden, zou mevrouw Vanderpoorten graag in de loop van de volgende weken een antwoord op haar vraag krijgen. De *minister* zegt het niet evident is, maar men gaat het berekenen.

3.13. Reguliere scholenbouw en brede school

De minister stelt dat mevrouw Meuleman gelijk heeft als ze de capaciteit en de demografische uitdaging aankaart. Hij is daar ook mee bezig. In deze begroting is in 1 miljoen euro voorzien. Er is afgesproken dat er in het voorjaar van volgend jaar een duidelijk zicht zal zijn op de noden van de steden en gemeenten en het juiste bedrag dat moet worden geraamd.

De minister geeft het voorbeeld van de stad van mevrouw Meuleman. De uitstekende schepen van Onderwijs in Gent heeft een verslag van de noden gegeven. Voor de komende twee begrotingsjaren vraagt Gent gelukkig niet zo veel extra geld. Het probleem van Gent zal budgettair pas vanaf 2013 de kop opsteken. De begroting is jaarlijks: het is niet de bedoeling voor 2013 in geld te voorzien in de begroting van 2011. De minister wil alleen maar aangeven dat die schepen een heel mooie en eerlijke reflex heeft gehad, wat hem siert. Hij heeft gesteld dat het bedrag dat hij nodig heeft voor 2011 en 2012 beperkt is, maar dat het in 2013 meer zal zijn. Dat verwacht de minister ook. Als uit de begrotingscontrole blijkt dat er meer geld nodig is, zal de Vlaamse Regering in meer geld moeten voorzien: kinderen moeten immers naar school kunnen gaan.

Volgend jaar zal de visienota over de brede school klaar zijn. Het moet daarbij niet noodzakelijk gaan over meer geld, benadrukt de minister. Het concept van de brede school is meer dan infrastructuurconcept: het is een concept van samenwerking. Organisatorisch vertaald komt het eigenlijk neer op het ontwikkelen van een ketenaanpak op gemeentelijk niveau. Dat is de essentie van de brede school. De school is daarbij een heel belangrijke partner, als school, maar ook als infrastructuur waaromheen activiteiten plaatsvinden. De minister heeft in de commissie al duidelijk gezegd dat volgens hem het college van burgemeester en schepenen die brede school op het terrein moet organiseren en realiseren. De Vlaamse overheid moet het concept en de mogelijke partnerschappen aangeven. De Vlaamse overheid moet de lokale gemeenten responsabiliseren. De lokale kiezer zal die ketenaanpak moeten beoordelen. Dat is het juiste concept. De Vlaamse overheid moet niet vanuit Brussel een brede school oprichten en besturen. Minister Smet denkt dat geen enkele burgemeester of schepenen dat graag zou willen. Dat is het concept, meer geld hoeft niet per se.

Het woord wachtlijst geeft de indruk alsof er een bijzonder groot probleem zou zijn in Vlaanderen. Dat klopt niet. In Antwerpen en Mechelen is er inderdaad een probleem, in de Kempen is er de ene keer wel een probleem en de andere keer niet. De impact van de maatregelen in Onderwijsdecreet XX werd geanalyseerd. Er is een oplijsting gemaakt van bijkomende maatregelen. Die wordt volgende week besproken in een interkabinetten-werkgroep (IKW). Tegen eind 2010 zal daarover worden beslist. De minister probeert om – op vraag van minister Muylers, rekening houdend met de beperkte financiële middelen – creatief te zijn. In de komende maanden moet het beperkte aantal wachtlijsten worden opgeheven.

– *Replieken*

Wat de brede school betreft, is mevrouw *Elisabeth Meuleman* het niet eens met de minister dat er geen geld voor nodig zou zijn. Ze is het wel met hem eens dat die brede school van onderuit moet vertrekken en dat het lokale initiatieven moeten zijn. Er is geen blauwdruk voor en het hangt van situatie tot situatie af. Een brede school zal bijvoorbeeld helemaal anders zijn in een landelijke dan in een stedelijke context. Dat de minister de burgemeester of de schepenen van Onderwijs als de gemeentelijke coördinatoren ziet, is nieuw voor mevrouw Meuleman. Ze denkt dat er iets meer voor nodig zal zijn. Als men kijkt naar de Nederlandse voorbeelden, stelt men vast dat die werken met gemeentelijke coördinatoren, maar dat zijn mensen die zich specifiek bezighouden met het uitbouwen of coördineren van verschillende brede scholen op hun grondgebied. Daar zal wel wat geld voor nodig zijn. Als men wil dat grote hervormingen slagen en als men het ernstig meent met een bepaald concept, dat moet daar iets tegenover staan. Het is een illusie te denken dat een brede school op grote schaal in Vlaanderen kan worden gerealiseerd zonder investeringen.

De heer *Boudewijn Bouckaert* is het eens met minister Smet dat er niet per se geld moet worden voorzien voor de brede school. Dat is volgens de heer Bouckaert een coördinatieproject waarbij de mogelijkheden in de gemeente op sociaal, cultureel, infrastructureel en schoolvlak optimaal worden benut. De heer Bouckaert zegt dat minister Smet in zijn antwoord op de vraag van mevrouw Vanderpoorten zegt dat de burgemeesters zullen worden geresponsabiliseerd via de verkiezingen. Hij staat daar wel wat sceptisch tegenover. Hij denkt niet dat kiezers hun burgemeesters zullen wegstemmen omdat ze niet goed hebben gezorgd voor de brede school. Daar moet een responsabiliseringsmoment komen. De burgers moeten kunnen zien dat er een bredeschoolproject is waardoor allerlei publieke elementen van de school beter kunnen worden gebruikt. De heer Bouckaert zegt dat het van burgemeesters mag worden verwacht dat zij die coördinatie doen. Je mag dat niet zo op zijn beloop laten. De heer Bouckaert denkt niet, en hij richt zich tot de heer Van Dijck, dat burgemeesters daar een prioriteit van zullen maken.

De heer *Kris Van Dijck* treedt minister Smet bij. Er was onlangs de discussie over ruimtelijke ordening. Wie neemt waar en wanneer welke verantwoordelijkheid? De heer Van Dijck denkt dat minister Smet gelijk heeft: de brede school is een lokale verantwoordelijkheid. Het lokale beleid moet inderdaad worden gewogen door de kiezer, en dan zal het niet alleen gaan over de brede school, maar ook over mobiliteit in de gemeente, ruimtelijke ordening enzovoort. De heer Van Dijck vindt dat de mensen niet voor een burgemeester moeten stemmen omdat hij leuk is, maar omdat hij een goed beleid heeft. Men moet de basisdemocratie in de gemeenten ernstig nemen.

De heer *Boudewijn Bouckaert* zegt dat de brede school een vrij nieuw concept is: het bestaat een jaar of vijf. Voor de kiezer is dat een nieuw concept. De kiezer moet weten hoe hij dat concept moet beoordelen. En daarover is de heer Bouckaert sceptisch.

De heer *Kris Van Dijck* geeft toe dat het concept of de term ‘brede school’ nog niet zo oud is, maar in de feiten bestaat het al veel langer. Er zijn ook financiële aspecten aan die niet

zozeer repercussies hebben op de Vlaamse begroting, maar wel lokaal. De heer Van Dijk denkt aan de sociale voordelen. Daar gaat het ook over zaken die de kwaliteit van het onderwijs ten goede komen. Gemeenten zijn verplicht om dat, als ze dat voor hun eigen school doen, ook voor de anderen te bewerkstelligen.

De *minister* zegt dat het voor wat betreft het flankerend onderwijsbeleid de bedoeling is om volgend jaar te beslissen. Maar eerst wordt een conceptnota gemaakt, dan een groenboek, dan krijgt iedereen twee of drie maanden de tijd om daarop te reageren, en dan moet er worden beslist. In dat hele parcours moet er ook worden gesproken over de loopbaanoriëntatie en begeleiding (LOB) en de verhouding tussen de lokale onderwijsraden.

3.14. Dyslexiesoftware

De *minister* wijst erop dat het budget voor dyslexiesoftware wordt verdubbeld van 25.000 naar 50.000. Het geld gaat niet meer naar individuen maar naar scholen. Dat houdt meer verspreiding in. Het klopt dat men niet kon voldoen aan de vraag. Men zoekt naar een mogelijkheid om nog een substantiële verhoging toe te voegen volgend jaar. De minister is hoopvol op dat punt, misschien door de besteding van Lottogeld.

Er staat 75.000 euro ingeschreven voor de ontwikkeling van de digitale bibliotheek, Aangepaste Digitale Boeken voor leerlingen met een leeshandicap (ADIBib). Dat bedrag gaat in twee keer – 35.000 euro dit jaar, 40.000 euro volgend jaar – naar de vzw Die-'s-lekti-kus. Er is dus wel extra geld, zij het niet meteen om de softwarepakketten aan te kopen. De vraag was groot om een tool te ontwikkelen om de school- en leesboeken veel gemakkelijker om te zetten in digitale boeken. Die bibliotheek is echt enorm, Vlaanderen is daar internationale koploper. Men wil daar ook mee uitpakken en daarom is er meer geld gepland.

– Replieken

Mevrouw *Kathleen Helsen* vindt dat er voldoende budgetten ter beschikking gesteld moeten worden voor de dyslexiesoftwarepakketten, maar dat men zeker wat het basisonderwijs betreft heel voorzichtig moet zijn met te snel over te stappen naar het gebruik van die softwarepakketten. Men moet voorkomen dat de diagnose dyslexie te snel gemaakt wordt en niet alles wordt ingezet op remediëring. Dat betekent dat ontwikkelingskansen blijven liggen. Als het nodig is, moet het materiaal ingezet worden, maar men mag niet enkel en alleen gericht zijn op compenserende maatregelen maar ook op remediërende maatregelen. In de beleidsbrief staat dat wel. Dat is heel correct, maar dat betekent dat er in de besteding van de middelen goed over moet worden gewaakt dat niet te snel wordt overgegaan tot het gebruik van de softwarepakketten. Daarmee heeft ze niet gezegd dat de middelen volstaan. Ze vindt het wel belangrijk dat de manier waarop die pakketten gebruikt worden, heel nauwgezet in het oog wordt gehouden.

De *minister* geeft mevrouw Helsen absoluut gelijk. Als niet wordt opgelet, wordt de dyslexieproblematiek de nieuwe ADHD-problematiek. Alle kinderen zouden, zodra ze bewegen, ADHD hebben. Er moet daar dus enige voorzichtigheid aan de dag worden gelegd.

3.15. Leren en Werken

De *minister* zegt dat het systeem Leren en Werken een terechte bekommernis is van mevrouw Helsen. Hij deelt haar zorg en zoekt naar een oplossing tegen de begrotingscontrole en doet dat met een strikt vergaderritme met de betrokkenen. Alle steun is welkom.

– Replieken

Mevrouw *Kathleen Helsen* steunt de vraag van de minister voor extra budgetten voor Leren en Werken. Ze hoopt dat voldoende collega's die steun zullen geven om te evolueren

van een gesloten naar een open enveloppe. Ze is ervan overtuigd dat dit de beste oplossing die het kwaliteitsvol onderwijs en de begeleiding van jongeren zal kunnen verzekeren.

4. Artikelsgewijze bespreking

Bij de toegewezen artikelen 12, 15, 20, 39 tot 44, 62 tot 64, 94 tot 96, 118 en 140 werden geen opmerkingen gemaakt. De artikelen werden indicatief aangenomen met 8 stemmen tegen 2 bij 4 onthoudingen.

Bij de DAB Fonds Inschrijvingsgelden centra voor volwassenenonderwijs (afdeling III Diensten met afzonderlijk beheer) en de IVA AGION (Afdeling V Vlaamse Rechtspersonen) werden geen opmerkingen gemaakt. De begrotingen werden indicatief aangenomen met 8 stemmen bij 6 onthoudingen.

Hierna volgen de opmerkingen bij de basisallocaties van de verschillende programma's van de vijf entiteiten.

4.1. Entiteit FB0 – Departement Onderwijs en Vorming

Basisallocatie FB0 FA011 1211 – algemene werkingskosten (vergoed aan andere sectoren dan de overheidssector) – kenniscentrum onderwijs (p. 47)

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* geeft minister Smet gelijk waar hij focust op het kenniscentrum dat hij aan het ontwikkelen is. Hij heeft daarvoor 1 miljoen euro uitgetrokken. Zij vraagt wat de timing is voor dat kenniscentrum. Er wordt in de beleidsbrief vaak naar verwezen. Mevrouw Van Steenberge leidt daaruit af dat het vrij snel op poten zal staan, maar zij vindt daarover in de toelichting niets terug.

Minister *Pascal Smet* zegt dat dit op dit ogenblik wordt gedaan. Er zal een behoefteanalyse worden opgemaakt. Dat wordt ook in de beleidsraad duidelijk gezegd. Hij verwacht dat het kenniscentrum zal starten in de tweede helft van 2011. Daarom is nu al in het bedrag voorzien. Minister Smet verwacht dat het de volgende jaren elk jaar minstens met 1 miljoen euro zal worden verhoogd. Zo komt het tegen het einde van de legislatuur op 4,650 miljoen euro recurrent op de begroting voor het kenniscentrum.

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* vraagt of het dan alleen over studies gaat of over data.

Minister *Pascal Smet* antwoordt dat het vooral over data gaat. Er moeten drie zaken worden onderscheiden. Ten eerste is er de huidige website www.ond.vlaanderen.be. Daar komen de studies op. Die website zal worden gemoderniseerd. Er werd gevraagd om er binnen de toegankelijke budgettaire kredieten voor te zorgen dat die website toegankelijker en leesbaarder wordt. Ten tweede wordt er een kenniscentrum uitgebouwd, vooral met data. Intern werd het databeleid herzien. Ten derde zal er een ondersteunende onderwijswebsite voor leerkrachten en directies en in zekere zin ook voor ouders worden gemaakt. Die drie verschillende projecten zijn allemaal gedeeltelijk met elkaar verbonden.

Programma FC - Algemeen

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* kondigt op het programma FC - Algemeen twee amendementen aan, één in plus en één in min. De indieners kiezen ervoor om een expertisecentrum op te richten. Daar wordt 250.000 euro voor voorzien op een nieuwe basisallocatie FB0 FC063 1211 – algemene werkingskosten (vergoed aan andere sectoren dan de overheidssector) – Expertisecentrum in uitvoering van titel III van het decreet van 2 april 2004 betreffende participatie op school en de Vlaamse Onderwijsraad. Om dit bedrag te compenseren worden de basisallocaties FB0 FC011 1211 en FB0 FC035 3300 elk verminderd met 125.000 euro. De indieners geloven dat ouders en leerlingen ondersteuning nodig heb-

ben bij burgerschapsvorming. Tijdens het actualiteitsdebat in de plenaire vergadering van 24 november 2010 was iedereen het eens dat burgerschapsvorming op een degelijke manier in het onderwijs aan bod moet komen. Er is nu te weinig expertise. Tijdens de vorige regering is het zo in het decreet ingeschreven. De vorige minister heeft het nooit uitgevoerd. Hij heeft gewacht op een evaluatie die er nu is en er komt ook nog een evaluatie van de Vlor.

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* vraagt meer verduidelijk over de basisallocaties waarvan het budget wordt verminderd.

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* antwoordt dat de twee basisallocaties telkens onderwijsprojecten als onderwerp hebben. Wellicht zijn die projecten ook zinvol, maar men kan uit de toelichting niet opmaken wat die projecten inhouden. Zij zegt dat Open Vld er altijd consequent voor pleit om in compensaties te voorzien.

Minister *Pascal Smet* vraagt om het amendement niet goed te keuren omdat de budgetten op die basisallocaties bestemd zijn voor herinneringseducatie en voor projecten voor kinderen met kanker. De minister verkiest concrete projecten boven de oprichting van een expertisecentrum. Hij is het wel eens met de vraag naar meer ondersteuning, maar niet met de vraag naar geld voor een expertisecentrum. De minister wil eerst met de koepels, met de pedagogische begeleidingsdiensten, met de scholierenkoepel en met andere organisaties nagaan hoe zoiets op de meest optimale manier kan worden gedaan. Hij wil tegen de zomer met concrete voorstellen komen.

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* staat open voor alle andere suggesties om ergens geld te vinden. Ze zegt dat uit de toelichting niet blijkt over welke projecten het gaat. Ze is het er absoluut niet mee eens om expertise en ondersteuning alleen te laten afhangen van de onderwijskoepels en -netten. Zij vindt dat een expertisecentrum voor dit onderwerp absoluut onafhankelijk moet zijn.

Minister *Pascal Smet* zegt dat hij dat niet heeft gezegd. Hij heeft gezegd dat hij in overleg met de koepels, met de scholieren en anderen wil nagaan wat de beste manier is om te ondersteunen. Hij is het eens met het aandachtspunt van mevrouw Vanderpoorten dat scholen meer moeten worden ondersteund. Hij herhaalt dat hij tegen de zomer een aanpassing van het decreet, bijkomende ondersteuningsvoorstellen, zal voorstellen.

De heer *Boudewijn Bouckaert* vraagt aan mevrouw Vanderpoorten of het 250.000 euro moet kosten. Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* heeft in het decreet nog eens de invulling van het expertisecentrum nagelezen. Ze heeft zich daarop gebaseerd. Ze denkt dat het ook met minder zou kunnen.

Mevrouw *Kathleen Helsen* vraagt aan mevrouw Vanderpoorten om te motiveren waarom ze vindt dat de expertiseontwikkeling volledig los van de koepels moet gebeuren.

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* zegt dat ze het belangrijk vindt dat de minister de koepels wil horen. Ze vindt het heel belangrijk dat de expertise in inspraak en burgerschap onafhankelijk is. Netten en koepels hebben een bepaalde visie op inspraak en dergelijke; vandaar dat het belangrijk is dat er een onafhankelijk centrum is waarop iedereen zich kan richten. In de beleidsbrief staat dat de Koning Boudewijnstichting ook initiatieven ontwikkelt. Dat is uiteraard goed. Maar mevrouw Vanderpoorten vindt dat de echte expertise in een onafhankelijk centrum ingebed moet zijn.

Basisallocatie FB0 FC003 1211 – algemene werkingskosten (vergoed aan andere sectoren dan de overheidssector) – bilaterale samenwerking (p. 50)

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* zegt dat er sprake is van een toename van 40,1 miljoen euro. In de tabel staat: 40,118 miljoen euro. Vorig jaar stond er al 1 miljoen euro op. Mevrouw Van Steenberge vraagt zich af waar die 1 miljoen euro naartoe is.

De heer *Johan Van Biesen*, kabinetsmedewerker, antwoordt namens de minister dat dit bedrag al is verdeeld in de basisallocatie van de loonkredieten.

Basisallocatie FB0 FC003 1211 – algemene werkingskosten (vergoed aan andere sectoren dan de overheidssector) – bilaterale samenwerking (p. 50)

Volgens mevrouw *Marleen Vanderpoorten* heeft minister Smet bij de toelichting over de beleidsbrief aangekondigd dat er meer zou worden samengewerkt met Marokko.

Minister *Pascal Smet* zegt dat hij dit zou onderzoeken. Dat staat nog niet vast. Hij zegt dat hij heeft gezegd dat er niet met Suriname zou worden samengewerkt. Hij vindt het logischer dat er meer op Marokko wordt ingezet. Minister-president Peeters had dat ook gevraagd. Volgens minister Smet staat de internationale samenwerking op een andere basisallocatie. En er is nog geen samenwerking met Suriname. Minister Smet vindt dat ook niet prioritair.

Mevrouw *Sabine Poleyn* zegt dat er op het niveau van de Taalunie wel een samenwerking is met Suriname. Een paar weken geleden kwam op de Top van het Nederlands vanuit het middenveld de vraag om wat meer expertise uit te wisselen over de verschillende talen, meer bepaald over het aanleren van het Nederlands als moedertaal en als NT2. Daar is de vraag gekomen om wat meer expertise uit te wisselen over de verschillende talen, meer bepaald over het aanleren van het Nederlands als moedertaal en als NT2. Het Nederlands is er een van de officiële talen.

Minister *Pascal Smet* zegt dat het in principe moet kunnen binnen het budget van de Nederlandse Taalunie. De minister wil met de scholen geen doorgedreven samenwerking ontwikkelen met Suriname. Het lijkt hem om allerlei evidente redenen beter om met Marokko samen te werken. Dat moet wel goed worden voorbereid. Het zal niet beperkt zijn tot leerplicht. De Universiteit Antwerpen bijvoorbeeld heeft een jumelage met een Marokkaanse universiteit.

Basisallocatie FB0 FC004 1211 – algemene werkingskosten (vergoed aan andere sectoren dan de overheidssector) – samenwerking tussen de 3 gemeenschappen (p. 50)

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* zal verschillende vragen stellen over taalbeleid en taalprojecten. Veel basisallocaties verwijzen naar taalprojecten die worden afgeschaft en het is niet altijd duidelijk over welke projecten het gaat. Zij vraagt waarom de minister geld uit afgelopen projecten voor taalbeleid gebruikt voor de samenwerking tussen de drie gemeenschappen. Het gaat over 95.000 euro. Welke projecten worden niet meer worden betoelaagd? Minister *Pascal Smet* zegt dat het om de CLIL-projecten (Content and Language Integrated Learning) gaat.

Basisallocatie FB0 FC014 1211 – algemene werkingskosten (vergoed aan andere sectoren dan de overheidssector) – technologische opvoeding op school (TOS) (p. 55)

Mevrouw *Sabine Poleyn* heeft een vraag over de basisallocatie voor ‘Techniek Op School voor de 21ste eeuw’. Ze heeft hierover al een aantal keer een vraag gesteld en de minister had beloofd om hierop te antwoorden tijdens de bespreking van de beleidsbrief. Het project TOS21 heeft van 2004 tot 2008 een visie ontwikkeld. Vanaf 2008 waren er 17 piloot-

scholen die extra middelen hebben gekregen, 11.000 euro per school, om de eindtermen voor te bereiden en een voorbeeldfunctie te zijn. Zij vindt het spijtig dat de basisallocatie tot nul wordt herleid omdat vanaf 1 september 2010 de eindtermen zijn ingevoerd. Enige coördinatie, het openstellen van de website, het verspreiden van de expertise zijn toch nog nodig. De minister had beloofd om te onderzoeken wat er nog kon.

Minister *Pascal Smet* antwoordt dat de basisallocatie op nul staat omdat het project afgelopen is. Dat wil natuurlijk niet zeggen dat er niets gaat gebeuren. Het rapport staat online. Er zijn ook een aantal beslissingen ter zake genomen die de minister zal toelichten.

De eindtermen techniek bestaan enkel in de eerste graad van het secundair onderwijs. Ze zijn van kracht geworden. Ze zijn gebaseerd op de leerlijn TOS21 die is ontwikkeld. De vakoverschrijdende eindtermen technisch-technologische vorming die in september 2002 voor de tweede en de derde graad aso zijn ingevoerd, worden geactualiseerd. Voor kso, bso en tso zijn er geen eindtermen technisch-technologische vorming geformuleerd. Ze moeten in principe nog worden ontwikkeld. De minister gaat de bestaande vakoverschrijdende eindtermen actualiseren en afstemmen op het raamwerk en de leerlijn van het project TOS21. Het is de bedoeling dat de eindtermen van kracht zijn op 1 september 2012.

Er moest dus een keuze worden gemaakt. Men kon wachten met een volledige herziening tot de hervorming van het secundair onderwijs, maar dan zouden ze pas ten vroegste vanaf 2014 of 2015 van kracht zijn. Vele collega's hebben erop aangedrongen om hier niet op te wachten en toch al te actualiseren. Dat kan op korte termijn, met relatief weinig inspanning.

De middelen voor de overkoepelende coördinatie van het bestaande lerende netwerk zijn weggefallen. Ze waren deels betaald door Onderwijs en deels door het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie. Binnen het Departement Onderwijs en Vorming zal voor minstens drie jaar een coördinator worden aangeworven die het bestaande lerend netwerk moet onderhouden, maar die ook de website moet openstellen en onderhouden. Dat zal minstens een halftijds coördinator en mogelijk een voltijdsequivalent zijn. De minister verklaart dat hij dat aan het bekijken is met de administratie. Er is immers geen geld. In eerste instantie is dat natuurlijk een prerogatief van de administratie.

Dan is er de vraag over het nascholingsprogramma. Techniek is in 2009-2010 als prioriteit in dat programma ingevoerd. De minister zal voorlopig niet ingaan op de vraag om dat volgend jaar te doen. Die prioriteit is er immers geweest. De pedagogische begeleidingsdiensten moeten daarmee aan de slag. Er is beslist dat het komende jaar of de komende twee jaren te evalueren. Blijkt dat niet voldoende, dan zal het opnieuw als prioriteit worden opgenomen in het nascholingsprogramma. Een van de dingen die zal worden gevraagd aan de coördinator, is met iedereen te bekijken in welke mate dat wordt gevolgd.

De actoren bij de lerarenopleiding zullen worden meegenomen in het lerend netwerk. Het ter zake sensibiliseren van de lerarenopleiding is een duidelijk engagement dat de minister op zich neemt.

Met betrekking tot het maatschappelijk draagvlak voor techniek zal er een pilootproject worden uitgewerkt, samen met bedrijven, universiteiten, hogescholen, onderzoeksinstituten en leerplichtscholen, om te bekijken hoe meer leerlingen kunnen worden aangespoord om te kiezen voor technische en natuurwetenschappelijke opleidingen. Daartoe zal ook een actieplan worden uitgewerkt. Met Klasse wordt bekeken hoe er een heel mediatieke actie kan worden ontwikkeld om er heel veel aandacht voor te genereren.

De minister wijst erop dat het de heer Koen Van den Heuvel is geweest die voor het eerst de aandacht van de commissie heeft gewezen op het succesvolle Platform Bèta Techniek in Nederland. Hij is van plan dat in januari of februari 2011 te bezoeken, met medewer-

kers van het Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming (AKOV). Hij stelt voor dat een delegatie van de commissie hem zou vergezellen naar Eindhoven. Dat kan de opmaak van het actieplan bijkomend stofferen.

Er werd gevraagd het TOS-logo te beschermen. De minister heeft de opdracht gegeven dat te doen. Hij zegt eveneens toe dat nieuwe projecten of leermiddelen die worden ontwikkeld, zullen worden gescreend op basis van de kwaliteitsvereisten van het TOS21-label, en op die manier op de website zullen worden geplaatst. Daar wordt aan gewerkt.

De minister heeft eveneens gesuggereerd aan de onderwijsinspectie om tijdens de schooldoorlichtingen systematisch te bekijken hoe scholen omgaan met technische getletterdheid.

Hij wijst erop dat hij een antwoord heeft geboden op veel van de vragen uit de commissie, dat men goed heeft geluisterd, goed de rapporten heeft bekeken en binnen de budgettaire mogelijkheden de nodige beslissingen heeft genomen. Geld vinden is niet altijd evident, maar toch is dat geld vrijgemaakt voor die coördinator, die een cruciale rol speelt.

Mevrouw *Sabine Poleyn* dankt de minister voor zijn toezeggingen met betrekking tot alle voorstellen die werden gedaan. Ze heeft begrepen dat er geen apart budget voor TOS komt binnen de gewone verdeling, maar dat alles wat werd aangekondigd daarin zal passen. Ze vraagt of er voor die mediatieke actie een specifieke allocatie is. De *minister* antwoordt dat dit nog moet worden ontwikkeld en dat hij wel zal zien. Hij wijst erop dat een mediatieke actie niet altijd geld hoeft te kosten aan Onderwijs. Er zal worden bekeken of er niet met de VDAB of andere spelers kan worden gewerkt. Dit zal deze legislatuur en de legislaturen erna inspanningen vergen.

Mevrouw *Sabine Poleyn* heeft nog enkele vragen over de aanbevelingen rond techniek op school die de minister sinds augustus heeft en de commissie onlangs heeft gekregen, en waarop de minister nu kan ingaan. Er werd een stimuleringsbeleid gevraagd, waarbij alle scholen worden gestimuleerd om die eindtermen daadwerkelijk te implementeren zoals ze voorzien zijn in die visie. Mevrouw *Poleyn* had in een vorige vergadering het model van Milieuzorg Op School (MOS) als voorbeeld vooropgesteld. Dat blijkt heel wat personeel te vergen. Zij zou het appreciëren dat met de administratie zou worden onderzocht hoe er misschien wat meer kan worden aangestuurd, ook door die coördinator, zodat alle scholen worden bereikt en de kans krijgen de komende jaren mee te doen aan dat project. Er is de bestaande expertise. Er zijn heel veel vrijwilligers. Er zijn de pilootscholen, die volgens mevrouw *Poleyn* wel voort als voorbeeldschool willen fungeren. Ook de provincies zijn sowieso actief op dat vlak, los van de principes van de interne staatshervorming. De *minister* antwoordt dat hij dat zal laten onderzoeken.

In de aanbevelingen wordt volgens mevrouw *Sabine Poleyn* ook voorgesteld dat er een charter zou komen tussen Onderwijs en vertegenwoordigers van de bedrijfswereld, met een wederzijdse verbintenis om techniek op school concreet in te vullen. De bedrijven zaten in die stuurgroep. Die willen dat dus zeker doen. Mevrouw *Poleyn* roept de minister op daar zeker op in te gaan. Voor de minister is dat iets leuks vanuit mediaoogpunt, maar het kan ook iets concreets betekenen voor het engagement van lokale bedrijven en scholen om samen te werken. De *minister* antwoordt dat hij meent dat al met de schilders te hebben afgesproken. De suggestie wordt alleszins mee in overweging genomen. Dat kan uiteraard ook een onderdeel van het actieplan zijn.

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* wijst erop dat het meeste van wat de minister ter zake heeft aangekondigd, betrekking heeft op het secundair onderwijs. Dit past ook weer enigszins in de hervorming van het secundair onderwijs, maar ze vindt het ongelooflijk belangrijk dat kinderen op twaalf jaar al op een degelijke manier in contact zouden zijn gekomen met techniek. Ze moeten weten wat techniek is. Hoe kunnen ze later anders kiezen voor een technische opleiding? Ze vraagt wat er daarvoor wordt gedaan.

Mevrouw *Fatma Pehlivan* wijst erop dat er in Gent een project bestaat met betrekking tot techniek. Ze meent dat dit het enige project van die aard is in het lager onderwijs. Ze heeft gevraagd dat de commissie daar een werkbezoek aan zou brengen. Misschien kan de minister naar Eindhoven gaan nadat de commissie dat project heeft bezocht.

Basisallocatie FB0 FC015 1211 – algemene werkingskosten (vergoed aan andere sectoren dan de overheidssector) – ondersteuning proeftuinen (p. 55)

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* stelt dat de proeftuinen worden afgeschaft, of althans niet meer plaatsvinden. Ze wijst erop dat de minister in zijn toelichting het volgende stelt: “De bestaande projecten blijven lopen tot de vooropgestelde einddatum.” Hij stelt echter ook dat van de veertig projecten met betrekking tot werkplekieren en studie- en beroepskeuze, er nog vijf worden verlengd. Ze vraagt waarom die vijf projecten er worden uitgekozen om te worden verlengd. De *minister* antwoordt dat er geen budgettaire middelen nodig zijn om die voort te zetten. Hij benadrukt dat het gaat over een niet-verlenging, niet over een afschaffing. Dat is een nuanceverschil, maar wel een belangrijk verschil. Alle projecten mochten doorgaan.

Basisallocatie FB0 FC061 1211 – algemene werkingskosten (vergoed aan andere sectoren dan de overheidssector) – ondersteuning van de beleidsvoorbereiding secundair en volwassenenonderwijs (p. 58)

Mevrouw *Vera Celis* stelt vast dat er ter voorbereiding van het decreet over de hervormingen van het secundair onderwijs 90.000 euro uitgetrokken wordt. Ze vraagt meer uitleg over waar het bedrag naartoe gaat. De *minister* antwoordt dat die 90.000 euro bedoeld is voor beperkte ondersteuning. De heer Monard kan daarmee bijvoorbeeld zijn secretariaat, zijn benzine of een klein onderzoek bekostigen.

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* vraagt meer verduidelijking over de ondersteuning van de beleidsvoorbereiding secundair en volwassenenonderwijs die van 0 naar 90.000 euro gaat. Dat wordt gecompenseerd op basisallocatie FB0 FC032 3300 voor taalprojecten. De *minister* stelt dat het gaat over het CLIL-project (Content and Language Integrated Learning). Dat is afgelopen en het vrijgekomen budget is verdeeld over andere basisallocaties. Ook dat was verlengd voor een jaar, zonder bijkomende middelen.

Basisallocatie FB0 FC029 3300 – inkomensoverdrachten aan vzw's ten behoeve van de gezinnen – inzake onderwijs en vorming (p. 61)

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* leest in de toelichting dat deze basisallocatie onder meer over de dyslexiesoftware gaat. Er is nu een protocolovereenkomst tussen Onderwijs en Welzijn. De middelen voor die tegemoetkoming voor dyslexiesoftware worden dus vanaf het schooljaar 2009-2010 overgedragen van Welzijn naar Onderwijs. Zij wijst erop dat ze geen verhoging ziet: vorig jaar was er sprake van 814.000 euro, en dit jaar opnieuw. Ze vraagt waar dan wel op wordt bespaard. De *minister* antwoordt dat die middelen er vorig jaar al in zaten en dat dit is voortgezet.

Basisallocatie FB0 FC036 3300 – inkomensoverdrachten aan vzw's ten behoeve van de gezinnen – UNICEF België voor het uitvoeren van onderwijsprojecten in ontwikkelingslanden (p. 64)

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* wijst erop dat de UNICEF-projecten niet worden verlengd. Het gaat over een aanzienlijk bedrag. De *minister* stelt dat het project na drie jaar was afgelopen en dat hij met spijt in het hart heeft beslist het niet meer te verlengen. Het ging over een ondersteuningsproject in onder meer India en Malawi. Er moeten nu eenmaal prioriteiten worden gesteld. UNICEF had gevraagd dat te verlengen, maar er is beslist dat niet te doen.

Basisallocatie FB0 FC062 3300 – inkomensoverdrachten aan vzw's ten behoeve van de gezinnen – vzw Het Beroepenhuis (p. 69)

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* vraagt waarvoor de vzw Het Beroepenhuis instaat. Er is sprake van een overheveling van 100.000 euro vanuit basisallocatie FB0 FC038 3300 over de voorbereiding van een geïntegreerd onderwijs- en vormingsbeleid. De heer *Koen Pelleriaux*, kabinetschef, verduidelijkt namens de minister dat de vzw Het Beroepenhuis in Gent zit en dat de voorzitter de heer Mil Kooyman is. Het is een samenwerking tussen Onderwijs en de sectoren om de beroepen aan bod te laten komen in Onderwijs. Dat wordt al heel lang gesubsidieerd.

Minister *Pascal Smet* voegt daaraan toe dat de financiering uit het meerbanenplan komt. Toen die financiering werd opgeheven, heeft Onderwijs dat overgenomen omdat de vzw nuttig is.

Basisallocatie FB0 FC040 3300 – inkomensoverdrachten aan vzw's ten behoeve van de gezinnen – Vlaamse Rand

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* vraagt waarop juist 116.000 euro wordt bespaard. Er wordt verwezen naar de projecten 'Taal wieden in de Rand' en naar 'Schooldeur op een Kier'.

Minister *Pascal Smet* zegt dat het een combinatie was. Er was een eenmalig bijkrediet voor de werking. Daarnaast is er een vermindering, via het principe van de kaasschaaf, van 116.000 euro. De heer *Johan Van Biesen* die namens de minister antwoordt, preciseert dat het bijkrediet voor een factuur was voor detacheringen die ze op het einde van het jaar nog hadden moeten betalen, maar niet betaald hebben. Daarom is er eenmalig 306.000 euro bijgepast in 2010. In de begroting 2011 is dat er weer uit. Het andere is de generieke besparing.

Basisallocatie FB0 FC041 3300 – inkomensoverdrachten aan vzw's ten behoeve van de gezinnen – vzw bednet voor project afstandsonderwijs aan zieke kinderen (p. 66)

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* vindt in de beleidsbrief niets terug over Bednet, een initiatief voor zieke kinderen. Vorig jaar heeft de commissie zo'n hele reeks initiatieven toegestuurd gekregen. Daar zijn zaken bij die niet veel geld of zelfs alleen maar een engagement vergen. Zijn er nog andere initiatieven gepland voor zieke kinderen? Minister *Pascal Smet* antwoordt dat hij dat onderzoekt. Alles wat geen geld kost, wil hij doen. Er wordt gezocht naar een kader.

Basisallocatie FB0 FC042 3300 – inkomensoverdrachten aan vzw's ten behoeve van de gezinnen – steunpunt voor recht en onderwijs (p. 66)

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* heeft nog een vraag over het steunpunt voor recht en onderwijs. Het zal geen subsidies meer krijgen na 2010, en toch kost het nog 169.000 euro. De *minister* meldt dat het de eindafrekening betreft.

Basisallocatie FB0 FC043 3300 – inkomensoverdrachten aan vzw's ten behoeve van de gezinnen – vzw Voorrangbeleid Brussel (p. 67)

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* leest: "eenmalige besparing 2010: + 256.000 euro". Is dat een drukfout? Of is dat een positieve besparing? De heer *Johan Van Biesen* die namens de minister antwoordt, verduidelijkt dat het om een eenmalige besparing in 2010 ging, dus dat bedrag komt er voor 2011 weer bij.

Basisallocatie FB0 FD000 3300 – inkomensoverdrachten aan vzw's ten behoeve van de gezinnen – tweedelijnsondersteuning kleuterparticipatie aan de vzw SNPB (samenwerkingsverband netgebonden pedagogische begeleidingsdiensten) (p. 74)

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* zegt dat alle commissieleden taalontwikkeling bij kleuters zeer belangrijk vinden. Om naar het eerste studiejaar te kunnen gaan, moet men bewijzen dat men voldoende aanwezig was in het Nederlandstalig kleuteronderwijs, ofwel moet men een taalproef afleggen. Nu wordt met de tweedelijnsondersteuning geïnvesteerd in de begeleiding van kleuteronderwijzers. Toch daalt het budget op die basisallocatie. Dat is het gevolg van de inspanning die de Vlaamse overheid moet doorvoeren in het kader van de besparingen als gevolg van de financieel-economische crisis. Mevrouw Van Steenberge vindt dat geen juiste keuze. Het is een spijtige beslissing. Minister *Pascal Smet* kiest liever voor de besparing op een tweedelijnsondersteuning, maar hij begrijpt de ondertoon van de bezwaren van mevrouw Van Steenberge.

Basisallocatie FB0 FE003 3300 – inkomensoverdrachten aan vzw's ten behoeve van de gezinnen – kostenbeheersing secundair onderwijs (p. 75)

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* begrijpt niet waarvoor het budget van 250.000 euro – dat de nodige slagkracht moet geven – wordt ingezet. Minister *Pascal Smet* legt uit dat het geld vooral naar de Koning Boudewijnstichting gaat. Er is een samenwerking geweest met de stichting. Die heeft een studie gemaakt en de provinciale rondes gedaan. Nu wordt er gewerkt aan een website om al die goede praktijken ter beschikking te stellen. Dat zal actief worden verspreid naar de scholen. Daar zit ook nog een subsidie in voor Schulden op School (SOS).

Basisallocatie FB0 FE006 3300 – inkomensoverdrachten aan vzw's ten behoeve van de gezinnen – uitrusting nijverheidsscholen – gewoon secundair onderwijs (pro memorie) (p. 77)

Basisallocatie FB0 FE007 3300 – inkomensoverdrachten aan vzw's ten behoeve van de gezinnen – nijverheidsscholen – buitengewoon secundair onderwijs (pro memorie) (p. 77)

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* komt nog eens terug op het ontbreken van een budget voor de nijverheidsscholen. De minister heeft in zijn beleidsbrief gezegd dat hij dat structureel wil verankeren. Tijdens de vorige legislatuur bestonden er ook projecten. Zijn die allemaal afgeschaft? Mevrouw Van Steenberge heeft altijd aangedrongen op structurele ondersteuning, maar er is blijkbaar geen geld voor. De heer *Koen Pelleriaux* antwoordt namens de minister dat het altijd projectmatig is geweest. Er is beslist om vier keer 20 miljoen euro in te schrijven.

Mevrouw *Sabine Poleyn* wil zich nog aansluiten bij de collega's. Het is spijtig dat het budget op nul gesteld is. Men gaat het maatschappelijk draagvlak voor techniek stimuleren via de media. In veel scholen zijn de toestellen en de infrastructuur echter totaal verouderd. Dat is niet aantrekkelijk. Er zou opnieuw een extra impuls moeten komen.

Niets belet scholen om zelf initiatieven ter zake te nemen, vindt de *minister*. Dat gebeurt trouwens. In sommige regio's maken scholen en bedrijven afspraken. De werking van de Regionale Technologische Centra (RTC) kan wel beter. Er is een procedure voor een nieuwe coördinator afgerond. Die zal eerstdaags worden aangesteld, of is al aangesteld, zodat die samenwerking tussen bedrijven en scholen kan worden ontwikkeld. Vaak is het voldoende om mensen bijeen te brengen. De bedrijven willen vaak wel, alleen moet iemand de stap zetten. Dat is de opdracht van de RTC's. Ze moeten actiever worden.

Mevrouw *Sabine Poleyn* is het daar helemaal mee eens, maar de RTC's moeten steeds meer bruggebouwer zijn en aan sensibilisering doen. Dat is goed, maar dan zijn er minder middelen voor infrastructuur. Los daarvan hebben ze echt wel een achterstand. Wat

er de voorbije drie jaar met die extra middelen gedaan is, heeft de scholen een duw in de rug gegeven.

De *minister* zegt dat hij een paar maanden geleden het samenwerkingsprotocol met de VDAB heeft ondertekend. Daarmee kunnen scholen ook gebruik maken van de opleidingsinfrastructuur van de VDAB. Die samenwerking wordt voortgezet.

Het klopt dat in de beleidsbrief staat dat de investeringen best duurzaam en structureel worden verankerd. Men heeft de decretale basis gelegd in Onderwijsdecreet XX. Het is logisch dat men daarnaar verwijst. De minister noteert de vraag van de commissie, dat is ook zijn wens. Met de beperkte budgettaire mogelijkheden moet men nu eenmaal keuzes maken.

Basisallocatie FB0 FG004 3300 – inkomensoverdrachten aan vzw's ten behoeve van de gezinnen – specifieke projecten in het kader van de lerarenopleiding (p. 78)

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* leest in de toelichting dat 841.000 euro is ingeschreven voor enkele projecten. Zij had graag een opsplitsing van dat bedrag gezien per project. Er wordt verwezen naar expertisenetwerken en regionale platformen, naar hogere instituten voor opvoedkunde, het project islamitische godsdienst en postgraduaat niet-confessionele zedenleer. Dat zijn zeer uiteenlopende projecten die hier onder één noemer vallen.

De heer *Johan Van Biesen* antwoordt dat hij de cijfers bij benadering kan geven: voor niet-confessionele zedenleer 135.000 euro, voor project islamitische godsdienst tweemaal 65.000 euro, voor de hogere instituten voor opvoedkunde 95.000 euro, en de rest is voor de expertisenetwerken.

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* weet dat de expertisenetwerken regionaal zijn georganiseerd maar er is blijkbaar een blinde vlek in West-Vlaanderen. Zij vraagt naar de reden daarvan. In West-Vlaanderen zijn er toch ook lerarenopleidingen? Daar bestaat toch dezelfde behoefte? De *minister* deelt mee dat er in West-Vlaanderen geen associatie is.

Basisallocatie FB0 FG007 3300 – inkomensoverdrachten aan vzw's ten behoeve van de gezinnen – ondersteuning van de voorbereiding van doctoraatsbeurzen in de kunsten (p. 81)

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* vraagt voor wie de doctoraatsbeurzen in de kunst bestemd zijn. De *minister* denkt dat dat over de academisering gaat. De hogescholen en universiteiten kunnen een ondersteuning geven, maar dat stond nog niet helemaal op punt. Er is beslist om dat te ondersteunen en te zorgen voor expertiseontwikkeling.

Basisallocatie FB0 FH000 1211 – algemene werkingskosten (vergoed aan andere sectoren dan de overheidssector) – levenslang leren (p. 82)

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* leest in de toelichting dat er in het kader van levenslang leren in 2011 nieuwe kwaliteitsbevorderende projecten worden uitgewerkt. Wat moet ze daaronder verstaan? Er is geen verhoging van het budget. De *minister* zegt dat er voorbeelden worden gegeven, zoals de taalondersteuning bij beroepsgerichte opleidingen, de flexibilisering van het aanbod en de oriëntering, en trajectbegeleiding van de cursisten in het volwassenenonderwijs. Het is de bedoeling die verder uit te werken. De heer *Johan Van Biesen* vult namens de minister verder aan dat het gaat om een jaarlijkse oproep. De projecten lopen af en dan zijn er nieuwe projecten met andere aandachtspunten. Voor het jaar 2011 zijn dit de nieuwe aandachtspunten.

De heer *Boudewijn Bouckaert* vraagt of het budget van vorig jaar opgebruikt is. De heer *Johan Van Biesen* zegt dat het uitvoeringscijfer in 2009 90 percent bedraagt. Voor 2010

gaat men dat pas later weten. Het gaat normaal gezien om jaarlijkse projecten, maar soms kan een project wel twee tot drie jaar duren.

Basisallocatie FB0 FJ000 1211 – algemene werkingskosten (vergoed aan andere sectoren dan de overheidssector) – individueel vervoer (p. 88)

Basisallocatie FB0 FJ001 1211 – algemene werkingskosten (vergoed aan andere sectoren dan de overheidssector) – steunpunt leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs (p. 88)

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* heeft mevrouw *Kathleen Deckx* horen zeggen dat er een oplossing is voor het leerlingenvervoer in het buitengewoon onderwijs. Verder heeft ze gelezen in de beleidsbrief dat er een samenwerkingsakkoord was met de minister van Mobiliteit, maar ze ziet daarvan geen enkele budgettaire weerslag. Is er geen verhoging van het budget nodig? De heer *Johan Van Biesen* merkt namens de minister op dat mevrouw *Van Steenberge* twee zaken door elkaar haalt: het individuele vervoer en de extra ritten die De Lijn inlegt en waar Onderwijs in de busbegeleiding moet voorzien. Daar dreigde een probleem

Indicatieve stemming over de programma's van entiteit FB0 – Departement Onderwijs en Vorming

De programma's FA-Apparaatkredieten, FB-Provisies, FI-Systeemondersteuning en FJ-Leerlingondersteuning worden indicatief aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen. Het programma FC-Algemeen wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen tegen 6. De programma's FD-Basisonderwijs en FE-Secundair onderwijs worden indicatief aangenomen met 8 stemmen tegen 5 bij 1 onthouding. De programma's FG-Hoger Onderwijs en FK-Infrastructuur worden indicatief aangenomen met 8 stemmen tegen 3 bij 3 onthoudingen. Het programma FH-Volwassenenonderwijs wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen bij 6 onthoudingen.

4.2. Entiteit FC0 – Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi)

Basisallocatie FC0 FC115 3300 – inkomensoverdrachten aan vzw's ten behoeve van de gezinnen – projecten gefinancierd met de netto opbrengst van de winst van de Nationale Loterij (p. 119)

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* vraagt of de subsidiëring van projecten ad hoc al gekend is. De *minister* verwijst naar zijn antwoord op de eerdere vraag van mevrouw *Deckx* over de verhoging van dyslexiesoftwareprojecten dat eraan wordt gedacht om eventueel nog niet bestemd Lottogeld daarvoor te gebruiken. Als dat gebeurt, komt het op deze begrotingsallocatie terecht. Enkel dit project kan worden gefinancierd met die middelen omdat het slechts om 83.000 euro gaat. De heer *Johan Van Biesen* verduidelijkt namens de minister dat er geen projectoproep komt omdat het om een dergelijk klein bedrag gaat. Er wordt nagegaan welk project binnen de beleidsdoelstellingen past.

Basisallocatie FC0 FD115 3300 – inkomensoverdrachten aan vzw's ten behoeve van de gezinnen – onthaalonderwijs anderstalige nieuwkomers (basisonderwijs) (p. 121)

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* vraagt naar de reden voor de vermindering met 40.000 euro voor het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers. In de toelichting staat dat er vanaf 2008 ook kinderen uit asielcentra in aanmerking komen voor onthaalonderwijs en dat er daardoor meer leerlingen zijn waarvoor een school een subsidie kan ontvangen. Op de reactie van de *minister* dat dit afhankelijk is van de instroom, merkt mevrouw *Gerda Van Steenberge* op dat die momenteel heel hoog is. De *minister* verwijst naar de laatste alinea waarin staat dat ondertussen verder wordt gemonitord. In een volgende begrotingsronde zal worden bekeken of er al dan niet geactualiseerd moet worden.

Basisallocatie FC0 FE122 3300 - inkomensoverdrachten aan vzw's ten behoeve van de gezinnen - in kader van leren en werken (p. 123)

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* merkt op dat er ook een budgetverlaging is van de basisallocatie die de persoonlijke ontwikkelingstrajecten bevat. Ze vraagt meer verduidelijking. De heer *Johan Van Biesen* legt namens de minister uit dat dit budget 'zero based' werd samengesteld vanuit de vraag hoeveel geld er nodig is om al die subsidies in het kader van Leren en Werken te betalen. Ze zijn uitgekomen op 9.940.000 euro omdat er ook een deel naar de lonen gaat, want er kunnen overdrachten gebeuren van CDO's naar CDV's en omgekeerd. Maar het totaalbudget voor Leren en Werken is gelijk gebleven.

Basisallocatie FC0 FE125 4150 – inkomensoverdrachten binnen een institutionele groep – aan onderwijsinstellingen van de institutionele overheid – aan het gemeenschapsonderwijs – transitiefonds (p. 124)

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* leest in de toelichting dat de middelen voor het transitiefonds worden toegevoegd aan de dotatie om de som van alle verliezen van de secundaire scholen uit het gemeenschapsonderwijs op te vangen. Zij vraagt meer verduidelijking. De heer *Koen Pelleriaux* legt namens de minister uit dat het een begrotingstechniek betreft die werd gebruikt om de begroting van het gemeenschapsonderwijs te consolideren met die van Onderwijs.

Basisallocatie FC0 FE124 4430 – inkomensoverdrachten aan het gesubsidieerd autonoom onderwijs – bijdragen voor overige werkingskosten van het onderwijs – nascholing op initiatief van de scholen: secundair onderwijs (p. 125)

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* stelt inzake de kredieten voor nascholing dat uit een rapport dat werd besproken in de commissie blijkt dat leraren niet enthousiast zijn voor nascholing. Is er al verbetering merkbaar of wordt er iets ondernomen om blijvend te sensibiliseren? Volgens de *minister* zijn er geen aanwijzingen dat er verbetering is. Hij heeft de bedoeling om actie te ondernemen. In het leerkrachtenloopbaandebat moet creatief worden nagedacht over nascholing.

Basisallocatie FC0 FF112 4430 – inkomensoverdrachten aan het gesubsidieerd autonoom onderwijs – bijdragen voor overige werkingskosten van het onderwijs – Beiaardschool Mechelen (pro memorie) (p. 127)

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* merkt op dat het budget voor de Beiaardschool in Mechelen wordt opgeheven en ze vraagt welke gevolgen dat heeft. De *minister* stelt haar gerust dat het niet verdwijnt, maar in de enveloppe voor het hoger onderwijs zit.

Indicatieve stemming over de programma's van entiteit FC0 – Agentschap voor Onderwijsdiensten

De programma's FB-Provisies, FI-Systeemondersteuning, FJ-Leerlingondersteuning en FK-Infrastructuur worden indicatief aangenomen met 8 stemmen bij 6 onthoudingen. De programma's FC-Algemeen en FF-Deeltijds kunstonderwijs worden indicatief aangenomen met 8 stemmen tegen 2 bij 4 onthoudingen. De programma's FD-Basisonderwijs en FE-Secundair Onderwijs worden indicatief aangenomen met 8 stemmen tegen 5 bij 1 onthouding.

4.3. Entiteit FD0 – Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs en studietoelagen (AHOVOS)

Basisallocatie FD0 FH203 3300 – inkomensoverdrachten aan vzw's ten behoeve van de gezinnen – uitvoering van projecten door de centra voor volwassenenonderwijs (p. 153)

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* stelt vast dat bij de uitvoering van projecten door de centra voor volwassenenonderwijs wordt verwezen naar een zomeraanbod NT2. Als de mogelijkheid wordt geboden om de lessen te laten doorlopen tijdens de zomermaanden, zal dat volgens haar ook meer kosten, maar ze ziet geen weerslag op het budget. Omdat in de toelichting ook staat “dit voor zover hieraan binnen de eigen regio behoefte is”, wil ze vernemen of er eerst een behoefteonderzoek zal gebeuren. De *minister* legt uit dat er in 41.000 euro wordt voorzien en dat het niet om een nieuw, maar om een bestaand aanbod gaat.

Basisallocatie FD0 FH212 3300 – inkomensoverdrachten aan vzw's ten behoeve van de gezinnen – vzw SNPB (p. 154)

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* leest in de toelichting dat wordt voorzien in een substantiële verhoging van de middelen van het VOCVO Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs), maar toch is er een daling van 692.000 euro naar 632.000 euro. Ze vindt dit een contradictie en vraagt meer verduidelijking. De *minister* deelt mee dat de pedagogische begeleidingsdiensten op een andere locatie een verhoging krijgen. Het gaat om een dubbele financiering. Hij zal dit toch nog verifiëren, want het is misleidend geformuleerd. Hij belooft dit nog te preciseren en duidelijker te omschrijven.

Basisallocatie FD0 FH215 3300 – inkomensoverdrachten aan vzw's ten behoeve van de gezinnen – vzw's “Huizen van het Nederlands” (p. 157)

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* verwijst naar resultaten van een studie over de beleidsevaluatie met betrekking tot de Huizen van het Nederlands die in 2010 plaatsvindt. Ze vraagt wanneer de commissie de resultaten van die studie krijgt. Ook dit zal de *minister* laten nakijken.

Basisallocatie FE0 FL300 1211 – algemene werkingskosten (vergoed aan andere sectoren dan de overheidssector) – tijdschrift Klasse (p. 170)

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* stelt vast dat 898.000 euro naar het tijdschrift Klasse gaat. De basisallocatie bevat alle productiekosten van Klasse, exclusief druk, papier en distributie. Alle kosten bij elkaar voor Klasse bedragen volgens haar liefst drie miljoen euro.

De heer *Jos De Meyer* sluit zich aan bij de bezorgdheid van mevrouw Van Steenberge. Hij meent dat men bij besparingen in de begroting prioriteiten moet kunnen stellen. Als de Vlaamse Regering zegt te gaan besparen op communicatie, dan wil hij volgehouden inspanningen zien. Het budget voor Klasse is nog zeer royaal volgens hem. Het aantal personeelsleden is niet beperkt. Hij pleit er niet voor om daar het mes zeer scherp in te zetten, maar er mag wel iets meer bespaard worden volgens hem.

De *minister* benadrukt dat Onderwijs als enig beleidsdomein een apart agentschap voor communicatie heeft. Dat moet ernstig besparen met 20 percent. Bij de andere ministers liggen de communicatiekosten verspreid over de hele begroting en dat is een ander verhaal. Men was niet gelukkig met de besparing.

De heer *Jos De Meyer* heeft hierover niet alleen minister Smet ondervraagd. Hij heeft de hele regering ondervraagd en hij zal dit van zeer nabij volgen. Volgende maand heeft hij een gesprek met de Expertencommissie voor Overheidscommunicatie. Hij vindt dat de Vlaamse Regering de inspanningen die ze vorig jaar heeft toegezegd bij monde van minister-president Peeters, die de communicatie coördineert, nog kan opvoeren. Men heeft inderdaad bij Klasse een inspanning gedaan, maar een aantal uitgaven blijft hoog.

De *minister* heeft het over ernstige besparingen. Hij betwist de bewering van mevrouw Van Steenberge dat niemand die – weliswaar mooie – uitgaven zou lezen.

De heer *Boudewijn Bouckaert* kent schooldirecteuren die zeggen dat ze Klasse voor Leerkrachten gewoon bij het oud papier zetten. De *minister* repliceert dat, als de overheid op een moderne manier probeert te communiceren, een directeur met enige vorm van verantwoordelijkheidszin, daaraan moet meewerken. Hij deelt nog mee dat er een tevredenheids-onderzoek is geweest.

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* doet de suggestie om in het begin van het schooljaar aan de ouders te vragen of ze al dan niet Klasse of de andere uitgaven willen ontvangen. Dan weet men tenminste of mensen erin geïnteresseerd zijn of niet. De *minister* vindt het geen goed idee om dat over te laten aan de publieke opinie.

Mevrouw *Kathleen Helsen* zegt dat er al vaak vragen zijn gesteld over de zin van de publicaties. De *minister* herhaalt dat hij gevraagd heeft om ernstig te besparen bij de dienst Communicatie.

Mevrouw *Kathleen Helsen* wil weten wat er veranderd is dankzij de besparingen, want er zijn niet minder publicaties en er is niet minder personeel. De *minister* antwoordt dat Klasse een kleiner formaat en ander papier heeft gekregen.

De heer *Koen Pelleriaux* bevestigt namens de minister dat de beleidskredieten van het Agentschap voor Onderwijscommunicatie (AOC) met 20 percent zijn verminderd. Die afspraak werd in het begin van de legislatuur gemaakt door de volledige Vlaamse Regering. Die besparing is effectief rechtstreeks op de beleidskredieten van het AOC doorgevoerd. Er was ook een generieke besparing op het apparaat, plus de 5 percent op het ambtenarenapparaat.

De *minister* vult aan dat daarover hartige discussies zijn gevoerd. Er zijn er veel die hebben geprotesteerd, maar de besparing werd toch doorgevoerd. Het verschil tussen het Departement Onderwijs en Vorming en de andere departementen is dat communicatie bij Onderwijs zichtbaar is omdat het daarvoor een apart agentschap heeft. Bij de regeringsvorming werd gezegd dat er moest worden bespaard op communicatie. In de begrotingen van de andere departementen kun je dat niet zien. Daar kan dat worden gespreid.

De heer *Koen Pelleriaux* zegt namens de minister dat de vervanger van het tijdschrift Delta werd geschrapt. Eerst was het de bedoeling om dat te doen via Klasse. Er waren twee pistes: ofwel insteekbladen in Klasse over hoger onderwijs, ofwel een aparte uitgave, die bij het wegvallen van Delta min of meer was beloofd door de Vlaamse Interuniversitaire Raad-Vlaamse Hogescholenraad (VLIR-VLHORA). Dat zat op het einde van de vorige legislatuur in de pijplijn, aldus de heer Pelleriaux, maar het is niet doorgegaan.

Mevrouw *Kathleen Deckx* beseft dat het over een heel groot bedrag gaat. Maar Klasse bevat toch heel wat informatie en wordt aangewend om over heel wat campagnes te berichten. Als je daarop bespaart of je schaft het af, dan moet je opletten dat dit geen meerkost zal veroorzaken. Want je zult bijkomende campagnes moeten voeren, die ook een publicatie moeten krijgen. Het een moet tegen het ander worden afgewogen. Daar hebben de

mensen van Klasse tijdens het werkbezoek begin 2010 op gewezen. Zij verzamelen heel veel informatie in één publicatie. Als er veel publicaties moeten zijn over bepaalde thema's, die toch moeten worden gecommuniceerd, zal dat ook veel kosten. Daar moet dus voorzichtig mee worden omgesprongen.

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* vindt dat hierover nogal zwart-wit wordt gediscussieerd. Zij sluit zich aan bij de argumentatie van mevrouw Deckx. Zij geeft ook aan dat er heel wat organisaties en instanties het Departement Onderwijs voor Klasse benijden. Zij zien het als een performant communicatiemiddel. Onderwijs heeft daar absoluut behoefte aan.

De *minister* bevestigt dat er heel veel delegaties uit het buitenland komen kijken hoe dat loopt. Klasse wordt gezien als een voorbeeld van moderne overheidscommunicatie.

Volgens de heer *Jos De Meyer* is er niet alleen Klasse. Er is het geheel van tijdschriften. Hij is het ermee eens dat Klasse in deze groep vermoedelijk het meest waardevolle tijdschrift is. Zijn fractie vraagt niet om dat allemaal af te schaffen. Wel moet er worden gerationaliseerd. Men moet onderzoeken of er kan worden bespaard. Moeten al die tijdschriftjes blijven bestaan, in die aantallen exemplaren? Daar kunnen volgens de heer De Meyer toch vragen over worden gesteld. Maar hij stelt voor om dit debat hier niet in tien minuten te voeren en het te herleiden tot een aantal slogans.

De *voorzitter* stelt dat de beleidsovereenkomsten met de diensten die een intern verzelfstandigd agentschap (IVA) vormen, in de commissie apart worden besproken indien men dat wenst. Misschien is dat een goede gelegenheid om eens wat grondiger in te gaan op dit thema.

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* wil voor alle duidelijkheid stellen dat zij nergens heeft gezegd dat Klasse moet worden afgeschaft. Zij heeft enkel kritische vragen gesteld.

De *minister* zegt dat het veranderen van de oplages een marginale winst oplevert. Maar je moet de mensen ook proberen te bereiken. Dus moeten ze het tijdschrift ontvangen en lezen.

Indicatieve stemming over de programma's van entiteit FD0 – Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs en Studietoelagen

De programma's FC-Algemeen, FG-Hoger Onderwijs, FH-Volwassenenonderwijs en FJ-Leerling Ondersteuning worden indicatief aangenomen met 8 stemmen bij 6 onthoudingen.

4.4. Entiteit FE0 – Agentschap voor Onderwijscommunicatie (AOC)

Bij deze entiteit werden geen opmerkingen gemaakt bij de basisallocaties.

Het programma FC-Algemeen wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 1 bij 3 onthoudingen. De programma's FI-Systeem Ondersteuning en FL-Onderwijscommunicatie worden indicatief aangenomen met 10 stemmen bij 4 onthoudingen.

4.5. Entiteit FH0 – Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming (AKOV)

Bij deze entiteit werden geen opmerkingen gemaakt bij de basisallocaties.

De programma's FC-Algemeen en FI-Systeem Ondersteuning worden indicatief aangenomen met 8 stemmen bij 6 onthoudingen.

5. Indicatieve eindstemming

De aan de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen toegewezen artikelen en programma's worden indicatief aangenomen met 8 stemmen tegen 6.

Boudewijn BOUCKAERT,
voorzitter

Vera CELIS
Fatma PEHLIVAN,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

AGIO	Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs
AKOV	Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming
AOC	Agentschap voor Onderwijscommunicatie
aso	algemeen secundair onderwijs
BOF	bijzonder onderzoeksfonds
bso	beroepssecundair onderwijs
CDO	centrum voor deeltijds onderwijs
CDV	centrum voor deeltijdse vorming
CGKR	Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding
CLB	centrum voor leerlingenbegeleiding
CLIL	Content and Language Integrated Learning
DAB	Dienst met Afzonderlijk Beheer
DBFM	Design Build Finance Maintain
dko	deeltijds kunstonderwijs
hbo	hoger beroepsonderwijs
HOB	Hoofdstedelijke Openbare Bibliotheek
IVA	intern verzelfstandigd agentschap
kso	kunstsecundair onderwijs
LGBT	lesbian, gay, bisexual and transgendered
MEP-decreet	decreet van 13 juli 2007 houdende bevordering van een meer evenwichtige participatie van vrouwen en mannen in advies- en bestuursorganen van de Vlaamse overheid
NT2	Nederlands als tweede taal
O&O	onderzoek en ontwikkeling
OCM	open coördinatiemethode
OD	operationele doelstelling
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
pps	publiek-private samenwerking)
RTC	regionaal technologisch centrum
SNPB	Samenwerkingsverband Netgebonden Pedagogische Begeleiding
tbs	terbeschikkingstelling
TOS	technologische opvoeding op school
tso	technisch secundair onderwijs
VLHORA	Vlaamse Hogescholenraad
VLIR-VLHORA	Vlaamse Interuniversitaire Raad-Vlaamse Hogescholenraad
Vlor	Vlaamse Onderwijsraad
Vocvo	Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs